

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ
ΣΤΙΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ.**

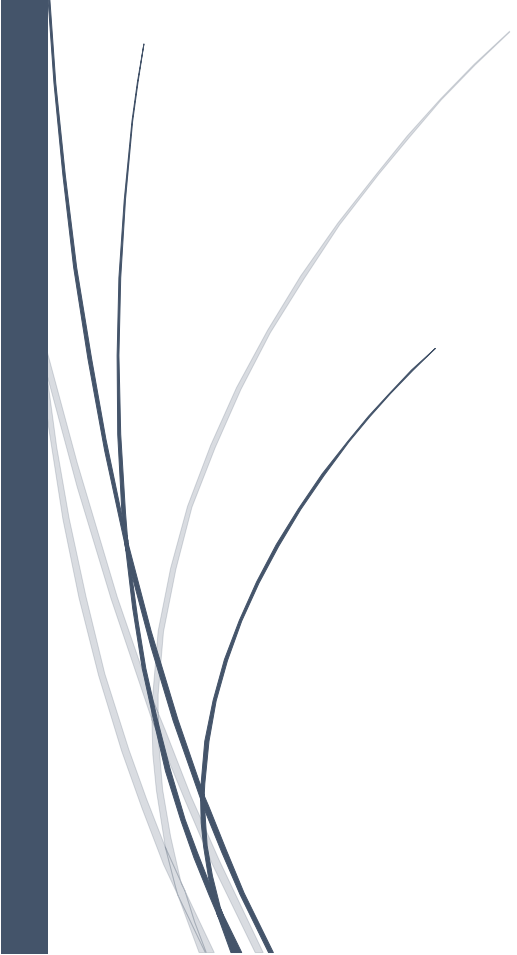
ΑΛΕΞΑΚΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΚΑΛΤΣΙΔΗ ΟΛΥΜΠΙΑ

ΣΑΜΙΩΤΑΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΓΑΡΕΦΑΛΑΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Τίτλος Εργασίας:

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ.

Περιγραφή:

Πτυχιακή Εργασία

Θέματα/Λέξεις κλειδιά:

Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Αριθμοδείκτες Ρευστότητας, Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας, Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας, Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας, Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας, Αριθμοδείκτες Επενδύσεων.

Συντάκτριες:

Αλεξάκη Δέσποινα	AM:7677
Καλτσίδα Ολυμπία	AM:7733
Σαμιωτάκη Ελευθερία	AM:7734

Εισηγητής:

Γαρεφαλάκης Αλέξανδρος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα αυτής της πτυχιακής εργασίας είναι η Σημασία των Αριθμοδεικτών στις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις των Εταιρειών.

Σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιαστεί το εύρος που καλύπτεται από την ανάλυση οικονομικών καταστάσεων καθώς και η χρήση των αριθμοδεικτών στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε είναι αρχικά η επεξήγηση του θεωρητικού μέρους του θέματος με αναφορά στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται σε κάθε επιχείρηση, τον σκοπό, τα επίπεδα, τα είδη καθώς και τα μέσα ανάλυσης που μπορεί να παρατηρηθούν σε μία επιχείρηση.

Στη συνέχεια γίνεται αναλυτική παρουσίαση των αριθμοδεικτών που παρακολουθούνται στις επιχειρήσεις για την απεικόνιση της καταστάσεώς τους.

Η συλλογή των πληροφοριών και η ένωση του 'παζλ' των στοιχείων της βιβλιογραφίας έγινε ταυτόχρονα και από τις τρεις φοιτήτριες που συμμετέχουν σε αυτήν την εργασία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1.1 Καθιέρωση Διεθνών Λογιστικών Προτύπων	8
1.1.1 Εσωτερική Ανάλυση.....	9
1.1.2 Εξωτερική Ανάλυση.....	10
1.2 Οικονομικές Καταστάσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ)...	11
1.3 Οικονομικές Καταστάσεις βάσει των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ).....	11
1.4 Ισολογισμός.....	11
1.4.1 Λογαριασμοί που παρουσιάζονται στον Ισολογισμό.....	12
1.4.2 Αρχές που διέπουν το περιεχόμενο του Ισολογισμού.....	15
1.5 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.....	16
1.5.1 Η Αρχή της Αυτοτέλειας των Χρήσεων.....	16
1.5.2 Έννοια και Σπουδαιότητα της ‘Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης’	16
1.5.3 Ελάχιστο περιεχόμενο της ‘Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης’	17
1.5.4 Πληροφορίες που παρουσιάζονται στην ‘Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης’ ή στις ‘Επεξηγηματικές Σημειώσεις’ που συνοδεύουν τις Οικονομικές Καταστάσεις.....	18
1.5.5 Δομή της ‘Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης’.....	19
1.6 Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων.....	19
1.6.1 Υποχρέωση Κατάρτισης της Κατάστασης Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων.....	19
1.6.2 Έννοια των Ιδίων Κεφαλαίων.....	20
1.6.3 Λόγοι που επιβάλλουν την κατάρτιση της ‘Κατάστασης Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων’	20

1.6.4	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στην 'Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων'	21
1.7	Κατάσταση Ταμιακών Ροών.....	22
1.7.1	Σπουδαιότητα της Κατάστασης Ταμιακών Ροών.....	22
1.7.2	Ταμιακή Ροή από τις εργασίες της επιχείρησης.....	23
1.7.3	Ανάλυση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 7.....	25
1.7.3.1	Σκοπός του Προτύπου.....	25
1.7.3.2	Πεδίο Εφαρμογών.....	25
1.7.3.3	Προσδιορισμός της Έννοιας των όρων που χρησιμοποιεί το Πρότυπο.....	25
1.7.4	Ωφέλεις από τις πληροφορίες που παρέχει η Κατάσταση Ταμιακών Ροών.....	26
1.7.5	Ταμιακά Διαθέσιμα και Ταμιακά Ισοδύναμα.....	26
1.7.5.1	Έννοια των Ταμιακών Διαθεσίμων.....	27
1.7.5.2	Έννοια των Ταμιακών Ισοδύναμων.....	27
1.7.5.3	Διάκριση και παρουσίαση των Ταμιακών Ροών.....	28
1.7.5.4	Επιχειρηματικές Δραστηριότητες.....	28
1.7.5.5	Επενδυτικές Δραστηριότητες.....	29
1.7.5.6	Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες.....	30
1.7.6	Εμφάνιση των επιμέρους Ταμιακών Ροών στην 'Κατάσταση Ταμιακών Ροών'	31
1.7.6.1	Εμφάνιση των 'Ταμιακών Ροών' από επιχειρηματικές δραστηριότητες με την Άμεση Μέθοδο.....	31
1.7.6.2	Εμφάνιση των 'Ταμιακών Ροών' από επιχειρηματικές δραστηριότητες με την Έμμεση Μέθοδο.....	31
1.7.7	Εμφάνιση των 'Ταμιακών Ροών' από επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες στην 'Κατάσταση Ταμιακών Ροών'	32
1.7.8	Ποιες Ταμιακές Ροές μπορεί να εμφανίζονται καθαρές στις 'Καταστάσεις Ταμιακών Ροών'	32

1.7.9	Αντιμετώπιση ορισμένων Ταμιακών Ροών.....	33
1.7.9.1	Ταμιακές Ροές σε Ξένο Νόμισμα.....	33
1.7.9.2	Ταμιακές Ροές από Τόκους.....	34
1.7.9.3	Ταμιακές Ροές από Μερίσματα.....	34
1.7.9.4	Ταμιακές Ροές από Φόρους Εισοδήματος.....	35
1.7.9.5	Επενδύσεις σε Θυγατρικές, Συγγενείς και Κοινοπραξίες.....	36
1.7.9.6	Αποκτήσεις και Διαθέσεις Θυγατρικών και άλλων Επιχειρηματικών Μονάδων.....	36
1.7.9.7	Μη Ταμιακές Συναλλαγές.....	37
1.7.9.8	Γνωστοποιήσεις.....	37
1.8	Επεξηγηματικές Σημειώσεις.....	39
1.8.1	Έννοια των Επεξηγηματικών Σημειώσεων.....	39
1.8.2	Περιεχόμενο των Επεξηγηματικών Σημειώσεων.....	39
1.8.3	Δομή των Επεξηγηματικών Σημειώσεων.....	40
1.8.4	Γνωστοποίηση Λογιστικών Πολιτικών.....	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

2.1	Ορισμός Αριθμοδεικτών.....	43
2.2	Άμεσα Ενδιαφερόμενοι από τους Αριθμοδείκτες.....	43
2.3	Χρησιμότητα Αριθμοδεικτών.....	44
2.4	Μειονεκτήματα Αριθμοδεικτών.....	44
2.4.1	Παράδειγμα Προτύπων.....	44
2.5	Κανόνες Κατάρτισης Αριθμοδεικτών.....	45
2.6	Βασικές Κατηγορίες Αριθμοδεικτών.....	45
2.6.1	Αριθμοδείκτες Ρευστότητας – Liquidity Ratios.....	45

2.6.1.1	Αριθμοδείκτες Γενικής Ρευστότητας (Current Ratios).....	47
2.6.1.2	Αριθμοδείκτες Ειδικής Ρευστότητας (Acid Test Ratios).....	50
2.6.1.3	Αριθμοδείκτες Ταμιακής Ρευστότητας (Cash Ratios).....	52
2.6.1.4	Αριθμοδείκτες Αμυντικού Χρονικού Διαστήματος (Defensive Interval Ratios).....	52
2.6.2	Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας – Activity Ratios.....	55
2.6.2.1	Αριθμοδείκτες Ταχύτητας Είσπραξης Απαιτήσεων – Receivables Turnover Ratio.....	55
2.6.2.2	Αριθμοδείκτες Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων – Trade Creditors to Purchase Ratio.....	57
2.6.2.3	Αριθμοδείκτες Ταχύτητας Κυκλοφορίας Αποθεμάτων – Inventories Turnover Ratio.....	59
2.6.2.4	Αριθμοδείκτες Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως – Networking Capital Turnover Ratio.....	60
2.6.2.5	Αριθμοδείκτες Ταχύτητας Κυκλοφορίας Ενεργητικού – Asset Turnover Ratio.....	62
2.6.2.6	Αριθμοδείκτες Ταχύτητας Κυκλοφορίας Παγίων – Fixed Asset Turnover Ratio.....	63
2.6.2.7	Αριθμοδείκτες Ταχύτητας Κυκλοφορίας Ιδίων Κεφαλαίων – Owner’s Equity Turnover Ratio.....	64
2.6.3	Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας – Profitability Ratios.....	65
2.6.3.1	Αριθμοδείκτες Μεικτού Περιθωρίου ή Μικτού Κέρδους – Gross Profit Margin.....	66
2.6.3.2	Αριθμοδείκτες Καθαρού Περιθωρίου ή Καθαρού Κέρδους – Net Profit Margin.....	68
2.6.3.3	Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων – Return to Total Capital Employed.....	70
2.6.3.4	Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων – Return on Net Worth.....	72
2.6.3.5	Αριθμοδείκτες Οικονομικής Μοχλεύσεως – Financial Leverage Ratio.....	73

2.6.3.6	Αριθμοδείκτες Αποσβέσεως Παγίων – Ratio of Depreciation to Fixed Assets.....	74
2.6.4	Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργιών – Operating Expense Ratios...	75
2.6.4.1	Αριθμοδείκτες Λειτουργικών Εξόδων – Operating Ratios.....	75
2.6.4.2	Αριθμοδείκτες Λειτουργικών Εξόδων προς Πωλήσεις – Operating Expenses to Net Sales Ratios.....	78
2.6.5	Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας – Financial Structure and Viability Ratios.....	78
2.6.5.1	Αριθμοδείκτες Ιδίων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια – Ratio of Owner’s Equity to Total Assets.....	79
2.6.5.2	Αριθμοδείκτες Ιδίων Κεφαλαίων προς Δανειακά Κεφάλαια - Ratio of Owner’s Equity to Total Liabilities.....	80
2.6.5.3	Αριθμοδείκτες Ιδίων Κεφαλαίων προς Πάγια - Ratio of Owner’s Equity to Fixed Assets.....	81
2.6.5.4	Αριθμοδείκτες Καλύψεως Τόκων – Numbers of Times Interest Earned.....	82
2.6.6	Αριθμοδείκτες Επενδύσεων ή Επενδυτικοί Αριθμοδείκτες – Investment Ratios.....	84
2.6.6.1	Κέρδη κατά Μετοχή – Earning per Share (E.P.S.).....	85
2.6.6.2	Μέρισμα κατά Μετοχή – Dividends per Share (D.P.S.).....	86
2.6.6.3	Μερισματική Απόδοση – Current Dividend Yield.....	86
2.6.6.4	Ποσοστό Διανεμόμενων Κερδών – Percentage of Distributed Profits.....	87
2.6.6.5	Εσωτερική Αξία Μετοχής – Book Value per Share.....	88
2.6.6.6	Λόγος Τιμής προς Κέρδη ανά Μετοχή – Price Earnings Ratio..	89
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	92
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	93

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι Οικονομικές Καταστάσεις (financials statements) είναι εκείνες μέσα στις οποίες δίνεται η εικόνα της οικονομικής μονάδας με την οικονομική θέση της και την επίδοση της σε επίπεδο βραχυχρόνιο αλλά και μακροχρόνιο. Στην εικόνα αυτή της οικονομικής μονάδας παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν την διάθρωση της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης, την χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης καθώς και τα οικονομικά αποτελέσματα της.

Γενικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν την ακριβή εικόνα μιας επιχείρησης.

Τα λογιστικά στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων απεικονίζονται κυρίως ανά χρήση όπου συνήθως είναι ετήσια. Τα στοιχεία αυτά αποκτούν μεγαλύτερη σημασία όταν συγκρίνονται με άλλα ίδια ή παρόμοια προηγούμενων ετών ή χρήσεων. Για τον λόγο αυτό, η συγκριτική ή διαχρονική χρηματοοικονομική ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων συντελείται με την κατάταξη των στοιχείων κατά κατηγορίες για μια σειρά ετών. Έτσι, ετήσια, εξαμηνιαία, τριμηνιαία ή και μηνιαία στοιχεία μπορούν εύκολα να συγκριθούν με τα αντίστοιχα προηγούμενων χρήσεων. Οι καταστάσεις με λογιστικά στοιχεία δύο ή περισσότερων χρήσεων καλούνται συγκριτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (comparative financial statements). Συνεπώς, οι οικονομικές καταστάσεις έχουν την δυνατότητα να παρέχουν στους χρήστες τους μια στιγμιαία εικόνα της οικονομικής κατάστασης της οικονομικής μονάδας, αυτό είναι και το δυναμικό στοιχείο το οποίο τις χαρακτηρίζει.

1.1 Καθιέρωση Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.) (INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS) (IAS) εφαρμόζονται στην χώρα μας κατά την κατάρτιση των δημοσιευόμενων Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με το Ν. 2992/2002 ΦΕΚ 54 20/03/2002:

- ❖ Υποχρεωτικά από τις Ανώνυμες Εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.
- ❖ Προαιρετικά από τις λοιπές επιχειρήσεις που έχουν την μορφή Ανωνύμου Εταιρείας και επιλέγουν τους τακτικούς κατά νόμο ελεγκτές τους από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών – Λογιστών (ΣΟΕΛ).

Η χώρα μας υιοθέτησε τον κανονισμό με τις διατάξεις της Εμπορικής Νομοθεσίας περί εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, με το άρθρο 13 του Ν. 3129/2004 «Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων» το οποίο προστέθηκε στο Ν. 2190/1920 κεφάλαιο 15 που περιλαμβάνει τα άρθρα 134-143 τα οποία αναφέρονται στην εφαρμογή των ΔΛΠ στην χώρα μας και

τροποποιήθηκαν στην συνέχεια (πριν από την εφαρμογή τους) με το άρθρο 11 του Ν 3301/2004, με τον Ν. 2992/2002.

Οι ομάδες χρηστών που ενδιαφέρονται και χρησιμοποιούν την τεχνική της αναλύσεως των λογιστικών καταστάσεων με σκοπό τη λήψη αποφάσεων μπορούν να καταταγούν σε διάφορες βασικές κατηγορίες, όπως:

- i. επενδυτές – μέτοχοι
- ii. δανειστές της επιχειρήσεως
- iii. διοικούντες την επιχείρηση
- iv. οικονομικοί αναλυτές, χρηματιστές, στελέχη τραπεζών επενδύσεων και χρηματιστηρίου
- v. αναλυτές σε περιπτώσεις εξαγορών και συγχωνεύσεων
- vi. ελεγκτές λογιστικών καταστάσεων
- vii. λοιπές ομάδες ενδιαφερομένων

Η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων ανάλογα με τη θέση του αναλυτή διακρίνεται σε εσωτερική και εξωτερική ανάλυση.

1.1.1 Εσωτερική ανάλυση.

Η εσωτερική ανάλυση γίνεται από πρόσωπα, που βρίσκονται σε άμεση σχέση με την επιχείρηση και που μπορούν να προσφύγουν στα λογιστικά της βιβλία για να ελέγξουν τους επιμέρους λογαριασμούς και τα λογιστικά έγγραφα. Το κυριότερο πλεονέκτημα αυτού του είδους της αναλύσεως είναι ότι επιτρέπει σε αυτόν που τη διενεργεί να ελέγξει τις διάφορες μεθόδους και διαδικασίες που εφαρμόστηκαν. Με αυτό τον τρόπο, η ανάλυση αποκτά μεγαλύτερη διαύγεια και επιτρέπει στον αναλυτή να εμβαθύνει σ αυτήν.

Η εν λόγω ανάλυση, γίνεται από πρόσωπα της επιχειρήσεως τα οποία ενδιαφέρονται κυρίως να προσδιορίσουν το βαθμό αποδοτικότητάς της και να ερμηνεύσουν τις μεταβολές της οικονομικής της θέσεως. Επιπλέον η εσωτερική ανάλυση προσπαθεί να ερμηνεύσει ορισμένα οικονομικά στοιχεία της επιχειρήσεως για λογαριασμό της διοικήσεως, έτσι ώστε να της επιτρέψει να μετρήσει τη πρόοδο που πράγματι επιτελέστηκε σε σύγκριση με τα υπάρχοντα προγράμματα. Κατά αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται ο έλεγχος της λειτουργίας μιας επιχειρήσεως.

Στην κατηγορία της εσωτερικής ανάλυσης υπάγονται:

- διοικούντες την επιχείρηση
Δεδομένου ότι οι διοικούντες μία επιχείρηση συνδέονται άμεσα με αυτή και μπορούν να κάνουν συνεχή χρήση των βιβλίων της ενδιαφέρονται για τον προσδιορισμό της οικονομικής της καταστάσεως, την κερδοφόρα δυναμικότητά της και την μελλοντική της εξέλιξη. Έτσι, η διοίκηση στοχεύει κυρίως στο να

ασκεί έλεγχο και στο να παρατηρεί την επιχείρηση από τη σκοπιά των εκτός αυτής τρίτων, δηλαδή των δανειστών και τον επενδυτών – μετόχων.

- οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση
- Οι υπάλληλοι χρησιμοποιούν τις οικονομικές καταστάσεις για να μπορούν να εντοπίζουν και να αξιολογούν μελλοντικές ευκαιρίες απασχόλησης. Σε αρκετές περιπτώσεις κάνουν χρήση των μελλοντικών ευκαιριών σε διαπραγματεύσεις με την διοίκηση της επιχείρησης.

1.1.2 Εξωτερική ανάλυση.

Η εξωτερική ανάλυση πραγματοποιείται από πρόσωπα, που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση και βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στα στοιχεία που δημοσιεύονται στις λογιστικές καταστάσεις και στις εκθέσεις του διοικητικού συμβουλίου και των ελεγκτών. Έτσι, ο αναλυτής δεν μπορεί να διεισδύσει βαθύτερα μέσα στην επιχείρηση, το δε έργο του είναι τόσο δυσκολότερο όσο πιο συνοπτικά είναι τα στοιχεία που δημοσιεύονται.

Η εξωτερική ανάλυση γίνεται κυρίως από πρόσωπα τα οποία ενδιαφέρονται να προσδιορίσουν την οικονομική θέση και την αποδοτικότητα της επιχειρήσεως. Όταν μιλάμε για προσδιορισμό της οικονομικής θέσεως μιας επιχειρήσεως εννοούμε την δυνατότητα που έχει η επιχείρηση να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της στο παρόν και στο μέλλον, να εκμεταλλευθεί τυχόν παρουσιαζόμενες ευκαιρίες με τη χρησιμοποίηση κεφαλαίων και τη δυνατότητα πληρωμής των ληξιπρόθεσμων τόκων και των υποχρεώσεων καθώς και τη καταβολή μερισμάτων χωρίς διακοπή.

Στην κατηγορία της εξωτερικής ανάλυσης, εκτός των άλλων, υπάγονται:

- Επενδυτές - μέτοχοι
- Οι επενδυτές, που κατά κανόνα είναι και μέτοχοι μιας επιχειρήσεως, είναι εκείνοι που δίνουν τα επιχειρηματικά κεφάλαια, τα οποία εκτίθενται σε πολλούς και ποικίλους κινδύνους. Τα κεφάλαια αυτά αποτελούν την ασπίδα προστασίας των δανειακών κεφαλαίων της επιχειρήσεως. Έχοντας επενδύσει κεφάλαια στην επιχείρηση, οι μέτοχοι ενδιαφέρονται για την όλη δραστηριότητά της, τη κερδοφόρα δυναμικότητά της, την οικονομική της κατάσταση και τη διάρθρωση των κεφαλαίων της, δεδομένου ότι για την εκτίμηση της αξίας των μετοχών μιας επιχειρήσεως είναι απαραίτητα όλα αυτά τα στοιχεία. Παράλληλα ενδιαφέρονται και για τη σπουδαιότητά της μέσα στο κλάδο, για τα μελλοντικά της κέρδη και την εξέλιξή τους διαχρονικά. Ομοίως πρέπει να συνεκτιμήσουν και άλλους παράγοντες, που έμμεσα επηρεάζουν την δραστηριότητα της επιχειρήσεως, όπως η γενική οικονομική κατάσταση, η θέση που κατέχει ο κλάδος μέσα στην οικονομία, η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων της και η ποιότητα και ικανότητα της διοικήσεώς της.
- Δανειστές της επιχειρήσεως
- Δανειστές μιας επιχειρήσεως είναι όλοι εκείνοι που δανείζουν σ αυτήν κεφάλαια. Μορφές δανεισμού αποτελούν η πίστωση που δίνεται από τους

προμηθευτές πρώτων υλών, εμπορευμάτων και υπηρεσιών, δάνεια από τράπεζες και άλλους πιστωτικούς οργανισμούς. Οι δανειστές – πιστωτές, από την πλευρά τους, δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην ασφάλεια που τους παρέχεται, τόσο για τους τόκους όσο και για την επιστροφή των κεφαλαίων τους.

1.2 Οικονομικές Καταστάσεις, βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ)

Οι Οικονομικές Καταστάσεις, στις οποίες και παρουσιάζονται οι πληροφορίες για τα διάφορα οικονομικά γεγονότα βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων είναι:

- ◆ Ισολογισμός
- ◆ Αποτελέσματα Χρήσης
- ◆ Πίνακας Διάθεσης Αποτελεσμάτων
- ◆ Προσάρτημα
- ◆ Έκθεση Δ.Σ. στους μετόχους

1.3 Οικονομικές Καταστάσεις, βάσει των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ)

Βάσει των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είναι:

- Ισολογισμός (Balance Sheet)
- Αποτελέσματα Χρήσης (Income Statement)
- Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων (Statement of changes in equity)
- Κατάσταση Ταμειακών Ροών (Cash Flow Statement)
- Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων (Full notes)

Ποιο αναλυτικά:

1.4 Έννοια του Ισολογισμού

Ισολογισμός είναι η οικονομική κατάσταση που εμφανίζει σε μια δεδομένη στιγμή:
(α) τα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στην οικονομική μονάδα,
(β) τις υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας προς τρίτους (ξένο κεφάλαιο) και

(γ) τα ποσά που οι ιδιοκτήτες της οικονομικής μονάδας επένδυσαν σε αυτή με τη μορφή εισφορών ή μη αναληφθέντων κερδών (ίδιο κεφάλαιο), και τα οποία στοιχεία και ποσά αποτιμήθηκαν, ομαδοποιήθηκαν και παρουσιάζονται στην κατάσταση αυτή σύμφωνα με τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές.

Ο ισολογισμός λοιπόν, είναι μια στατική οικονομική κατάσταση, ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο εκφρασμένο σε λογιστικούς όρους, που δείχνει τη χρηματοοικονομική θέση της επιχείρησης σε μια δεδομένη στιγμή. Γι' αυτό η σωστή ονομασία της κατάστασης αυτής είναι «κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης» (statement of financial position). Εν τούτοις, σε διεθνή κλίμακα, έχει επικρατήσει η ονομασία ισολογισμός (balance sheet) που πηγάζει από το γεγονός ότι το ενεργητικό είναι πάντοτε ισοζυγισμένο με το παθητικό, σύμφωνα με την ακόλουθη εξίσωση, η οποία αποτελεί το βάθρο της διγραφικής λογιστικής:

Ενεργητικό = Υποχρεώσεις + Καθαρή Θέση

Τονίζεται ιδιαίτερος ότι η ανάγκαια συμπλήρωση του οποίου ορισμού δίνεται για τον ισολογισμό είναι ότι αυτός εμφανίζει τη χρηματοοικονομική θέση της επιχείρησης, σύμφωνα με τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές. Γιατί είναι παγκοίμως γνωστό ότι ο ισολογισμός του ιστορικού κόστους πολύ απέχει από το να εμφανίζει την τρέχουσα οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, για πολλούς λόγους και κυρίως γιατί τα πάγια περιουσιακά στοιχεία εμφανίζονται στο κόστος κτήσης, επί του κόστους αυτού υπολογίζονται οι αποσβέσεις, τα αποθέματα αποτιμώνται στην κατ' είδος χαμηλότερη αξία μεταξύ κτήσης και τρέχουσας, η αρχή της συντηρητικότητας προνοεί για τις ενδεχόμενες ζημιές, ενώ αγνοεί τα προβλεπόμενα κέρδη, κλπ.

Λέγεται συνήθως ότι ο ισολογισμός είναι μια περίληψη της απογραφής. Αυτό δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια. Ο ισολογισμός στην αρχική του μορφή είναι πίνακας λογιστικής προέλευσης, αφού θεωρητικά τα υπόλοιπα του γενικού ισοζυγίου μας δίνουν τον ισολογισμό. Αλλά τα υπόλοιπα αυτά χρειάζονται διόρθωση και για αυτό μεσολαβεί η απογραφή που είναι εξωλογιστικό έγγραφο. Η απογραφή ορισμένων λογαριασμών (πελατών, προμηθευτών, χρεωστών, πιστωτών κ.α.) γίνεται από τα αναλυτικά ισοζύγια των λογαριασμών αυτών που δίνονται από τη λογιστική. Υπάρχουν όμως κι άλλοι λογαριασμοί (κυρίως αποθεμάτων), τα υπόλοιπα των οποίων διορθώνονται δια της απογραφής. Εξάλλου, στον ισολογισμό αναγράφονται και ορισμένα άλλα κονδύλια (τόκοι κατασκευαστικής περιόδου, χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές δανείων για πάγια στοιχεία κλπ) που δεν απογράφονται αλλά προσδιορίζονται ύστερα από διερεύνηση των σχετικών λογαριασμών. Ο ισολογισμός λοιπόν είναι ένα συνθετικό προϊόν της λογιστικής διαδικασίας και της απογραφής και δεν αποτελεί απλώς περίληψη της απογραφής.

1.4.1 Λογαριασμοί που παρουσιάζονται στον Ισολογισμό

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 1, ο ισολογισμός πρέπει να παρουσιάζει ξεχωριστές γραμμές (κατ'ελάχιστον) τα ακόλουθα στοιχεία:

Λογαριασμοί	Συνοπτική περιγραφή του περιεχομένου του λογαριασμού	Σχετικά
--------------------	---	----------------

		Πρότυπα
Ενσώματα Πάγια	Εμφανίζονται τα ενσώματα πάγια στοιχεία ενεργητικού, τόσο τα ιδιόκτητα όσο και τα κατεχόμενα με χρηματοδοτική μίσθωση.	2 ΔΛΠ 16 3 ΔΛΠ 17 4 ΔΛΠ 20 5 ΔΛΠ 23 6 ΔΛΠ 36
Επενδύσεις σε ακίνητα	Εμφανίζονται τα εκμισθούμενα από την επιχείρηση σκίνητα καθώς και τα κατεχόμενα για κεφαλαιακή ενίσχυση	• ΔΛΠ 40 • ΔΛΠ 36
Βιολογικά στοιχεία ενεργητικού		• ΔΛΠ 41
Υπεραξία επιχείρησης Άυλα πάγια	Εμφανίζονται τα άυλα πάγια στοιχεία της επιχείρησης που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις καταχώρησής τους. Ως υπεραξία εμφανίζεται η διαφορά μεταξύ τιμήματος που καταβλήθηκε και της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού μείον τις υποχρεώσεις κατά την αγορά μιας θυγατρικής επιχείρησης.	• ΔΛΠ 38 • ΔΛΠ 22 • ΔΛΠ 27
Επενδύσεις σε θυγατρικές επιχειρήσεις	Στον ατομικό ισολογισμό της μητέρας, εμφανίζονται οι συμμετοχές στις θυγατρικές.	• ΔΛΠ 27 • ΔΛΠ 39
Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις	Εμφανίζονται οι συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις.	• ΔΛΠ 28 • ΔΛΠ 39
Άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία	Εμφανίζονται οι επενδύσεις σε μετοχές, τίτλους και μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις.	• ΔΛΠ 39
Αποθέματα	Εμφανίζονται τα αποθέματα στη χαμηλότερη αξία μεταξύ κτήσης και τρέχουσας.	• ΔΛΠ 2
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία κατεχόμενα για πώληση		• ΔΠΧΠ 5
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	Εμφανίζονται οι απαιτήσεις από πωλήσεις και οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις από τις λοιπές δραστηριότητες της επιχείρησης.	• ΔΛΠ 39

Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	Εμφανίζονται τα διαθέσιμα μετρητά και οι υψηλής ρευστότητας και ασήμαντου κινδύνου βραχυπρόθεσμες επενδύσεις, άμεσα μετρατρέψιμες σε μετρητά.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 39 • ΔΛΠ 7
Μετοχικό κεφάλαιο	Εμφανίζεται το καταβλημένο από τους μετόχους κεφάλαιο.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 32 • ΔΛΠ 33
Αποθεματικά	Εμφανίζονται τα πραγματοποιημένα και μη κεφαλαιοποιηθέντα κέρδη.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 32
Δικαιώματα μειοψηφίας	Καταχωρείται στα ίδια κεφάλαια του ενοποιημένου ισολογισμού, όταν η ενοποίηση των θυγατρικών γίνεται με τη μέθοδο της ολικής ενσωμάτωσης και εμφανίζει τα δικαιώματα των τρίτων στα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης και στα κέρδη της χρήσεως.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 27
Συσσωρευμένα κέρδη (ζημιές)	Εμφανίζονται τα διανεμήσιμα πραγματοποιημένα κέρδη ή οι ζημιές που μεταφέρονται εις νέο.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 1
Έντοκα δάνεια	Εμφανίζονται οι μακροπρόθεσμες έντοκες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 32 • ΔΛΠ 39
Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος	Εμφανίζονται οι αναβαλλόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή του ΔΛΠ 12.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 12
Μακροπρόθεσμες προβλέψεις	Εμφανίζονται οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις αβέβαιου χρόνου ή ποσού.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 37
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	Εμφανίζονται οι υποχρεώσεις από τη λειτουργική δραστηριότητα της επιχείρησης.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 39
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	Εμφανίζονται οι έντοκες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 39
Βραχυπρόθεσμο μέρος εντόκων δανείων	Εμφανίζονται οι βραχυπρόθεσμες δόσεις των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 1
Οφειλόμενος (τρέχων) φόρος εισοδήματος	Εμφανίζεται η υποχρέωση για φόρο εισοδήματος της χρήσεως.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 12
Βραχυπρόθεσμες προβλέψεις	Εμφανίζονται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αβέβαιου χρόνου ή ποσού.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΛΠ 37

1.4.2 Αρχές που διέπουν το περιεχόμενο του Ισολογισμού

Το περιεχόμενο και τη δομή του υποδείγματος Ισολογισμού των Προτύπων διέπουν οι ακόλουθες αρχές:

- Ο ισολογισμός αποτελεί ένα **ενδεικτικό κατάλογο** στοιχείων διαφορετικού είδους και λειτουργίας, ο οποίος όμως ούτε υποχρεωτικός είναι αλλά ούτε εξαντλεί όλες τις κατηγορίες κονδυλίων που θα πρέπει να εμφανίζονται ξεχωριστά στον ισολογισμό.
- Επιτρέπεται η **προσθήκη λογαριασμών** όταν το μέγεθος, το είδος ή η λειτουργία ενός στοιχείου ή συνάθροιση όμοιων στοιχείων είναι τέτοια, ώστε η ξεχωριστή εμφάνισή τους στον ισολογισμό θα βοηθούσε στην παρουσίαση της οικονομικής θέσης της επιχείρησης.
- Η απόφαση για προσθήκη πρόσθετων στοιχείων στον ισολογισμό βασίζεται ιδιαίτερα σε μια εκτίμηση:
 - Του είδους και της ρευστότητας των στοιχείων ενεργητικού,
 - Της λειτουργίας των στοιχείων ενεργητικού εντός της επιχείρησης, και
 - Των ποσών και του χρονοδιαγράμματος των υποχρεώσεων.
- Οι **τίτλοι των λογαριασμών** και η **διάταξή τους** στον ισολογισμό και η **συνάθροιση όμοιων στοιχείων επιτρέπεται να τροποποιούνται** ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και των συναλλαγών της, όταν η τροποποίηση κρίνεται αναγκαία για την πληρέστερη κατανόηση της οικονομικής θέσης της επιχείρησης.
- Η χρήση **διαφορετικών βάσεων αποτίμησης** για διαφορετικές κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων υποδηλώνει ότι το είδος ή η λειτουργία των στοιχείων αυτών μέσα στην επιχείρηση είναι διαφορετική και, συνεπώς, πρέπει να εμφανίζονται στον ισολογισμό σε ξεχωριστές γραμμές (πχ. Διαφορετικές κατηγορίες ενσώματων πάγιων στοιχείων μπορεί να τηρούνται λογιστικά στο κόστος ή σε αναπροσαρμοσμένη αξία σύμφωνα με το ΔΛΠ16).
- Όταν στον ισολογισμό τα στοιχεία ενεργητικού διακρίνονται σε κυκλοφορούντα και μη κυκλοφορούντα και οι υποχρεώσεις σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες, **οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (υποχρεώσεις)** δεν πρέπει να εμφανίζονται στην κατηγορία του κυκλοφορούντος ενεργητικού (ή των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων).

1.5 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

1.5.1 Η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων

Το ΔΛΠ 1 καθιερώνει τη λογιστική αρχή της “αυτοτέλειας των χρήσεων”, ορίζοντας ότι τα έσοδα και τα έξοδα που αφορούν μία περίοδο πρέπει να περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα της περιόδου αυτής, εκτός αν κάποιο Πρότυπο ή Διερμηνεία απαιτεί κάποιο άλλο χειρισμό. Τέτοιος διαφορετικός χειρισμός απαιτείται πχ:

-για την υπεραξία επανεκτίμησης παγίων στοιχείων
-για τα κέρδη ή τις ζημίες που προκύπτουν από τη μετατροπή των οικονομικών καταστάσεων αλλοδαπής επιχείρησης, και
-για τα κέρδη ή τις ζημίες από την επανατοποθέτηση των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.
Στα αποτελέσματα της περιόδου περιλαμβάνονται επίσης και οι επιδράσεις από τις μεταβολές στις λογιστικές εκτιμήσεις.

1.5.2 Έννοια και σπουδαιότητα της Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσεως

Με βάση το λογαριασμό 86 του Ε.Γ.Λ.Σ. καταρτίζεται, στο τέλος της χρήσεως, η Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως, στην οποία, πέραν από τα στοιχεία που προκύπτουν από τους υπολογαριασμούς του λογαριασμού αυτού, αναγράφονται οι συνολικός κύκλος εργασιών (πωλήσεις) και το κόστος πωλήσεων. Ο λογαριασμός “αποτελέσματα χρήσεως”, σε συνδυασμό και με τον “πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων”, εκφράζουν τις μεταβολές που επήλθαν στα “αδιανέμητα κέρδη” μεταξύ δύο διαδοχικών ισολογισμών και είναι ο συνδυαστικός κρίκος δύο διαδοχικών ισολογισμών.

Επισημαίνεται ότι ο λογαριασμός “αποτελέσματα χρήσεως” είναι μια δυναμική οικονομική κατάσταση, γιατί εκφράζει τη ροή των εσόδων και εξόδων της χρήσεως, αντίθετα με τον ισολογισμό που είναι μία στατική οικονομική κατάσταση, ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο της επιχείρησης, γιατί αποσκοπεί να εμφανίσει την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης σε μια δεδομένη στιγμή.

Πρέπει, πάντως, να τονιστεί ότι ο λογαριασμός αυτός εκφράζει το αποτέλεσμα της χρήσεως, όπως και ο ισολογισμός την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, με βάση τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές.

Σημειώνεται ότι, μέχρι πριν από ολίγες δεκαετίες, ο ισολογισμός εθεωρείτο από τον κόσμο των επιχειρήσεων ως η κύρια οικονομική κατάσταση, επειδή τα περιουσιακά ενεργητικά στοιχεία και οι υποχρεώσεις νομιζόνταν ως οι πιο σημαντικοί δείκτες της δυναμικότητας της επιχείρησης. Έκτοτε δόθηκε βαθμιαία έμφαση στην ικανότητα της επιχείρησης να πραγματοποιεί κέρδη και μετρητά και, συνεπώς, η “Κατάσταση Αποτελεσμάτων” άρχισε να θεωρείται σπουδαιότερης σημασίας έναντι του ισολογισμού.

Πράγματι, τα συνοψισμένα και ταξινομημένα πληροφοριακά στοιχεία που αναγράφονται στην “Κατάσταση Αποτελεσμάτων” είναι χρήσιμα για την εκτίμηση:

- Της επιτυχίας της διοίκησης της επιχείρησης στη συγκεκριμένη χρήση. Το αποτέλεσμα είναι ο πιο σημαντικός δείκτης της επιτυχίας της διοίκησης.
- Της αξίας της επιχείρησης, γιατί από την ανάλυση των κερδών που πραγματοποιεί η επιχείρηση σε οργανικά – τακτικά και ανόργανα – έκτακτα είναι δυνατό να εκτιμηθούν τα μελλοντικά λειτουργικά κέρδη της επιχείρησης και, συνεπώς, και η αξία της.
- Της δυνατότητας επιστροφής στους μετόχους του κεφαλαίου που επένδυσαν στην επιχείρηση.

- Της έκτασης που τα κεφάλαια της επιχείρησης απασχολούνται στις λειτουργικές ανάγκες αυτής.

1.5.3 Ελάχιστο περιεχόμενο της “Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσεως”

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 1, η “Κατάσταση Αποτελεσμάτων” πρέπει να περιλαμβάνει διακεκριμένα (σε ιδιαίτερες γραμμές) τα ακόλουθα στοιχεία:

- Έσοδα από πελάτες
- Χρηματοοικονομικά έξοδα
- Το μερίδιο των κερδών (ή ζημιών) από συγγενείς επιχειρήσεις, κοινοπραξίες (που παρακολουθούνται με τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης)
- Κέρδη (ή ζημίες) προ φόρων από διάθεση στοιχείων ενεργητικού ή διακανονισμό υποχρεώσεων από διακοπτόμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Φόρο εισοδήματος (έξοδο)
- Κέρδος (ή ζημία), κατανεμόμενο σε:
 - Κέρδος (ή ζημία) που αναλογεί στα δικαιώματα μειοψηφίας,
 - Κέρδος (ή ζημία) που αναλογεί σε κατόχους μετοχών της μητρικής εταιρίας.

Επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Η επιχείρηση θα πρέπει να παρουσιάζει στην “Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως” επιπρόσθετα κονδύλια, επικεφαλίδες και μερικά αθροίσματα, στις περιπτώσεις που μια τέτοια παρουσίαση είναι αναγκαία για την κατανόηση της απόδοσης της επιχείρησης.
- Η επιχείρηση δεν πρέπει να παρουσιάζει οποιαδήποτε στοιχεία εσόδων ή εξόδων ως έκτακτα κονδύλια ούτε στην “Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως” ούτε στις “Επεξηγηματικές Σημειώσεις”, που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις.

1.5.4 Πληροφορίες που παρουσιάζονται στην “Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσεως” ή στις “Επεξηγηματικές Σημειώσεις” που συνοδεύουν τις Οικονομικές Καταστάσεις.

Όταν τα κονδύλια εσόδων και εξόδων είναι σημαντικά, πρέπει στην “Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως” να γνωστοποιούνται ξεχωριστά το είδος και τα ποσά των κονδυλίων.

Περιπτώσεις κονδυλίων εσόδων και εξόδων, που ενδεχομένως να χρειάζονται ξεχωριστή εμφάνιση στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων, δυνατό να είναι:

- ◆ Αποτιμήσεις αποθεμάτων στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία ή ενσώματων παγίων στο ανακτήσιμο ποσό, καθώς και αναστροφές τέτοιων υποτιμήσεων.
- ◆ Αναδιαρθρώσεις των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και αναστροφή των οπωσδήποτε προβλέψεων για τα κόστη των αναδιαρθρώσεων.
- ◆ Διαθέσεις ενσώματων παγίων στοιχείων.
- ◆ Διαθέσεις επενδύσεων.

- ◆ Διακοπτόμενες δραστηριότητες.
- ◆ Διακανονισμοί νομικών διαφορών, και
- ◆ Άλλες αναφορές προβλέψεων.

Σημειώνεται ακόμη ότι η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί είτε στην “Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως”, είτε στις “Επεξηγηματικές Σημειώσεις”, είτε στην “Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων”, το ποσό των μερισμάτων που προτάθηκε να διανεμηθεί στους μετόχους, καθώς και το σχετικό ποσό ανά μετοχή.

1.5.5 Δομή της “Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσεως”

Το ΔΛΠ 1 παρέχει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να παρουσιάζουν την “Κατάσταση Αποτελεσμάτων” με μια από τις ακόλουθες δύο μορφές ανάλυσης των εξόδων:

- Μια ανάλυση των εξόδων κατ’ είδος, δηλαδή κατά την αντικειμενική φύση των εξόδων, ή
- Μια παρουσίαση των εξόδων κατά λειτουργία.

Η επιλογή του ενός ή του άλλου μοντέλου εξαρτάται τόσο από ιστορικούς και επιχειρηματικούς παράγοντες όσο και από τον κλάδο και το αντικείμενο της επιχείρησης. Αμφότερες οι μέθοδοι παρέχουν μια ένδειξη του κόστους που αναμένεται να επηρεάζεται, άμεσα ή έμμεσα, από το επίπεδο των πωλήσεων ή της παραγωγής της επιχείρησης.

Δεδομένου ότι κάθε μοντέλο παρουσίασης έχει πλεονεκτήματα σε διαφορετικού τύπου επιχειρήσεις, το Πρότυπο απαιτεί επιλογή του τρόπου κατάταξης των στοιχείων, με βάση τον τρόπο με τον οποίο τα συνθετικά στοιχεία της απόδοσης της επιχείρησης παρουσιάζονται περισσότερο ακριβοδίκαια. Όμως, επειδή οι πληροφορίες ως προς το είδος των εξόδων είναι χρήσιμες για την πρόβλεψη των μελλοντικών ταμιακών ροών, όταν χρησιμοποιείται το μοντέλο του κόστους πωλήσεων, απαιτούνται πρόσθετες γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο είδος των εξόδων, μεταξύ των οποίων στις αποσβέσεις και στις παροχές σε εργαζόμενους.

1.6 Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

1.6.1 Υποχρέωση Κατάρτισης της Κατάστασης Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 1 “Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων”, μια πλήρης σειρά οικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνει, εκτός των άλλων, και μια Κατάσταση που να δείχνει:

- Είτε όλες τις μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων,

→ Είτε τις μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων, εκτός από εκείνες που προκύπτουν από κεφαλαιακές πράξεις με τους ιδιοκτήτες και από διανομές στους ιδιοκτήτες.

Με το άρθρο 1 § 1 του ν.2992/2002 ορίζεται ότι τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα εφαρμόζονται στη χώρα μας κατά την κατάρτιση των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν: α) Ισολογισμό, β) Κατάσταση Αποτελεσμάτων, γ) Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων, δ) Κατάσταση Ταμιακών Ροών ε) Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων.

Εξάλλου, με το άρθρο 21 § 2 του ν.3148/2003 προστέθηκε § 7 στο προαναφερόμενο άρθρο 1 του ν. 2992/2002, που ορίζει ότι <<η κατάσταση ταμειακών ροών και η κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων που συντάσσεται σύμφωνα με τα ΔΛΠ καταχωρούνται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7β του κ.ν. 2190/1920.

1.6.2 Έννοια των Ιδίων Κεφαλαίων

Ως αναπτύσσεται στην προηγούμενη § 21.4, Ίδια Κεφάλαια (ή Καθαρή Θέση) είναι το απομένον δικαίωμα επί των στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης μετά την αφαίρεση όλων των υποχρεώσεών της, δηλαδή:

Ίδια Κεφάλαια	=	Ενεργητικό	-	Υποχρεώσεις
---------------	---	------------	---	-------------

Οι συνήθεις λογαριασμοί των ιδίων κεφαλαίων είναι:

- ✓ Μετοχικό (εταιρικό) κεφάλαιο,
- ✓ Διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο,
- ✓ Αποθεματικά (φορολογημένα, αφορολόγητα, κλπ)
- ✓ Διαφορές αναπροσαρμογής αξίας στοιχείων ενεργητικού,
- ✓ Συναλλαγματικές διαφορές από ενοποίηση θυγατρικών επιχειρήσεων του εξωτερικού,
- ✓ Αποτελέσματα εις νέο,
- ✓ Δικαιώματα μειοψηφίας.

1.6.3 Λόγοι που επιβάλλουν την κατάρτιση της Κατάστασης Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων

Οι μεταβολές στα Ίδια Κεφάλαια της οικονομικής μονάδας, στην μεταξύ δύο ημερομηνιών ισολογισμού περίοδο, απεικονίζουν την αύξηση ή τη μείωση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της, που επήλθε στη διάρκεια της περιόδου αυτής. Οι μεταβολές αυτές προέρχονται από γεγονότα που μπορούν να διακριθούν στις εξής δύο κατηγορίες:

- A. Σε κεφαλαιουχικές συναλλαγές της επιχείρησης με τους μετόχους της, δηλαδή:
- Στις εισφορές των μετόχων προς την οικονομική μονάδα για την αύξηση του κεφαλαίου της,
 - Στις καταβολές της οικονομικής μονάδας προς τους μετόχους της λόγω μείωσης του κεφαλαίου της ή για την αγορά ιδίων μετοχών,

- Στις διανομές μερισμάτων στους μετόχους της, και
- Στα κόστη που σχετίζονται άμεσα με τις προαναφερόμενες συναλλαγές.

B. Σε γεγονότα που δημιουργούν έσοδα, έξοδα, κέρδη και ζημίες που προέρχονται από τις δραστηριότητες της οικονομικής μονάδας κατά την περίοδο, ανεξάρτητα αν αυτά καταχωρούνται στα Αποτελέσματα Χρήσεως ή άγονται απευθείας στην Καθαρή θέση αυτής.

Το ΔΛΠ 1 απαιτεί κάθε στοιχείο των εσόδων και των δαπανών που αναγνωρίζεται σε μια περίοδο να περιλαμβάνεται στο κέρδος ή τη ζημία, εκτός εάν κάποιο άλλο Πρότυπο απαιτεί διαφορετικά. Τέτοια Πρότυπα που απαιτούν την καταχώρηση των μεταβολών στα ίδια κεφάλαια, για παράδειγμα είναι:

- ΔΛΠ 8: Αλλαγή λογιστικής πολιτικής
- ΔΛΠ 12: Αναβαλλόμενη φορολογία που αναφέρεται σε ποσά που καταχωρήθηκαν απευθείας στην καθαρή θέση.
- ΔΛΠ 16: Θετικές διαφορές αναπροσαρμογής των ιδιοχρησιμοποιούμενων πάγιων στοιχείων στην εύλογη αξία τους.
- ΔΛΠ 21: Συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από ενοποίηση θυγατρικών εξωτερικού.
- ΔΛΠ 36: Απομείωση αξίας στοιχείων ενεργητικού η αξία των οποίων είχε αναπροσαρμοστεί στο παρελθόν, καθώς και η αναστροφή ζημίας απομείωσης.
- ΔΛΠ 39: Διαφορά αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που εντάσσονται στην κατηγορία "διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία".

Εξάλλου, το ΔΛΠ 8 απαιτεί να γίνονται αναδρομικά, στην έκταση που αυτό είναι εφικτό:

- Οι προσαρμογές λόγω μεταβολών στις λογιστικές πολιτικές (εκτός αν οι μεταβατικές διατάξεις άλλου Προτύπου ή Διερμηνείας απαιτούν διαφορετικά),
- Οι επαναδιατυπώσεις για τη διόρθωση λαθών, και
- Οι αναδρομικές προσαρμογές και επαναδιατυπώσεις να γίνονται στο υπόλοιπο των κερδών εις νέο, εκτός όταν το Πρότυπο ή Διερμηνεία απαιτεί την αναδρομική προσαρμογή άλλου στοιχείου των ιδίων κεφαλαίων.

Δεδομένου ότι είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία των εσόδων και των δαπανών στην εκτίμηση των μεταβολών της οικονομικής θέσης μιας οικονομικής μονάδας μεταξύ δύο ημερομηνιών ισολογισμού, το ΔΛΠ 1 απαιτεί την παρουσίαση μιας Κατάστασης Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων, στην οποία να παρουσιάζονται τα συνολικά έσοδα και οι συνολικές δαπάνες της οικονομικής μονάδας συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καταχωρούνται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

1.6.4 Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στην Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 1, η επιχείρηση θα πρέπει να παρουσιάζει στην Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων τις ακόλουθες πληροφορίες:

- a) Το κέρδος ή τη ζημία της περιόδου,
- b) Κάθε επιμέρους έσοδο, έξοδο, κέρδος ή ζημία που, σύμφωνα με άλλα Πρότυπα ή Διερμηνείες, καταχωρούνται απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια, καθώς και τα συνολικά ποσά αυτών,
- c) Τα συνολικά έσοδα και έξοδα της περιόδου (άθροισμα των ανωτέρω (α) και (b)), κατανεμόμενα σε ποσά που αναλογούν στους μετόχους της μητρικής εταιρίας και σε δικαιώματα μειοψηφίας, και
- d) Για κάθε στοιχείο των Ιδίων Κεφαλαίων, τις επιδράσεις που επέφεραν οι μεταβολές στις λογιστικές πολιτικές και οι διορθώσεις λαθών που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 8.

Η επιχείρηση, επιπρόσθετα των προαναφερόμενων πληροφοριακών στοιχείων, οφείλει να παρουσιάζει, είτε στην Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων είτε στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις, τις εξής πληροφορίες:

- i. Τις κεφαλαιουχικές συναλλαγές με τους μετόχους (αυξήσεις ή μειώσεις του μετοχικού κεφαλαίου) καθώς και τις διανομές σ' αυτούς μερισμάτων.
- ii. Το υπόλοιπο του λογαριασμού <<Αποτελέσματα εις νέο>> (δηλαδή τα συσσωρευμένα κέρδη ή ζημίες) στην έναρξη της περιόδου, την κίνηση του λογαριασμού κατά την περίοδο και το υπόλοιπο του λογαριασμού κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, και
- iii. Σύμφωνα μεταξύ της λογιστικής αξίας έναρξης και λήξης της περιόδου κάθε κατηγορίας εισφερόμενων κεφαλαίων και κάθε αποθεματικού, γνωστοποιώντας ξεχωριστά κάθε μεταβολή.

1.7 Κατάσταση Ταμειακών Ροών.

1.7.1 Σπουδαιότητα της Κατάστασης Ταμιακών Ροών.

Ο manager πρέπει να λάβει και υλοποιήσει όλες τις αναγκαίες αποφάσεις ώστε η επιχείρηση να λειτουργεί με ικανοποιητικό κέρδος και συνεπώς ο manager ενδιαφέρεται πρωτίστως για την αποδοτικότητα της επιχείρησης. Επίσης πρέπει να λάβει και να υλοποιήσει όλες τις απαραίτητες αποφάσεις ώστε να επιτυγχάνει την κατάλληλη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και παράλληλα να διατηρεί την επιχείρηση αξιόχρηη, δηλαδή να μεριμνά ώστε να έχει η επιχείρηση την απαιτούμενη ρευστότητα.

Η πληροφόρηση για την αποδοτικότητα της επιχείρησης παρέχεται από την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως σε συνδυασμό με τα απασχολούμενα κεφάλαια (αριθμοδείκτες αποδοτικότητας).

Η πληροφόρηση για την ρευστότητα παρέχεται με την κατάρτιση διαφόρων αριθμοδεικτών ρευστότητας και δανειακής επιβάρυνσης και κυρίως με την κατάρτιση τωής Καταστάσεως Ταμιακής Ροής, η οποία κατάσταση αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος κεφαλαίου.

Η έννοια της αποδοτικότητας και της ρευστότητας εξεταζόμενες σε μια μακροχρόνια περίοδο περίπου ταυτίζονται. Δεν είναι δυνατό σε μια πολυετή

περίοδο η επιχείρηση να λειτουργεί με ανεπαρκή αποδοτικότητα και να έχει επαρκή ρευστότητα και τανάπαλιν. Σε μια όμως βραχύχρονη περίοδο η αποδοτικότητα και η ρευστότητα αποτελούν προβλήματα ανεξάρτητα και σε πολλές πειρπτώσεις λειτουργούν ανταγωνιστικά. Για να αυξηθεί η αποδοτικότητα πρέπει να επεκταθεί η επιχείρηση, η οποία επέκταση απαιτεί επένδυση κεφαλαίων, η οποία ενδεχομένως να οδηγήσει σε συρρίκνωση της ρευστότητας.

Ο όρος ρευστότητα αναφέρεται στα χαρακτηριστικά των πειρυσιακών στοιχείων της επιχείρησης και στη διάρθρωση των πειρυσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεών της.

Αξιόχρη κρίνεται η επιχείρηση που διαθέτει επαρκή μετρητά για να εξοφλεί τα χρέη της. Η εξόφληση των χρεών της επιχείρησης γίνεται με μετρητά. Δεν εξοφλεί η επιχείρηση τα χρέη της εκδίδοντας επιταγές με αντίκρυσμα άλλα πειρυσιακά στοιχεία ή μη με μετρητά. Το πρόβλημα συνεπώς εντοπίζεται στον προσδιορισμό του βαθμού στον οποίο οι εισροές μετρητών μιας περιόδου θα είναι ίσες ή μεγαλύτερες από τις εκροές μετρητών της αυτής περιόδου.

Η πληροφόρηση του βαθμού στον οποίο τα δημιουργούμενα από τη δράση της επιχείρησης μετρητά επαρκούν με τα μετρητά που απαιτούνται για τη δράση της επιχείρησης δεν δίνεται ούτε από τον ισολογισμό ούτε από το λογαριασμό <<αποτελέσματα χρήσεως>>, αλλά από μια άλλη οικονομική κατάσταση που ξεκίνησε αρχικά ως <<Κατάσταση Μεταβολών στη Χρηματοοικονομική θέση της επιχείρησης>> και οριστικοποιήθηκε τελικά ως <<Κατάσταση Ταμιακών Ροών>>, η οποία συμπληρώνει αλλά δεν αντικαθιστά τις άλλες οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζουν οι επιχειρήσεις (ισολογισμό, αποτελέσματα χρήσεως, κλπ).

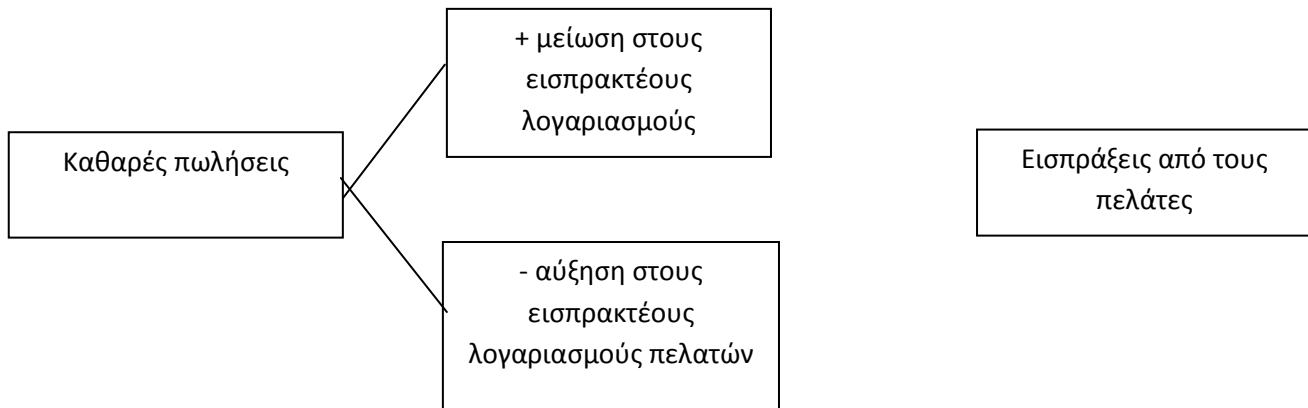
Η <<Κατάσταση Ταμιακών Ροών>>, όπως και οι άλλες οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται με λογιστικά δεδομένα που αναφέρονται στο παρελθόν. Παρέχει όμως η κατάσταση αυτή μια β'ση για την πρόβλεψη των μελλοντικών εισροών και εκροών διαθεσίμων, αφού, όπως λέγεται <<το παρόν είναι το παρελθόν που εισέρχεται από άλλη θύρα>> ή επί το παραστατικότερο, <<ατενίζουμε το μέλλον πατώντας στους ώμους του παρελθόντος>>.

1.7.2 Ταμιακή ροή από τις εργασίες της επιχείρησης.

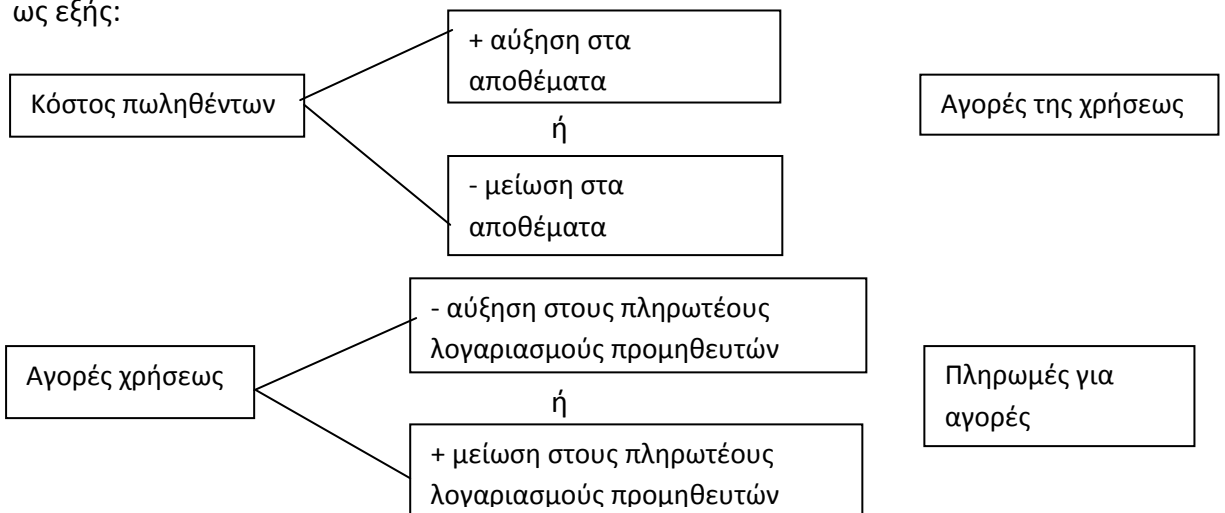
Τα μετρητά που δημιουργούνται από τις εργασίες της επιχείρησης είναι ίσα με τις εισπράξεις από τους πελάτες, μειωμένες με τις πληρωμές για αγορές εμπορευμάτων, για λειτουργικά έξοδα και για φόρους εισοδήματος. Για να προσδιοριστεί το cash flow από τις εργασίες της επιχείρησης πρέπει να μετατραπούν οι μετρήσεις των εσόδων και εξόδων από τη βάση της πραγματοποίησης, που χρησιμοποιείται από την παραδοσιακή λογιστική, σε ταμιακή βάση. Έτσι οι πωλήσεις, το κόστος των πωληθέντων, και τα λειτουργικά έξοδα πρέπει να μετατραπούν από τη βάση της πραγματοποίησης σε ταμιακή βάση ειδικότερα:

Εισπράξεις από πελάτες: η σχέση μεταξύ του ποσού μετρητών που εισπράχθηκε από τους πελάτες και του ποσού των καθαρών πωλήσεων της χρήσεως εξαρτάται από τη μεταβολή που έγινε στους εισπρακτέους λογαριασμούς των πελατών κατά τη διάρκεια της χρήσεως. Αν οι εισπρακτέοι λογαριασμοί των πελατών αυξήθηκαν κατά τη χρήση, εξάγεται ότι οι πωλήσεις με πίστωση έγιναν σε μεγαλύτερη έκταση

απ' ότι έγιναν οι πωλήσεις με πίστωση. Η σχέση μεταξύ των πωλήσεων και των εισπράξεων από τους πελάτες μπορεί να απεικονιστεί ως εξής:

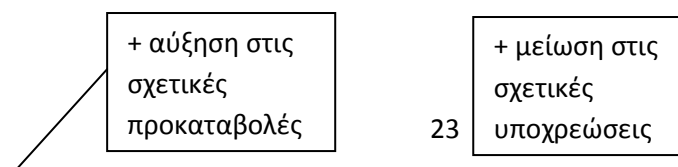

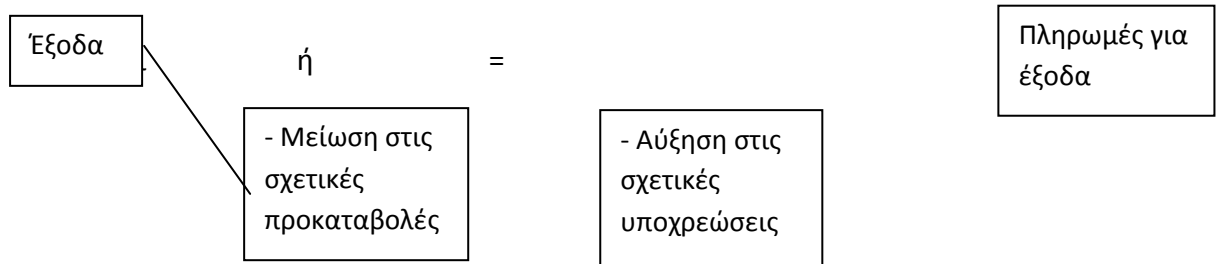
Πληρωμές για αγορές: η σχέση μεταξύ του κόστους των πωληθέντων κατά τη χρήση και των πληρωμών για αγορές εμπορευμάτων εξαρτάται τόσο από τη μεταβολή στα αποθέματα όσο και από τη μεταβολή στους πληρωτέους λογαριασμούς των προμηθευτών. Η σχέση μπορεί να απεικονιστεί, σε δύο στάδια, ως εξής:

Η λογική που βρίσκεται πίσω από τους παραπάνω υπολογισμούς είναι ότι: αν η επιχείρηση αυξάνει τα αποθέματά της, αγοράζει περισσότερα εμπορεύματα απ' ότι πωλεί στη διάρκεια της χρήσεως. Περαιτέρω, αν η επιχείρηση αυξάνει τους πληρωτέους λογαριασμούς των προμηθευτών της, δεν καταβάλλει μετρητά για όλες τις αγορές της.

Πληρωμές για έξοδα: τα έξοδα στο λογαριασμό <<αποτελέσματα χρήσεως>> προκύπτουν από τις εξής τρεις κύριες πηγές: από έξοδα τοις μετρητοίς, από συμψηφισμό προκαταβολών και από οφειλόμενα έξοδα. Η σχέση μεταξύ λειτουργικών εξόδων και πληρωμών εξαρτάται από τις μεταβολές στους λογαριασμούς προκαταβολών δαπανών και από τις μεταβολές στους λογαριασμούς των υποχρεώσεων. Η σχέση αυτή μπορεί να συνοψιστεί ως εξής:

Το έξοδο της απόσβεσης των πάγιων στοιχείων επιφέρει μείωση στη λογιστική αξία των στοιχείων αυτών. Τα αποσβέσιμα στοιχεία είναι δυνατό να θεωρούνται σαν μακροπρόθεσμες προκαταβολές. Έτσι, το ποσό της απόσβεσης που υπολογίστηκε στη χρήση πρέπει να αφαιρείται από τα λειτουργικά έξοδα κατά τον υπολογισμό των πληρωμών για έξοδα. Η αντιμετώπιση αυτή των αποσβέσεων είναι σύμφωνη με το γεγονός ότι το έξοδο της απόσβεσης δε συνεπάγεται καμιά πληρωμή.

1.7.3 Ανάλυση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 7

1.7.3.1 Σκοπός του Προτύπου

Σκοπός του Προτύπου είναι να επιβάλει στις επιχειρήσεις την υποχρέωση κατάρτισης μιας νέας χρηματοοικονομικής κατάστασης, της Κατάστασης Ταμιακών Ροών, με την οποία παρέχονται πληροφορίες για τις ιστορικές μεταβολές στα ταμιακά διαθέσιμα και στα ταμιακά ισοδύναμα της επιχείρησης, διακρινόμενες σε ροές:

- ◆ Από επιχειρηματικές δραστηριότητες:
- ◆ Επενδυτικές δραστηριότητες,
- ◆ Χρηματοοικονομικές δραστηριότητες

Οι πληροφορίες για τις ταμιακές ροές της επιχείρησης είναι χρήσιμες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων για να εκτιμούν τη δυνατότητα της επιχείρησης να δημιουργεί ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα, αλλά και τις ανάγκες της επιχείρησης για τη χρησιμοποίηση των διαθεσίμων αυτών.

1.7.3.2 Πεδίο εφαρμογής

Οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης ενδιαφέρονται για το πως η επιχείρηση δημιουργεί και χρησιμοποιεί τα ταμιακά διαθέσιμα και τα ταμιακά ισοδύναμά της. Αυτό είναι άσχετο από τη φύση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης και ανεξάρτητο από το αν τα ταμιακά διαθέσιμα συνιστούν το προϊόν της επιχείρησης, όπως αυτό συμβαίνει στα χρηματοοικονομικά ιδρύματα.

Οι επιχειρήσεις χρειάζονται ταμιακά διαθέσιμα για τους ίδιους ουσιαστικά λόγους, παρά τις διαφορές τους στις κύριες δραστηριότητες τους που δημιουργούν έσοδα. Οι επιχειρήσεις χρειάζονται ταμιακά διαθέσιμα για να διεξάγουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητές τους, να πληρώνουν τις υποχρεώσεις τους και να παρέχουν οφέλη στους επενδυτές τους.

Για τους προαναφερόμενους λόγους, το Πρότυπο επιβάλλει στην επιχείρηση να καταρτίζει μια κατάσταση ταμιακών ροών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Προτύπου και να παρουσιάζει την κατάσταση αυτή ως αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων της για κάθε περίοδο, για την οποία παρουσιάζονται οικονομικές καταστάσεις.

1.7.3.3 Προσδιορισμός της έννοιας των όρων που χρησιμοποιεί το Πρότυπο

Οι παρακάτω όροι χρησιμοποιούνται σε αυτό το Πρότυπο με τις ακόλουθες έννοιες:

- ◆ Ταμιακά διαθέσιμα: είναι αυτά που αποτελούνται από μετρητά στο ταμείο της επιχείρησης και από τις καθέσεις αυτής, που μπορεί να αναληφθούν άμεσα.
- ◆ Ταμιακά ισοδύναμα: είναι οι βραχυπρόθεσμες, υψηλής ρευστότητας επενδύσεις, που είναι άμεσα μεταρέψιμες σε συγκεκριμένα ποσά ταμιακών διαθεσίμων και οι οποίες υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους. Τα ταμιακά ισοδύναμα κατέχονται από την επιχείρηση για την αντιμετώπιση των βραχυχρόνιων ταμιακών αναγκών της και όχι για επένδυση ή άλλους λόγους.
- ◆ Ταμιακές ροές: νοούνται τόσο οι εισροές όσο και οι εκροές ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων.
- ◆ Επιχειρηματικές δραστηριότητες: είναι οι κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της επιχείρησης και άλλες δραστηριότητες που δεν είναι επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές.
- ◆ Επενδυτικές δραστηριότητες: είναι οι δραστηριότητες της απόκτησης και διάθεσης μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων και άλλων επενδύσεων, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα ταμιακά ισοδύναμα.
- ◆ Χρηματοοικονομικές δραστηριότητες: είναι οι δραστηριότητες που καταλήγουν σε μεταβολές στο μέγεθος και στη συγκρότηση των ιδίων κεφαλαίων και του δανεισμού της επιχείρησης.

1.7.4 Ωφέλειες από τις πληροφορίες που παρέχει η Κατάσταση Ταμιακών Ροών

Η κατάσταση ταμιακών ροών, όταν χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τις λοιπές οικονομικές καταστάσεις, παρέχει πληροφορίες που επιτρέπουν στους χρήστες να εκτιμούν:

- ◆ Τις μεταβολές στην καθαρή περιουσία μιας επιχείρησης,
- ◆ Τη χρηματοοικονομική δομή της (που συμπεριλαμβάνει τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητά της)
- ◆ Τις δυνατότητές της να επηρεάζει τα ποσά και το χρόνο των ταμιακών ροών για να τις προσαρμόζει στην αλλαγή των συνθηκών και των ευκαιριών.

Οι πληροφορίες για τις ταμιακές ροές είναι χρήσιμες στην εκτίμηση της δυνατότητας της επιχείρησης να δημιουργεί ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα και επιτρέπουν στους χρήστες να αναπτύξουν πρότυπα για να εκτιμούν

και να συγκρίνουν την παρούσα αξία των μελλοντικών ταμιακών ροών των διαφόρων επιχειρήσεων.

Επίσης, αυξάνουν τη συγκρισιμότητα της παρουσιαζόμενης επιχειρηματικής απόδοσης των επιχειρήσεων, γιατί περιορίζουν τις επιδράσεις της χρησιμοποίησης διαφορετικών λογιστικών χειρισμών για τις ίδιες συναλλαγές και γεγονότα.

Πληροφορίες για τις προαναφερόμενες ταμιακές ροές χρησιμοποιούνται συχνά ως ένδειξη του ποσού, του χρόνου και της βεβαιότητας των μελλοντικών ταμιακών ροών. Αυτές είναι επίσης χρήσιμες για τον έλεγχο της ακρίβειας προηγούμενων εκτιμήσεων, για τις μελλοντικές ταμιακές ροές και για την εξέταση της σχέσης μεταξύ της κερδοφορίας και των καθαρών ταμιακών ροών και της επίδρασης από τις μεταβολές των τιμών.

1.7.5 Ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα

1.7.5.1 Έννοια των ταμιακών διαθεσίμων

Ταμιακά διαθέσιμα είναι τα μετρητά στο ταμείο της επιχείρησης και οι καταθέσεις αυτής, που μπορεί να αναληφθούν άμεσα.

Ο τραπεζικός δανεισμός γενικά θεωρείται ότι αποτελεί μία χρηματοοικονομική δραστηριότητα. Όμως, σε μερικές χώρες, οι υπεραναλήψεις που είναι εξοφλητέες όταν ζητηθούν, συνιστούν ένα αναπόσπαστο τμήμα της ταμιακής διαχείρισης μιας επιχείρησης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι τραπεζικές υπεραναλήψεις συμπεριλαμβάνονται στα στοιχεία των ταμιακών διαθεσίμων και των ταμιακών ισοδυνάμων. Ένα χαρακτηριστικό αυτών των τραπεζικών διακανονισμών είναι ότι το υπόλοιπο στην Τράπεζα συχνά μεταβάλλεται από θετικό σε αρνητικό (υπερανάληψη)

1.7.5.2 Έννοια των ταμιακών ισοδυνάμων

Ταμιακά ισοδύναμα είναι οι βραχυπρόθεσμες, υψηλής ρευστότητας επενδύσεις, που είναι άμεσα μετατρέψιμες σε συγκεκριμένα ποσά ταμιακών διαθεσίμων και οι οποίες υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους.

Τα ταμιακά ισοδύναμα κατέχονται για το σκοπό της αντιμετώπισης βραχυπρόθεσμων ταμιακών αναγκών μάλλον παρά για επένδυση ή για άλλους σκοπούς. Μια επένδυση, για να χαρακτηριστεί ως ταμιακό ισοδύναμο, πρέπει:

- ♦ Να είναι άμεσα μετατρέψιμη σε συγκεκριμένο ποσό ταμιακών διαθεσίμων
- ♦ Να υπόκειται σε ένα ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής της αξίας

Συνεπώς, μια επένδυση κανονικά χαρακτηρίζεται ως ταμιακό ισοδύναμο μόνο όταν έχει σύντομη λήξη, πχ. τριών μηνών ή λιγότερο από την ημερομηνία της αποκτήσεώς της.

Συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων αποκλείονται από τα ταμιακά ισοδύναμα, εκτός αν αποτελούν στην ουσία ταμιακά ισοδύναμα, όπως, για παράδειγμα στην περίπτωση των προνομιούχων μετοχών που αγοράστηκαν σε

σύντομο χρόνο από τη λήξη τους και με συγκεκριμένη ημερομηνία εξαγοράς τους από τον εκδότη.

Δεν συνιστούν ταμιακά διαθέσιμα οι διακινήσεις μεταξύ ταμιακών διαθεσίμων ή ταμιακών ισοδυνάμων

Οι ταμιακές ροές δεν περιλαμβάνουν κινήσεις μεταξύ στοιχείων που συνιστούν ταμιακά διαθέσιμα ή ταμιακά ισοδύναμα, γιατί αυτά τα στοιχεία αποτελούν μέρος της ταμιακής διαχείρισης της επιχείρησης μάλλον παρά μέρος των επιχειρηματικών, επενδυτικών και χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων της.

Η ταμιακή διαχείριση περιλαμβάνει την επένδυση του ταμιακού πλεονάσματος σε ταμιακά ισοδύναμα.

Γνωστοποίηση της σύνθεσης των ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων

Η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί τη σύνθεση των ταμιακών διαθεσίμων και των ταμιακών ισοδυνάμων και να παρουσιάζει μία συμφωνία των ποσών της Κατάστασης των Ταμιακών Ροών της με τα αντίστοιχα κονδύλια του ισολογισμού.

Εν όψει της ποικιλίας των πρακτικών της ταμιακής διαχείρισης και των τραπεζικών διακανονισμών σε όλο τον κόσμο και για να συμμορφώνεται με το ΔΛΠ 1, η επιχείρηση γνωστοποιεί την ακολουθούμενη μέθοδο προσδιορισμού της σύνθεσης των ταμιακών διαθεσίμων και των ταμιακών ισοδυνάμων.

Το αποτέλεσμα κάθε μεταβολής της μεθόδου προσδιορισμού των στοιχείων που συνθέτουν τα ταμιακά διαθέσιμα και τα ταμιακά ισοδύναμα, όπως πχ. μια μεταβολή στην κατάταξη των χρηματοπιστωτικών μέσων, τα οποία προηγουμένως θεωρούνταν ως μέρος του χαρτοφυλακίου επενδύσεων της επιχείρησης, καταχωρείται σύμφωνα με το ΔΛΠ 8.

1.7.5.3 Διάκριση και παρουσίαση των ταμιακών ροών

Οι καταστάσεις ταμιακών ροών που πραγματοποιεί η επιχείρηση στη διάρκεια της περιόδου πρέπει να απεικονίζονται στην Κατάσταση Ταμιακών Ροών ταξινομημένες στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες:

1. Επιχειρηματικές (ή λειτουργικές) δραστηριότητες (Operating transactions)
2. Επενδυτικές δραστηριότητες (Investing transactions)
3. Χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Financing transactions)

Πέραν των ταμιακών ροών που παρουσιάζονται ταξινομημένες στις τρεις παραπάνω κατηγορίες στην κατάσταση ταμιακών ροών παρουσιάζονται και οι επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχείρησης που δεν επηρεάζουν τα χρηματικά διαθέσιμα (πχ. απόκτηση παγίων με αύξηση κεφαλαίου) Σημειώνεται ότι μια απλή συναλλαγή μπορεί να περιλαμβάνει ταμιακές ροές περισσότερων δραστηριοτήτων. Για παράδειγμα, η εξόφληση μετρητοίς μιας δόσης δανείου περιλαμβάνει το χρεολύσιο που εντάσσεται στη χρηματοοικονομική δραστηριότητα και τον τόκο που δυνατό να ενταχθεί στην επιχειρηματική δραστηριότητα.

1.7.5.4 Επιχειρηματικές δραστηριότητες

- ◆ Έννοια

Οι ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες προέρχονται βασικά από τις κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της επιχείρησης. Παραδείγματα ταμιακών ροών από επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι:

- a) εισπράξεις από την πώληση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών
- b) εισπράξεις από δικαιώματα εκμετάλλευσης, αμοιβές, προμήθειες και άλλα έσοδα
- c) πληρωμές τοις μετρητοίς προς προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών
- d) πληρωμές τοις μετρητοίς προς τους εργαζόμενους και για λογαριασμό τους
- e) εισπράξεις και πληρωμές μιας ασφαλιστικής επιχείρησης για ασφάλιστρα και αποζημιώσεις, συντάξεις και άλλες ασφαλιστικές παροχές.
- f) Πληρωμές τοις μετρητοίς ή επιστροφές φόρων εισοδήματος, εκτός αν μπορεί ειδικά να εξατομικευθούν ως χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες, και
- g) Εισπράξεις και πληρωμές από συμβάσεις που κατέχονται για συναλλακτικούς ή εμπορικούς σκοπούς.

Μερικές συναλλαγές, όπως η πώληση ενός ενσώματου πάγιου στοιχείου, μπορεί να αποφέρουν κέρδος ή μία ζημία, που συμπεριλαμβάνεται στο καθαρό κέρδος ή ζημία της περιόδου. Ωστόσο, οι ταμιακές ροές που σχετίζονται με τέτοιες συναλλαγές συνιστούν ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες.

Η επιχείρηση δυνατό να κατέχει χρεόγραφα και δάνεια για συναλλακτικούς ή εμπορικούς σκοπούς, οπότε αυτά είναι όμοια με αποθέματα που αγοράστηκαν ειδικώς για μεταπώληση. Συνεπώς, ταμιακές ροές προερχόμενες από την αγορά και πώληση τέτοιων αξιών κατατάσσονται στις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Ομοίως, ταμιακές προκαταβολές και δάνεια που δίδονται από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κατατάσσονται συνήθως στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι σχετίζονται με την κύρια δραστηριότητα δημιουργίας εσόδων των ιδρυμάτων αυτών.

◆ Σπουδαιότητα

Η ιδιαίτερη γνωστοποίηση των ταμιακών ροών που προέρχονται από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες έχει βαρύνουσα σημασία, αφού οι ταμιακές ροές της κατηγορίας αυτής παρέχουν μια ένδειξη για το βαθμό που οι επιχειρηματικές δραστηριότητες της επιχείρησης δημιουργούν επαρκείς ταμιακές ροές ώστε η επιχείρηση να έχει τη δυνατότητα:

- Να συνεχίσει τις δραστηριότητές της,
- Να εξοφλεί τις λήγουσες υποχρεώσεις της,
- Να καταβάλλει μερίσματα στους ιδιοκτήτες της,
- Να πραγματοποιεί νέες επενδύσεις χωρίς να προσφεύγει σε εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης.

1.7.5.5 Επενδυτικές δραστηριότητες

◆ Έννοια

Επενδυτικές δραστηριότητες είναι δραστηριότητες απόκτησης και διάθεσης μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων και άλλων επενδύσεων, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα ταμιακά ισοδύναμα.

Παραδείγματα ταμιακών ροών που προέρχονται από επενδυτικές δραστηριότητες είναι:

- Πληρωμές για την αγορά ή ιδιοχρησιμοποίηση ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων και λοιπών μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων.
- Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων.
- Πληρωμές για την απόκτηση συμμετοχών στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, χρεωστικών ομολόγων άλλων επιχειρήσεων, καθώς και δικαιωμάτων σε κοινοπραξίες (άλλες εκτός από πληρωμές για χρηματοπιστωτικά μέσα που θεωρούνται ως ταμιακά ισοδύναμα ή για εκείνα που κατέχονται για ανταλλαγή ή μεταπώληση).
- Εισπράξεις από πωλήσεις συμμετοχών στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων ή χρεωστικών ομολόγων άλλων επιχειρήσεων, καθώς και δικαιωμάτων σε Κοινοπραξίες (άλλες εκτός από τις εισπράξεις για μέσα που θεωρούνται ως ταμιακά ισοδύναμα και για εκείνα που κατέχονται για συναλλακτικούς ή εμπορικούς σκοπούς).
- Ταμιακές προκαταβολές και δάνεια που δίδονται σε τρίτους (άλλα εκτός από προκαταβολές και δάνεια που δίδονται από ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα).
- Εισπράξεις από την εξόφληση προκαταβολών και δανείων, που είχαν δοθεί σε τρίτους (άλλες εκτός από προκαταβολές και δάνεια ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος).
- Πληρωμές για μελλοντικές και προθεσμιακά συμβόλαια, για συμβάσεις δικαιωμάτων προαίρεσης (options) και συμβάσεις ανταλλαγών (swaps) εκτός αν οι συμβάσεις κατέχονται για συναλλακτικούς ή εμπορικούς σκοπούς ή οι πληρωμές κατατάσσονται στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, και
- Εισπράξεις από συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης και προθεσμιακά συμβόλαια, συμβάσεις Δικαιωμάτων προαίρεσης (options) και συμβάσεις ανταλλαγών (swaps), εκτός αν οι συμβάσεις κατέχονται για συναλλακτικούς ή εμπορικούς σκοπούς, ή οι εισπράξεις κατατάσσονται στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

Όταν μια σύμβαση λογιστικοποιείται για αντιστάθμιση μιας συγκεκριμένης θέσης, τότε οι ταμιακές ροές της σύμβασης κατατάσσονται κατά τον ίδιο τρόπο, όπως οι ταμιακές ροές της αντισταθμιζόμενης θέσης.

◆ Σπουδαιότητα

Η ιδιαίτερη γνωστοποίηση των ταμιακών ροών που προέρχονται από επενδυτικές δραστηριότητες είναι σημαντική, γιατί οι ταμιακές ροές αντιπροσωπεύουν την έκταση κατά την οποία έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες για πηγές που προορίζονται να δημιουργήσουν μελλοντικά έσοδα και ταμιακές ροές.

1.7.5.6 Χρηματοδοτικές δραστηριότητες

◆ Έννοια

Χρηματοδοτικές δραστηριότητες είναι οι δραστηριότητες που καταλήγουν σε μεταβολές στο μέγεθος και στη συγκρότηση των ιδίων κεφαλαίων και του δανεισμού της επιχείρησης.

Παραδείγματα ταμιακών ροών, που προέρχονται από χρηματοδοτικές δραστηριότητες είναι:

- Εισπράξεις μετρητών από την έκδοση μετοχών και λοιπών συμμετοχικών τίτλων.
 - Πληρωμές τοις μετρητοίς στους μετόχους ή εταίρους για να εξαγοραστούν ή να επιστραφούν οι μετοχές της επιχείρησης.
 - Εισπράξεις μετρητών από την έκδοση ομολόγων, δανείων, γραμματίων, ομολογιών, ενυπόθηκων δανείων και άλλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων δανείων.
 - Εκταμιεύσεις για εξόφληση δανείων, και
 - Πληρωμές του μισθωτή για τη μείωση του οφειλόμενου υπολοίπου χρηματοδοτικής μίσθωσης.
- ◆ Σπουδαιότητα

Η διακεκριμένη γνωστοποίηση των ταμιακών ροών που προέρχονται από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες είναι σημαντική, γιατί είναι χρήσιμη στους χρηματοδότες της επιχείρησης για την προεκτίμηση απαιτήσεων στις μελλοντικές ροές.

1.7.6 Εμφάνιση των επιμέρους ταμιακών ροών στην «Κατάσταση των Ταμιακών Ροών»

1.7.6.1 Εμφάνιση των ταμιακών ροών από επιχειρηματικές δραστηριότητες με την άμεση μέθοδο.

Η επιχείρηση πρέπει να εμφανίζει τις ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες χρησιμοποιώντας είτε την άμεση μέθοδο, είτε την έμμεση μέθοδο. Κατά την έμμεση μέθοδο γνωστοποιούνται οι κύριες κατηγορίες ακαθάριστων εισπράξεων και ακαθάριστων πληρωμών.

Σύμφωνα με την άμεση μέθοδο, πληροφορίες για τις κύριες κατηγορίες ακαθάριστων εισπράξεων και ακαθάριστων πληρωμών, μπορεί να αντλούνται:

- a) Είτε από τα λογιστικά βιβλία και στοιχεία της επιχείρησης.
- b) Είτε με την αναμόρφωση των πωλήσεων, του κόστους πωλήσεων (ή των τόκων και συναφών εσόδων και εξόδων και παρόμοιων επιβαρύνσεων, προκειμένου για χρηματοπιστωτικό ίδρυμα) και άλλων στοιχείων της καταστάσεως αποτελεσμάτων με βάση:
 - i. Τις μεταβολές, κατά τη διάρκεια της χρήσεως στα αποθέματα και στις οργανικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις.
 - ii. Άλλα μη ταμιακά στοιχεία, και
 - iii. Άλλα στοιχεία για τα οποία οι ταμιακές συνέπειες συνίστανται σε ταμιακές ροές επενδυτικής ή χρηματοοικονομικής φύσης.

Οι επιχειρήσεις προτρέπονται να εμφανίζουν τις ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες χρησιμοποιώντας την άμεση μέθοδο. Η

άμεση μέθοδος ταμιακών ροών και οι οποίες δεν είναι προσιτές με την έμμεση μέθοδο.

1.7.6.2 Εμφάνιση των ταμιακών ροών από επιχειρηματικές δραστηριότητες με την έμμεση μέθοδο.

Με την έμμεση μέθοδο το αποτέλεσμα της χρήσεως (κέρδος ή ζημία) αναμορφώνεται με βάση τις επιδράσεις των συναλλαγών μη ταμιακής φύσεως, των αναβαλλόμενων ή των προβλεπόμενων οργανικών εισπράξεων ή πληρωμών, όπως επίσης και των στοιχείων εσόδων ή εξόδων που συνδέονται με επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές ταμιακές ροές.

Σύμφωνα με την έμμεση μέθοδο, οι καθαρές ταμιακές ροές από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες προσδιορίζονται με την αναμόρφωση του καθαρού κέρδους ή ζημίας με βάση τις επιδράσεις από:

- a) Τις μεταβολές κατά τη διάρκεια της χρήσεως στα αποθέματα και στις οργανικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις
- b) Τα μη ταμιακά στοιχεία, όπως οι αποσβέσεις, οι προβλέψεις, οι αναβαλλόμενοι φόροι, τα μη πραγματοποιημένα κέρδη και ζημίες από ξένα νομίσματα, τα αδιανέμητα κέρδη συγγενών επιχειρήσεων και τα δικαιώματα της μειοψηφίας, και
- c) Όλα τα άλλα στοιχεία για τα οποία οι ταμιακές συνέπειες συνίστανται σε ταμιακές ροές επενδυτικής ή χρηματοοικονομικής φύσεως.

Εναλλακτικά, με την έμμεση μέθοδο μπορεί να παρουσιάζονται οι καθαρές ταμιακές ροές από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, εμφανίζοντας τα έσοδα και τα έξοδα, που απεικονίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, καθώς και τις μεταβολές κατά τη διάρκεια της χρήσεως στα αποθέματα και στις οργανικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις.

1.7.7 Εμφάνιση των ταμιακών ροών από επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες στην Κατάσταση Ταμιακών Ροών.

Η επιχείρηση πρέπει να εμφανίζει ξεχωριστά τις κύριες κατηγορίες ακαθάριστων εισπράξεων και ακαθάριστων πληρωμών, που προέρχονται από επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες εκτός από τις αμέσως παρακάτω αναφερόμενες.

1.7.8 Ποιες ταμιακές ροές μπορεί να εμφανίζονται καθαρές στις Καταστάσεις Ταμιακών Ροών.

Οι ταμιακές ροές που προκύπτουν από τις ακόλουθες επιχειρηματικές, επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές δραστηριότητες μπορεί να εμφανίζονται καθαρές:

- ο Εισπράξεις και πληρωμές για λογαριασμό πελατών, όταν οι ταμιακές ροές αντικατοπτρίζουν τις δραστηριότητες του πελάτη μάλλον παρά εκείνες της επιχείρησης.

Παραδείγματα τέτοιων εισπράξεων και πληρωμών είναι:

- Η αποδοχή και η επιστροφή καταθέσεων μια τράπεζας

- Κεφάλαια που κατέχονται για λογαριασμό πελατών από μια επιχείρηση επενδύσεων, και
- Μισθώματα εισπραχθέντα για λογαριασμό των ιδιοκτητών και αποδοθέντα σε αυτούς.
- Εισπράξεις και πληρωμές για στοιχεία, των οποίων η ταχύτητα κυκλοφορίας είναι υψηλή, τα ποσά είναι μεγάλα και οι λήξεις αυτών είναι σύντομες.

Παραδείγματα τέτοιων εισπράξεων και πληρωμών είναι οι προκαταβολές που δίνονται για τους ακόλουθους σκοπούς και η εξόφλησή τους:

- Ποσά κεφαλαίου, που αφορούν πιστωτικές κάρτες πελατών
- Αγορά και πώληση επενδύσεων, και
- Λοιπός βραχυπρόθεσμος δανεισμός, για παράδειγμα, αυτός που έχει μία περίοδο τριμήνου λήξεως ή μικρότερη.
- Ταμιακές ροές που προκύπτουν από κάθε μία από τις ακόλουθες δραστηριότητες ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος μπορεί να εμφανίζονται καθαρές:

Παραδείγματα τέτοιων εισπράξεων και πληρωμών είναι:

- Εισπράξεις και πληρωμές για την αποδοχή και επιστροφή καταθέσεων με ορισμένη ημερομηνία λήξεως.
- Οι ανακαταθέσεις σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα και η απόσυρση ανακαταθέσεων άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Ταμιακές προκαταβολές και δάνεια προς πελάτες και η επιστροφή αυτών των προκαταβολών και δανείων.

1.7.9 Αντιμετώπιση ορισμένων ταμιακών ροών

1.7.9.1 Ταμιακές ροές σε ξένο νόμισμα

Ταμιακές ροές που προκύπτουν από συναλλαγές σε ξένο νόμισμα πρέπει να καταχωρούνται στο νόμισμα λειτουργίας της επιχείρησης εφαρμόζοντας στο ποσό του ξένου νομίσματος τη συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του νομίσματος λειτουργίας και του ξένου νομίσματος κατά την ημερομηνία της ταμιακής ροής.

Οι ταμιακές ροές μιας θυγατρικής εξωτερικού πρέπει να μετατρέπονται στο νόμισμα λειτουργίας με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ του νομίσματος αυτού και του ξένου νομίσματος κατά τις ημερομηνίες των ταμιακών ροών.

Οι ταμιακές ροές που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 21, το οποίο επιτρέπει τη χρήση μιας ισοτιμίας, που πλησιάζει την πραγματική. Για παράδειγμα, ο μέσος σταθμικός όρος των συναλλαγματικών ισοτιμιών μιας περιόδου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταχώρηση συναλλαγών σε ξένο νόμισμα ή τη μετατροπή των ταμιακών ροών μιας θυγατρικής εξωτερικού. Οποσδήποτε όμως το ΔΛΠ 21, δεν επιτρέπει χρήση της συναλλαγματικής ισοτιμίας που ισχύει κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, όταν μετατρέπονται οι ταμιακές ροές μιας θυγατρικής εξωτερικού.

Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες που προέρχονται από μεταβολές στις ισοτιμίες των ξένων νομισμάτων, δεν είναι ταμιακές ροές. Όμως, η επίδραση των μεταβολών των ισοτιμιών ξένου νομίσματος στα ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα, που κατέχονται ή οφείλονται σε ξένο νόμισμα, καταχωρείται στην κατάσταση ταμιακών ροών για λόγους συμφωνίας των ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων μεταξύ ενάρξεως και τέλους χρήσεως. Αυτό το ποσό παρουσιάζεται ξεχωριστά από τις ταμιακές ροές από επιχειρηματικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες και συμπεριλαμβάνει τις τυχόν διαφορές, στην περίπτωση που αυτές οι ταμιακές ροές είχαν καταχωρηθεί με τις κατά το τέλος της χρήσεως συναλλαγματικές ισοτιμίες.

1.7.9.2 Ταμιακές ροές από τόκους

ΔΛΠ: Οι ταμιακές εισροές από τόκους έσοδα πρέπει να καταχωρούνται στην κατάσταση ταμιακής ροής χωριστά από τις ταμιακές εκροές από τους τόκους έξοδα. Δηλαδή, δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός εισροών – εκροών από τόκους έσοδα – έξοδα.

Οι προαναφερόμενες ταμιακές ροές πρέπει να κατατάσσονται στην κατάσταση ταμιακών ροών κατά ένα σταθερό τρόπο από χρήση σε χρήση ως επιχειρηματικές ή επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

Το συνολικό ποσό των τόκων που πληρώθηκε μέσα σε μια χρήση εμφανίζεται στην κατάσταση ταμιακών ροών είτε τα ποσά αυτά έχουν βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσεως, είτε έχουν παγιοποιηθεί σύμφωνα με την εναλλακτική μέθοδο που προβλέπει το ΔΛΠ 23.

Για τα πιστωτικά ιδρύματα οι τόκοι που πληρώθηκαν και οι τόκοι που εισπράχθηκαν κατατάσσονται συνήθως στην κατηγορία των επιχειρηματικών ταμιακών ροών. Δεν υπάρχει όμως κοινή συναίνεση στην κατάταξη σ' αυτή την κατηγορία των προαναφερόμενων ταμιακών ροών σε επιχειρήσεις που δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα.

Οι τόκοι που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν μπορούν να καταταγούν στις επιχειρηματικές ταμιακές ροές, γιατί υπεισέρχονται στο προσδιορισμό του οργανικού αποτελέσματος. Μπορεί όμως εναλλακτικά να καταταγούν στις χρηματοοικονομικές ταμιακές ροές ή στις επενδυτικές ταμιακές ροές αντίστοιχα, γιατί αποτελούν τα κόστη εξεύρεσης χρηματοοικονομικών πόρων ή τις αποδόσεις των επενδύσεων.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ: σύμφωνα με το υπόδειγμα της "Κατάστασης Ταμιακών Ροών" της επιτροπή κεφαλαιαγοράς:

- Οι τόκοι έσοδα (πιστωτικοί) από καταθέσεις κλπ χαρακτηρίζονται ως ταμιακές εισροές επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Οι τόκοι έσοδα (πιστωτικοί) από μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κλπ χαρακτηρίζονται ως ταμιακές εισροές επενδυτικής δραστηριότητας.
- Οι πληρωθέντες τόκοι χαρακτηρίζονται ως ταμιακές εκροές από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

1.7.9.3 Ταμιακές ροές από μερίσματα

ΔΛΠ: Οι ταμιακές ροές από μερίσματα εισπραχθέντα πρέπει να καταχωρούνται στην κατάσταση ταμιακής ροής χωριστά από τις ταμιακές ροές από μερίσματα που έχουν πληρωθεί. Δηλαδή δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός εισροών – εκροών από μερίσματα.

Οι προαναφερόμενες ταμιακές ροές πρέπει να κατατάσσονται στην κατάσταση ταμιακών ροών κατά ένα σταθερό τρόπο από χρήση σε χρήση ως επιχειρηματικές ή επενδυτικές χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Για τα πιστωτικά ιδρύματα τα εισπραχθέντα μερίσματα κατατάσσονται συνήθως στις επιχειρηματικές ταμιακές ροές. Δεν υπάρχει όμως κοινή συναίνεση στην κατάταξη των εισπραχθέντων μερισμάτων σ' αυτήν την κατηγορία σε επιχειρήσεις που δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα.

Τα πληρωθέντα μερίσματα μπορεί να καταταγούν στις χρηματοοικονομικές ταμιακές ροές, γιατί αποτελούν ένα κόστος εξευρέσεως χρηματοοικονομικών πόρων. Εναλλακτικά, μερίσματα πληρωθέντα μπορεί να καταταγούν ως ένα στοιχείο των ταμιακών ροών από επιχειρηματικές δραστηριότητες, ώστε να μπορέσουν οι χρήστες να προσδιορίσουν τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να πληρώνει μερίσματα από τις επιχειρηματικές ταμιακές ροές.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ: σύμφωνα με το υπόδειγμα της «Κατάστασης Ταμιακών Ροών» της επιτροπής κεφαλαιαγοράς:

- Τα μερίσματα από χρεόγραφα χαρακτηρίζονται ως ταμιακές εισροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες
- Τα μερίσματα από «συμμετοχές» και «τίτλους με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων» χαρακτηρίζονται ως ταμιακή εισροή από επενδυτική δραστηριότητα τα πληρωθέντα μερίσματα χαρακτηρίζονται ως ταμιακή εκροή χρηματοοικονομικής δραστηριότητας.

1.7.9.4 Ταμιακές ροές από φόρους εισοδήματος

ΔΛΠ: ταμιακές ροές που προκύπτουν από φόρους εισοδήματος πρέπει να γνωστοποιούνται ξεχωριστά και πρέπει να κατατάσσονται ως ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες, εκτός αν μπορεί ειδικώς να συσχετιστούν με τις χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες. Οι φόροι εισοδήματος προκύπτουν από συναλλαγές, οι οποίες δημιουργούν ταμιακές ροές κατατασσόμενες στην κατάσταση ταμιακών ροών στις επιχειρηματικές, επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

Παρόλο που η δαπάνη φόρου μπορεί να είναι άμεσα συσχετίσιμη προς τις επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, οι σχετικές ταμιακές ροές φόρου είναι συχνά πρακτικά αδύνατο να εξατομικεύονται και μπορεί να προκύπτουν σε διαφορετική περίοδο από εκείνη των ταμιακών ροών της βασικής συναλλαγής. Για το λόγο αυτό, οι φόροι πληρωθέντες συχνά κατατάσσονται ως ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Όταν όμως είναι πρακτικά δυνατό οι ταμιακές ροές του φόρου να συσχετιστούν άμεσα με μία ιδιαίτερη συναλλαγή, η οποία δημιουργεί ταμιακές ροές που κατατάσσονται στις επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, τότε οι ταμιακές ροές φόρου κατατάσσονται στη

δραστηριότητα εκείνη που κατατάσσεται η συναλλαγή που προκάλεσε το φόρο.

Όταν οι ταμιακές ροές φόρου κατανέμονται σε περισσότερες από μία δραστηριότητες, πρέπει να γνωστοποιείται το συνολικό ποσό των φόρων που πληρώθηκε.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ: σύμφωνα με το υπόδειγμα της «Κατάστασης Ταμιακών Ροών» της επιτροπής κεφαλαιαγοράς οι ταμιακές ροές για φόρο εισοδήματος καταχωρούνται σε ιδιαίτερη υποκατηγορία των ταμιακών ροών από επιχειρηματικές δραστηριότητες.

1.7.9.5 Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες

Όταν η λογιστικοποίηση μιας επένδυσης σε συγγενή ή σε θυγατρική γίνεται με τη χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης ή της μεθόδου του κόστους, ο επενδυτής περιορίζει την αναφορά της επένδυσης αυτής στην κατάσταση ταμιακών ροών, μόνο σε ότι αφορά τις μεταξύ αυτού και της συγγενούς ή της θυγατρικής ταμιακές ροές, όπως για παράδειγμα, στα μερίσματα και στις προκαταβολές.

Μια επιχείρηση που παρουσιάζει τα δικαιώματά της σε μία από κοινού ελεγχόμενη οικονομική μονάδα (βλέπε ΔΛΠ 31) χρησιμοποιώντας την αναλογική ενοποίηση, συμπεριλαμβάνει στη δική της ενοποιημένη κατάσταση ταμιακών ροών το αναλογικό μερίδιό της από τις ταμιακές ροές της από κοινού ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας.

Μια επιχείρηση που παρουσιάζει ένα τέτοιο δικαίωμα, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της καθαρής θέσης, συμπεριλαμβάνει στη δική της κατάσταση ταμιακών ροών τις ταμιακές ροές από την επένδυσή της στην από κοινού ελεγχόμενη οικονομική μονάδα, καθώς και τις διανομές (μερισμάτων) και άλλες πληρωμές ή εισπράξεις μεταξύ αυτής και της από κοινού ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας.

1.7.9.6 Αποκτήσεις και διαθέσεις θυγατρικών και άλλων επιχειρηματικών μονάδων.

Το σύνολο των ταμιακών ροών που προκύπτουν από αποκτήσεις και από διαθέσεις θυγατρικών ή άλλων επιχειρηματικών μονάδων, πρέπει να παρουσιάζεται ξεχωριστά και να κατατάσσεται στις επενδυτικές δραστηριότητες. Τόσο για τις αποκτήσεις θυγατρικών ή άλλων επιχειρηματικών μονάδων, όσο και για τις διαθέσεις τέτοιων μονάδων κατά τη διάρκεια της χρήσεως, μία επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί το συνολικό ποσό για κάθε ένα από τα ακόλουθα:

- Το συνολικό αντάλλαγμα της αγοράς ή της διάθεσης.
- Την αναλογία του ανταλλάγματος αγοράς ή πώλησης που καλύπτεται από ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα.
- Το ποσό των ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων της θυγατρικής ή της επιχειρηματικής μονάδας που αποκτήθηκε ή διατέθηκε, και

- Το ποσό των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, εκτός των ταμιακών διαθεσίμων ή ταμιακών ισοδύναμων της θυγατρικής ή της επιχειρηματικής μονάδας που αποκτήθηκε ή διατέθηκε, συνοπτικά για κάθε κύρια κατηγορία.

Η ξεχωριστή παρουσίαση, σε ιδιαίτερες σειρές κονδυλίων, των επιδράσεων των ταμιακών ροών από αποκτήσεις και διαθέσεις θυγατρικών και άλλων επιχειρηματικών μονάδων μαζί με τη ξεχωριστή γνωστοποίηση των ποσών των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν ή διατέθηκαν, βοηθά να διακρίνονται οι συγκεκριμένες αυτές ταμιακές ροές από τις ταμιακές ροές που προκύπτουν από άλλες επιχειρηματικές επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα των ταμιακών ροών από διαθέσεις δεν αφαιρούνται από εκείνα των αποκτήσεων. Το συνολικό ποσό των ταμιακών διαθεσίμων που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν, ως αντάλλαγμα αγοράς ή πώλησης, καταχωρείται στην κατάσταση ταμιακών ροών μετά την αφαίρεση των ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδύναμων που αποκτήθηκαν ή διατέθηκαν.

1.7.9.7 Μη ταμιακές συναλλαγές

Επενδυτικές και χρηματοοικονομικές συναλλαγές που δεν απαιτούν τη χρήση ταμιακών διαθεσίμων ή ταμιακών ισοδυνάμων, πρέπει να αποκλείονται από την κατάσταση ταμιακών ροών. Οι συναλλαγές αυτές πρέπει να γνωστοποιούνται με τις άλλες οικονομικές καταστάσεις, κατά τρόπο που να παρέχει όλες τις σχετικές πληροφορίες γι' αυτές τις επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

Πολλές επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες δεν έχουν άμεσο αντίκτυπο στις τρέχουσες ταμιακές ροές, μολονότι επηρεάζουν την κεφαλαιακή και την περιουσιακή δομή μιας επιχείρησης.

Ο αποκλεισμός των μη ταμιακών συναλλαγών από την Κατάσταση ταμιακών ροών είναι συνεπής με το αντικείμενο της κατάστασης ταμιακών ροών, καθώς αυτές οι συναλλαγές δεν συνεπάγονται ταμιακές ροές στην τρέχουσα χρήση.

Παραδείγματα μη ταμιακών συναλλαγών είναι:

1. Η απόκτηση περιουσιακών στοιχείων είτε με την ανάληψη άμεσα συνδεδεμένων υποχρεώσεων είτε μέσω μιας χρηματοδοτικής μισθώσεως.
2. Η απόκτηση μιας επιχείρησης με έκδοση μετοχών, και
3. Η μετατροπή υποχρεώσεων σε κεφάλαια.

1.7.9.8 Γνωστοποιήσεις

Το πρότυπο επιβάλλει στην επιχείρηση την υποχρέωση να γνωστοποιεί τη σύνθεση των ταμιακών διαθεσίμων και των ταμιακών ισοδυνάμων και να παρουσιάζει μια συμφωνία των ποσών της κατάστασης των ταμιακών ροών της με τα αντίστοιχα ποσά του ισολογισμού.

Εν όψει της ποικιλίας των πρακτικών της ταμιακή διαχείρισης και των τραπεζικών διακανονισμών σε όλο το κόσμο και για να συμμορφώνεται με το ΔΛΠ 1, η επιχείρηση οφείλει να γνωστοποιεί την ακολουθούμενη μέθοδο

προσδιορισμού της σύνθεσης των ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων.

Σε περίπτωση μεταβολής της μεθόδου αυτής, πχ μεταβολή στην κατάταξη των χρηματοπιστωτικών μέσων, τα οποία προηγουμένως θεωρούνταν ως μέρος του χαρτοφυλακίου επενδύσεων της επιχείρησης, αντιμετωπίζεται σύμφωνα με το ΔΛΠ 8.

Πέραν της υποχρέωσης γνωστοποίησης της σύνθεσης των στοιχείων που απαρτίζουν τα ταμιακά διαθέσιμα και τα ταμιακά ισοδύναμα, για την οποία μιλήσαμε προηγουμένως, το πρότυπο επιβάλλει ή σιτιστά τη διενέργεια και των ακόλουθων γνωστοποιήσεων:

1. Η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί, μαζί με ένα σχόλιο της διοίκησης, τα ποσά των σημαντικών υπολοίπων ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων, που κατέχονται από την επιχείρηση και δεν είναι διαθέσιμα για χρήση από τον όμιλο. Η γνωστοποίηση αυτή επιβάλλεται, διότι υπάρχουν διάφορες περιπτώσεις κατά τις οποίες υπόλοιπα ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων, που κατέχονται από μια επιχείρηση, δεν είναι διαθέσιμα για χρήση από τον όμιλο. Για παράδειγμα, τα υπόλοιπα ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων που κατέχονται από θυγατρική, η οποία λειτουργεί σε χώρα όπου ισχύουν συναλλαγματικοί έλεγχοι ή άλλοι νομικοί περιορισμοί, οπότε τα υπόλοιπα δεν είναι διαθέσιμα για γενική χρήση από τη μητρική ή άλλες θυγατρικές.
2. Πρόσθετες πληροφορίες μπορεί να είναι απαραίτητες στους χρήστες για την κατανόηση της οικονομικής θέσης και της ρευστότητας μιας επιχείρησης. Συνιστάται η παράθεση τέτοιων πληροφοριών, μαζί με ένα σχόλιο της διοικήσεως, όπως για παράδειγμα:
 - ◆ Τα ποσά των μη αναληφθέντων εγκεκριμένων δανείων, τα οποία μπορεί να είναι διαθέσιμα για μελλοντικές επιχειρηματικές δραστηριότητες και για διακανονισμό κεφαλαιακών δεσμεύσεων, με μνεία κάθε περιορισμού στη χρήση αυτών των δανείων.
 - ◆ Τα συνολικά ποσά των ταμιακών ροών από κάθε μία από τις επιχειρηματικές επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, που σχετίζονται με δικαιώματα σε κοινοπραξίες, τα οποία εμφανίζονται με τηχ χρησιμοποίηση της αναλογικής ενοποίησης.
 - ◆ Το συνολικό ποσό των ταμιακών ροών που αντιπροσωπεύουν αυξήσεις στην επιχειρηματική δυναμικότητα, ξεχωριστά από εκείνες τις ταμιακές ροές που απαιτούνται για να διατηρείται η επιχειρηματική δυναμικότητα, και
 - ◆ Το ποσό των ταμιακών ροών που προκύπτει από τις επιχειρηματικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες για κάθε αναφερόμενο επιχειρηματικό και γεωγραφικό τομέα (ΔΛΠ 14).
3. Η ξεχωριστή γνωστοποίηση των ταμιακών ροών που αντιπροσωπεύουν αυξήσεις στην επιχειρηματική δυναμικότητα και των ταμιακών ροών που απαιτούνται για να διατηρείται η επιχειρηματική δυναμικότητα,

είναι χρήσιμη για να επιτρέψει στο χρήστη να προσδιορίσει αν η επιχείρηση επενδύει επαρκώς για τη διατήρηση της επιχειρηματικής δυναμικότητάς της. Μια επιχείρηση που δεν επενδύει επαρκώς για τη διατήρηση της επιχειρηματικής δυναμικότητάς της, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη μελλοντική κερδοφορία, χάριν της τρέχουσας ρευστότητας και διανομής (μερισμάτων) στους ιδιοκτήτες.

4. Η γνωστοποίηση των κατά τομέα ταμιακών ροών επιτρέπει στους χρήστες να έχουν μια καλύτερη αντίληψη της σχέσεως μεταξύ των ταμιακών ροών της επιχείρησης, ως ένα σύνολο, και των επιμέρους τμημάτων της, καθώς και της διαθεσιμότητας και μεταβλητότητας των κατά τομέα ταμιακών ροών.

1.8 Επεξηγηματικές Σημειώσεις

1.8.1 Έννοια των Επεξηγηματικών Σημειώσεων

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 1 "οι Σημειώσεις (το προσάρτημα) περιλαμβάνουν πληροφορίες πέραν των όσων παρουσιάζονται στον Ισολογισμό, την Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων, την Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων και την Κατάσταση Ταμιακών Ροών. Οι σημειώσεις παρέχουν αφηγηματικές περιγραφές ή αναλύσεις των στοιχείων που γνωστοποιούνται στις καταστάσεις αυτές και πληροφορίες για στοιχεία που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για αναγνώριση στις καταστάσεις".

Επισημαίνεται ότι οι προγενέστερες εκδόσεις των ΔΛΠ ομιλούσαν περί "προσαρτήματος", ενώ οι πρόσφατες εκδόσεις ομιλούν περί σημειώσεων. Η έννοια των όρων αυτών πρέπει να θεωρείται ταυτόσημη, ενώ στην παρούσα εργασία μας τις "σημειώσεις" τις αναφέρουμε ως "Επεξηγηματικές Σημειώσεις" χωρίς να ακριβολογούμε, γιατί δεν πρόκειται μόνο για επεξηγηματικές σημειώσεις, αφού πέραν των επεξηγήσεων περιλαμβάνονται αναλύσεις κονδυλίων που αναγράφονται στις υπόλοιπες οικονομικές καταστάσεις, καθώς και πρόσθετες πληροφορίες και άλλες γνωστοποιήσεις που είναι αναγκαίες για να επιτευχθεί μία ακριβοδίκαιη παρουσίαση της οικονομικής μονάδας.

1.8.2 Περιεχόμενο των Επεξηγηματικών Σημειώσεων

Το ΔΛΠ 1 επιβάλλει όπως στις σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνονται οι ακόλουθες γνωστοποιήσεις:

Α) πληροφορίες για τη βάση κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και για τις συγκεκριμένες λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν σύμφωνα με τη λογιστική των κρατικών επιχορηγήσεων και γνωστοποίηση της κρατικής υποστήριξης και τη λογιστική απεικόνιση και πληροφόρηση των προγραμμάτων παροχών αποχώρησης.

Β) τις πληροφορίες που απαιτούν τα ΔΠΧΠ και οι οποίες δεν παρουσιάζονται στο κύριο μέρος του ισολογισμού, της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων, της κατάστασης μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων ή της κατάστασης ταμιακών ροών, και

Γ) επιπρόσθετες πληροφορίες που δεν παρουσιάζονται στο κύριο μέρος του ισολογισμού, της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων, της κατάστασης

μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων ή της κατάστασης ταμιακών ροών, αλλά που είναι αναγκαίες για την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων.

Το προαναφερόμενο Πρότυπο επιβάλλει, στο μέτρο που αυτό είναι εφικτό, οι σημειώσεις να παρουσιάζονται με συστηματικό τρόπο. Σε κάθε καταχωρημένο στοιχείο στον ισολογισμό, στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, στην κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων και στην κατάσταση ταμιακών ροών πρέπει να γίνεται παραπομπή σε οποιαδήποτε σχετική πληροφορία των σημειώσεων.

1.8.3 Δομή των Επεξηγηματικών Σημειώσεων

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις παρουσιάζονται κατά την ακόλουθη σειρά, που βοηθά τους χρήστες να κατανοήσουν τις οικονομικές καταστάσεις και να τις συγκρίνουν με τις οικονομικές καταστάσεις άλλων οικονομικών μονάδων:

- i. Σημειώσεις συμμόρφωσης με τα ΔΠΧΠ
- ii. Περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών που έχουν εφαρμοστεί
- iii. Επεξηγηματικές πληροφορίες για τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο σώμα του ισολογισμού, της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων, της κατάστασης μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων και της κατάστασης ταμιακών ροών, με τη σειρά που παρουσιάζεται κάθε κατάσταση και συγκεκριμένο κονδύλιο, και
- iv. Λοιπές γνωστοποιήσεις, που περιλαμβάνουν:
 - Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και μη αναγνωρισθείσες συμβατικές δεσμεύσεις, και
 - Μη χρηματοοικονομικές γνωστοποιήσεις, όπως τους στόχους της οικονομικής μονάδας, αναφορικά με τις πολιτικές και τη διαχείριση κινδύνου.

Σε μερικές περιπτώσεις μπορεί να είναι αναγκαίο ή επιθυμητό να διαφοροποιείται η διάταξη συγκεκριμένων στοιχείων εντός των σημειώσεων. Για παράδειγμα, πληροφορίες για μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται στο κέρδος, ή τη ζημία μπορεί να συνδυάζονται με πληροφορίες για τις ημερομηνίες λήξης των χρηματοοικονομικών μέσων, μολονότι οι πρώτες αφορούν γνωστοποιήσεις της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων και οι τελευταίες σχετίζονται με τον ισολογισμό. Παρόλα αυτά, διατηρείται, όσο είναι πρακτικά δυνατό, μία συστηματική δομή των σημειώσεων.

Σημειώσεις που παρέχουν πληροφορίες για τη βάση κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και τις συγκεκριμένες λογιστικές πολιτικές μπορεί να παρουσιάζονται ως ένα ξεχωριστό στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων.

1.8.4 Γνωστοποίηση Λογιστικών Πολιτικών

Στο περί των λογιστικών αρχών μέρος των Επεξηγηματικών Σημειώσεων πρέπει να γνωστοποιούνται τα ακόλουθα:

A) η βάση (οι βάσεις) αποτίμησης που χρησιμοποιήθηκαν για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, και

Β) τις λοιπές λογιστικές πολιτικές, που χρησιμοποιήθηκαν και που είναι απαραίτητες για την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων.

Είναι σημαντικό να πληροφορούνται οι χρήστες για τη βάση ή τις βάσεις αποτίμησης που χρησιμοποιήθηκαν στις οικονομικές καταστάσεις (για παράδειγμα ιστορικό κόστος, τρέχον κόστος, καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, εύλογη αξία ή ανακτήσιμο ποσό), διότι η βάση στην οποία καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ανάλυσή τους. Όταν εφαρμόζονται περισσότερες από μία βάσεις αποτίμησης στις οικονομικές καταστάσεις, για παράδειγμα, όταν ορισμένες κατηγορίες των περιουσιακών στοιχείων αναπροσαρμόζονται, είναι επαρκές να παρέχεται μία ένδειξη των κατηγοριών των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στις οποίες εφαρμόζεται η κάθε μέθοδος.

Για να αποφασίσει αν πρέπει να γίνει γνωστοποίηση μίας συγκεκριμένης λογιστικής πολιτικής, η διοίκηση λαμβάνει υπόψη αν η γνωστοποίηση θα βοηθούσε τους χρήστες να αντιληφθούν πως οι συναλλαγές, τα λοιπά γεγονότα και οι συνθήκες αντικατοπτρίζονται στην παρουσιαζόμενη χρηματοοικονομική επίδοση και την οικονομική θέση. Η γνωστοποίηση ιδιαίτερων λογιστικών πολιτικών είναι ιδιαίζοντως χρήσιμη για τους χρήστες όταν οι πολιτικές αυτές επιλέγονται ανάμεσα στις εναλλακτικές λύσεις που επιτρέπουν τα Πρότυπα και οι Διερμηνείες, όπως πχ: η γνωστοποίηση από ένα κοινοπρακτούντα αν αναγνωρίζει τα συμφέροντα του σε από κοινού ελεγχόμενη οικονομική μονάδα με τη χρήση της αναλογικής ενοποίησης ή της μεθόδου της καθαρής θέσης.

Μερικά Πρότυπα απαιτούν συγκεκριμένα τη γνωστοποίηση ιδιαίτερων λογιστικών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων των επιλογών της διοίκησης μεταξύ των διαφορετικών πολιτικών που αυτά επιτρέπουν. Για παράδειγμα, το ΔΛΠ 16 απαιτεί γνωστοποίηση των βάσεων αποτίμησης που εφαρμόζονται σε κατηγορίες των ενσώματων ακινητοποιήσεων. Το ΔΛΠ 23 απαιτεί να γνωστοποιηθεί αν τα κόστη δανεισμού αναγνωρίζονται άμεσα ως δαπάνη ή κεφαλαιοποιούνται ως τμήμα του κόστους των περιουσιακών στοιχείων που πληρούν τις προϋποθέσεις.

Το ΔΛΠ 1 πριν τη τελευταία αναθεώρησή του (του έτους 2004), απαριθμεί ενδεικτικά τις ακόλουθες λογιστικές πολιτικές που θα μπορούσε μία οικονομική μονάδα να γνωστοποιήσει:

- Καταχώρηση εσόδων.
- Αρχές ενοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών και των συγγενών επιχειρήσεων.
- Ενοποιήσεις επιχειρήσεων
- Κοινοπραξίες
- Καταχώρηση και απόσβεση των ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων.
- Κεφαλαιοποίηση του κόστους δανεισμού και άλλων δαπανών.
- Συμβάσεις κατασκευής έργων.
- Επενδύσεις σε ακίνητα
- Χρηματοπιστωτικά μέσα και επενδύσεις
- Μισθώσεις
- Κόστος έρευνας και ανάπτυξης
- Αποθέματα

- Φόροι, που συμπεριλαμβάνουν και τους αναβαλλόμενους φόρους
- Προβλέψεις
- Κόστος παροχών στο προσωπικό
- Μετατροπή ξένου νομίσματος και αντιστάθμιση συναλλαγματικών κινδύνων
- Ορισμός των επιχειρηματικών και γεωγραφικών τομέων και η βάση για την κατανομή του κόστους μεταξύ των τομέων.
- Ορισμός των ταμιακών διαθεσίμων και των ταμιακών ισοδυνάμων.
- Λογιστική πληθωρισμού
- Κρατικές επιχορηγήσεις.

Από άλλα ΔΛΠ απαιτείται ειδικότερα η γνωστοποίηση των λογιστικών αρχών για πολλούς από τους ανωτέρω τομείς.

Κάθε οικονομική μονάδα εξετάζει το είδος των δραστηριοτήτων της και τις πολιτικές, που οι χρήστες θα ανέμεναν να γνωστοποιηθούν για το συγκεκριμένο τύπο της οικονομικής μονάδας. Για παράδειγμα, μία οικονομική μονάδα που υποκειται σε φόρους εισοδήματος θα αναμενόταν να γνωστοποιεί τις λογιστικές πολιτικές της που αφορούν του φόρους εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εφαρμόζονται στις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις. Αν μία οικονομική μονάδα έχει σημαντικές δραστηριότητες στο εξωτερικό ή συναλλαγές σε ξένα νομίσματα, θα αναμενόταν η γνωστοποίηση των λογιστικών πολιτικών για την αναγνώριση των συναλλαγματικών διαφορών. Όταν έχουν γίνει συνενώσεις επιχειρήσεων, οι πολιτικές που χρησιμοποιήθηκαν για την αποτίμηση της υπεραξίας και των συμφερόντων της μειοψηφίας γνωστοποιούνται.

Μία λογιστική πολιτική μπορεί να είναι σημαντική λόγω του είδους των δραστηριοτήτων της οικονομικής μονάδας, ακόμη και όταν τα ποσά που απεικονίζονται για την τρέχουσα και τις προηγούμενες περιόδους δεν είναι σημαντικά. Είναι επίσης ορθό να γνωστοποιείται κάθε σημαντική λογιστική πολιτική που δεν απαιτείται ειδικά από τα ΔΠΧΠ., αλλά επιλέγεται και εφαρμόζεται σύμφωνα με το ΔΛΠ 8.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Όλοι μας καλούμαστε κάποια στιγμή να απαντήσουμε στην ερώτηση «πόσο έχει μεταβληθεί ένα οικονομικό μέγεθος κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου;». Άπειρα είναι τα παραδείγματα αυτής της ερώτησης, όπως, πόσο μεταβλήθηκε το κόστος ζωής την τελευταία πενταετία, ποια είναι η μεταβολή της αγοραστικής αξίας του μισθού μου τα τελευταία δύο χρόνια; Οι συγκρίσεις μεταξύ των οικονομικών μεγεθών είναι μία καθημερινή απασχόληση για όλα τα στελέχη των επιχειρήσεων και οργανισμών. Δεν μιλάμε για συγκρίσεις μόνο διαχρονικές, αλλά και συγκρίσεις μεταξύ γεωγραφικών περιοχών, οικονομικών κλάδων, επιχειρήσεων κλπ. Πρέπει να ορίσουμε κάποιο μέτρο της μεταβολής, και το καταλληλότερο εργαλείο για τον σκοπό αυτό είναι οι αριθμοδείκτες.

2.1 Ορισμός Αριθμοδεικτών.

Οι αριθμοδείκτες ή χρηματοοικονομικοί δείκτες (αγγλικά: *financial ratio* ή *accounting ratio*) είναι το πηλίκο μεταξύ επιλεγμένων αριθμητικών τιμών που λαμβάνονται από τις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης. Καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσεως ή της αποδοτικότητας των διάφορων τμημάτων ή ολόκληρων τομέων οι οποίοι αφορούν μία οικονομική μονάδα και σε τελική ανάλυση της πραγματικής καταστάσεως ολόκληρης της οικονομικής μονάδας ή και γενικότερα του κλάδου στον οποίο ανήκει η μονάδα αυτή.

Ένας αριθμοδείκτης παριστάνεται συνήθως είτε με τη μορφή πηλίκου κάποιων μεγεθών είτε με τη μορφή ποσοστού. Εάν προτιμηθεί η μορφή του ποσοστού, τότε συνήθως λαμβάνουμε ως διαιρετέο τον αριθμό που δείχνει την ευνοϊκή αξία για την επιχείρηση ούτως ώστε οποιαδήποτε βελτίωση της κατάστασης να μεταφράζεται σε αύξηση του ποσοστού

2.2 Άμεσα ενδιαφερόμενοι από τους αριθμοδείκτες

Οι άμεσα ενδιαφερόμενοι από την ανάλυση και ερμηνεία των αριθμοδεικτών σε μία επιχείρηση μπορεί να είναι οι εξής:

- Μέτοχοι
- Πελάτες
- Πιστωτές
- Εργαζόμενοι
- Δημόσιες υπηρεσίες
- Διοίκηση της τράπεζας

2.3 Χρησιμότητα αριθμοδεικτών

Οι αναλυτές (εσωτερικοί ή εξωτερικοί) προκειμένου να αναλύσουν τις οικονομικές καταστάσεις (ισολογισμός, κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, κατάσταση ταμειακών ροών) χρησιμοποιούν ως μέσα τους χρηματοοικονομικούς δείκτες ή αριθμοδείκτες. Με την χρήση αυτών μπορούν να καθορίσουν τις ανάγκες χρηματοδότησης της επιχείρησης καθώς επίσης και τις δυνατότητες διαπραγμάτευσης που έχει με τους εξωτερικούς της χρηματοδότες. Έτσι, μπορούμε να πληροφορηθούμε σε γενικές γραμμές για τη ρευστότητα, τη δραστηριότητα, την αποδοτικότητα και την βιωσιμότητα μιας επιχείρησης σε σχέση με την διάρθρωση των κεφαλαίων της και σε τελική ανάλυση την πραγματική κατάσταση ολόκληρης της οικονομικής μονάδας.

Επίσης είναι πολύ σημαντικοί γιατί βοηθούν τον αναλυτή να πραγματοποιήσει:

- Διαχρονική ανάλυση (time-series analysis)

Σύγκριση των παρόντων χρηματοοικονομικών στοιχείων της επιχείρησης με τα αντίστοιχα που παρουσίασε η ίδια στο παρελθόν ή θα παρουσιάσει στο προβλεπόμενο μέλλον. Εξετάζεται εάν η χρηματοοικονομική κατάσταση ή απόδοση της επιχείρησης έχει βελτιωθεί ή έχει χειροτερεύσει με την πάροδο του χρόνου.

- Διαστρωματική ανάλυση (comparative analysis or cross-sectional analysis)

Σύγκριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της επιχείρησης με τα αντίστοιχα παρόμοιων επιχειρήσεων ή τη μέση τιμή του κλάδου στον οποίο ανήκει κατά τη διάρκεια του ίδιου χρονικού διαστήματος.

2.4 Μειονεκτήματα αριθμοδεικτών

- Ο υπολογισμός και η παρουσίαση των διαφόρων αριθμοδεικτών είναι μία μέθοδο ανάλυσης η οποία πολλές φορές παρέχει μόνο ενδείξεις. Για το λόγο αυτό ένας μεμονωμένος αριθμοδείκτης δεν είναι δυνατόν να μας δώσει πλήρη εικόνα της οικονομικής θέσης μίας επιχείρησης, αν δεν συγκριθεί με άλλους πρότυπους αριθμοδείκτες ή αν δεν συσχετισθεί με τους αντίστοιχους αριθμοδείκτες μία σειράς προηγούμενων χρήσεων.

2.4.1 Παράδειγμα Προτύπων

Τέτοια πρότυπα μπορεί να αποτελέσουν τα παρακάτω:

1. Αριθμοδείκτες για μία σειρά παλαιότερων οικονομικών δεδομένων των οικονομικών καταστάσεων της συγκεκριμένης επιχείρησης.
2. Αριθμοδείκτες ορισμένων ανταγωνιστριών επιχειρήσεων, επιλεγμένων με κατάλληλα κριτήρια.

3. Αριθμοδείκτες που να αναφέρονται στο μέσο όρο του κλάδου στον οποίο ανήκει η επιχείρηση η οποία μελετάται.
4. Λογικά και εμπειρικά πρότυπα του αναλυτή, τα οποία πολλές φορές βασίζονται στην πείρα του.
- Δίνετε η δυνατότητα στην διοίκησης μίας επιχείρησης να προβεί σε ενέργειες οι οποίες έχουν ως στόχο τη διαστρέβλωση των αριθμοδεικτών και την παρουσίαση μίας επιθυμητής εικόνας στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.

2.5 Κανόνες Κατάρτισης Αριθμοδεικτών

Οι αριθμοδείκτες καταρτίζονται με βάση τους εξής κανόνες:

1. Η συσχέτιση των μεγεθών γίνεται κατά τρόπο ώστε οι δείκτες - αριθμοί που προκύπτουν να είναι ευθέως ανάλογοι με την κατάσταση που απεικονίζουν, δηλαδή οι υψηλότεροι δείκτες να αντιστοιχούν σε ευνοϊκότερες καταστάσεις και οι χαμηλότεροι σε δυσμενέστερες.
2. Τα μεγέθη των συσχετίσεων επιλέγονται κατά τρόπο που να μειώνει στο ελάχιστον π.χ. τα λάθη ή τις επιπτώσεις νομισματικών διακυμάνσεων.
3. Δείκτες που οι όροι τους αναφέρονται σε διάστημα χρήσεως μικρότερο από δώδεκα (12) μήνες δεν είναι ενδεικτικοί της όλης καταστάσεως της οικονομικής μονάδας και κρίνονται πάντοτε σε συσχέτιση με δείκτες αντίστοιχων χρονικών περιόδων προηγούμενων ετών
4. Οι δείκτες καλύπτουν όλους τους τομείς δραστηριότητας της οικονομικής μονάδας. Για το λόγο αυτό ταξινομούνται σε ομάδες κατά τρόπο που να επιτρέπει μία αρκετά πλατύτερη ανάλυση κάθε δραστηριότητας.
5. Δείκτης μεμονωμένος έχει σχετική μόνο χρησιμότητα. Γι' αυτό επιβάλλεται να γίνεται σύγκριση διάφορων δεικτών μεταξύ τους, ώστε να εξασφαλίζονται ορθά συμπεράσματα. τους, εξασφαλίζονται ορθά συμπεράσματα.

2.6 Βασικές Κατηγορίες Αριθμοδεικτών

- Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τους αριθμοδείκτες οι οποίοι εξυπηρετούν τις ανάγκες αξιολογήσεως της οικονομικής θέσεως της οικονομικής μονάδας, όπως αυτή εμφανίζεται σε στατική μορφή. Τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την κατάρτιση των αριθμοδεικτών αυτών αντλούνται βασικά από τους λογαριασμούς του ισολογισμού.
- Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τους αριθμοδείκτες οι οποίοι εξυπηρετούν τις ανάγκες αναλύσεως της δυναμικής εικόνας της επιχειρηματικής

προσπάθειας και του αποτελέσματος που προκύπτει από τη λειτουργία της οικονομικής μονάδας. Τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την κατάρτιση των αριθμοδεικτών αυτών αντλούνται βασικά από τους λογαριασμούς οργανικών, κατ' είδος, εξόδων και εσόδων, γενικής εκμεταλλεύσεως και αποτελεσμάτων.

- Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει δείκτες οι οποίοι εξυπηρετούν την ανάγκη συσχέτισης των στατικών στοιχείων του ισολογισμού προς τα δυναμικά στοιχεία της εκμεταλλεύσεως, με σκοπό τον προσδιορισμό της ορθολογικής ή μη χρησιμοποίησεως των μέσων της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Σύμφωνα με τις παραπάνω βασικές κατηγορίες προκύπτει η εξής ταξινόμηση των αριθμοδεικτών:

- Αριθμοδείκτες Ρευστότητας (Liquidity Ratios)
- Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας (Activity Ratios)
- Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας (Profitability Ratios)
- Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας (Operating Expense Ratios)
- Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας (Financial Structure and Viability Ratios)
- Αριθμοδείκτες Επενδύσεων ή Επενδυτικοί Αριθμοδείκτες (Investment Ratios)

2.6.1 Αριθμοδείκτες ρευστότητας

Χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό τόσο της βραχυχρόνιας οικονομικής θέσης της επιχείρησης όσο και της ικανότητάς της να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Χαρακτηριστικοί Δείκτες Ρευστότητας είναι:

1. Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας ή Κεφαλαίου Κινήσεως
2. Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας
3. Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας
4. Αριθμοδείκτης Αμυντικού Χρονικού Διαστήματος

2.6.1.1 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας (Current ratios)

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας είναι ο πλέον χρησιμοποιούμενος δείκτης και βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των κυκλοφοριακών στοιχείων μιας επιχείρησης με το σύνολο των βραχυχρόνιων υποχρεώσεών της, ήτοι:

$$\text{Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας} = \frac{\text{Διαθέσιμα} + \text{απαιτήσεις} + \text{αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Οι κυριότερες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στον αριθμητή του κλάσματος είναι τα διαθέσιμα (μετρητά, αμέσως ρευστοποιήσιμα χρεόγραφα), οι απαιτήσεις, τα αποθέματα και όχι οι προκαταβολές σε προμηθευτές και γενικά οι προκαταβολές.

Οι κυριότερες κατηγορίες βραχυχρόνιων υποχρεώσεων, που περιλαμβάνονται στον παρονομαστή του κλάσματος, είναι οι βραχυχρόνιες υποχρεώσεις (πιστώσεις προμηθευτών, μερίσματα πληρωτέα, φόροι πληρωτέοι, βραχυπρόθεσμα δάνεια τραπεζών και όχι οι προκαταβολές πελατών και λοιπές προκαταβολές).

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας δεν δείχνει μόνο το μέτρο της ρευστότητας μιας επιχειρήσεως, αλλά και το περιθώριο ασφαλείας, που διατηρεί η διοίκησή της για να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει μια κάποια ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή των κεφαλαίων κινήσεως. Αν η ροή των κεφαλαίων στην επιχείρηση είναι ομαλή και συνεχής και υπάρχει ακριβής αντιστοιχία μεταξύ των εισερχομένων κεφαλαίων και των εξοφλούμενων υποχρεώσεων, τότε η επιχείρηση δεν χρειάζεται να διατηρεί υψηλό περιθώριο ασφαλείας σε κεφάλαια κινήσεως. Στην πραγματικότητα όμως, αυτό σπάνια συμβαίνει, γι' αυτό μια επιχείρηση θα πρέπει να διατηρεί επαρκή κυκλοφοριακά στοιχεία, για να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της, όταν καταστούν ληξιπρόθεσμες.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας τόσο καλύτερη, από

πλευράς ρευστότητας, είναι η θέση της συγκεκριμένης επιχειρήσεως.

Κατά τη μελέτη του αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διάφορες κατηγορίες που συνθέτουν το κυκλοφορούν ενεργητικό και το ποσοστό συμμετοχής κάθε μιας στο σύνολο αυτού. Αυτό, γιατί μία εταιρεία που έχει, σε ποσοστό, περισσότερα μετρητά είναι σε καλύτερη, από απόψεως ρευστότητας, θέση από μία άλλη που έχει περισσότερα σε ποσοστό αποθέματα, έστω και αν και οι δύο έχουν τον ίδιο αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας. Για να είναι όσο το δυνατόν πλησιέστερες πληροφορίες που μας δίνει ο αριθμοδείκτης αυτός, πρέπει να συνοδεύεται και από άλλους, συμπληρωματικούς για τον προσδιορισμό της ρευστότητας αριθμοδείκτες, όπως:

1. Τον αριθμοδείκτη ταχύτητας χορηγούμενων πιστώσεων ή εισπράξεων απαιτήσεων.
2. Τον αριθμοδείκτη ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων.
3. Τον αριθμοδείκτη καθαρών πωλήσεων προς τα καθαρά κεφάλαια κινήσεως.

Αν ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας είναι αρκετά υψηλός, τότε δεν κρίνεται απαραίτητος ο προσδιορισμός των παραπάνω αριθμοδεικτών. Εκείνο όμως που πρέπει να τονιστεί στο σημείο αυτό είναι ότι, επειδή το μέγεθος του αριθμοδείκτη αυτού εξαρτάται από πολλούς και ποικίλους παράγοντες, μεταξύ των οποίων το είδος της κάθε επιχειρήσεως, η ποιότητα των κυκλοφοριακών της στοιχείων, η αμεσότητα των τρεχουσών υποχρεώσεων της και η ευκαμψία των αναγκών της σε κεφάλαια κινήσεως, ο βαθμός ρευστότητας αυτής θα πρέπει να εξετάζεται σε συνδυασμό με αυτούς τους παράγοντες.

Για τους παραπάνω λόγους δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί ένας «πρότυπος» αριθμοδείκτης για όλες τις επιχειρήσεις. Γενικά ένας αριθμοδείκτης γύρω στο 2

μπορεί, πολλές φορές, να θεωρηθεί ικανοποιητικός για μία βιομηχανική ή εμπορική επιχείρηση. Μια επιχείρηση κοινής ωφέλειας όμως θα έχει πολύ διαφορετικό δείκτη γενικής ρευστότητας από μία βιομηχανική ή εμπορική επιχείρηση. Πάντως σημαντική ένδειξη για επάρκεια ή όχι κεφαλαίων κινήσεως σε μία επιχείρηση αποτελεί η παρακολούθηση της πορείας του αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας για μία σειρά ετών. Μία μείωση του δείκτη πρέπει να διερευνηθεί. Μία συνεχής πτωτική πορεία αυτού διαχρονικά αποτελεί ένα είδος προμηνύματος, το οποίο δεν θα πρέπει να αγνοηθεί. Επίσης, η σύγκριση αυτού με το μέσο όρο του κλάδου παρέχει ένδειξη για τη θέση της επιχειρήσεως από απόψεως ρευστότητας.

Συμπερασματικά σημειώνουμε ότι, επειδή το κεφάλαιο κινήσεως δείχνει το όριο ασφαλείας των

βραχυχρόνιων πιστωτών, όσο μεγαλύτερο είναι τούτο σε σχέση με τις τρέχουσες υποχρεώσεις της επιχειρήσεως τόσο πιο ευνοϊκή είναι η θέση αυτής από την άποψη ότι μπορεί να ανταποκρίνεται:

α) Στην πληρωμή των τρεχουσών υποχρεώσεών της, των σταθερών δαπανών, των απαιτητών τόκων και μερισμάτων και

β) Στην απορρόφηση τυχόν τρεχουσών ζημιών, μειώσεων στην τρέχουσα αξία των αποθεμάτων και προσωρινών επενδύσεων, καθυστέρησης εισπράξεως μεγάλων ποσών απαιτήσεων, κ.λπ.

Τέλος, συμπερασματικά θα πρέπει να τονιστεί ότι ο αναλυτής κατά τη μελέτη του δείκτη γενικής ρευστότητας δεν θα πρέπει να καταλήγει σε τελικά συμπεράσματα, πριν λάβει υπόψη του και τα παρακάτω στοιχεία της επιχειρήσεως:

- 1) Την κατανομή κυκλοφοριακών στοιχείων.
- 2) Την πορεία των μεγεθών των κυκλοφοριακών στοιχείων και των τρεχουσών υποχρεώσεων για μια πενταετία τουλάχιστον.
- 3) Τους όρους χορηγήσεως πιστώσεων στους πελάτες της.

- 4) Την τυχόν ύπαρξη εποχικότητας της συγκεκριμένης επιχειρήσεως.
- 5) Τις μεταβολές στο ύψος των αποθεμάτων σε σχέση με τις παρούσες και μελλοντικές πωλήσεις της επιχειρήσεως.
- 6) Την ανάγκη για μεγαλύτερα ή μικρότερα ποσά κεφαλαίων κινήσεως κατά τον επόμενο χρόνο.
- 7) Την έκταση χρησιμοποίησεως τραπεζικών πιστώσεων και την ύπαρξη ευχέρειας για περαιτέρω τραπεζικό δανεισμό.
- 8) Το ποσό των μετρητών και των ρευστοποιήσιμων χρεογράφων, καθώς και την ύπαρξη μεγάλου πλεονάσματος ή ελλείμματος σε σχέση με τις ανάγκες για κεφάλαια κινήσεως.
- 9) Το ύψος των απαιτήσεων σε σχέση με τις πωλήσεις, καθώς και τις καθυστερημένες απαιτήσεις.
- 10) Το είδος της εξεταζόμενης επιχειρήσεως, αν δηλαδή πρόκειται για βιομηχανία, εμπορική επιχείρηση ή επιχείρηση κοινής ωφέλειας.

2.6.1.2 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας (Acid test ratios)

Ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας επινοήθηκε για να περιλάβει όλα εκείνα τα στοιχεία τα οποία μετατρέπονται εύκολα και γρήγορα σε ρευστά και αγνοεί όλα εκείνα τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού τα οποία δεν μετατρέπονται εύκολα σε μετρητά.

Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι το πηλίκο της διαιρέσεως του συνόλου των ταχέως ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων μιας επιχειρήσεως (μετρητά στο ταμείο, τραπεζικές καταθέσεις, χρεόγραφα, απαιτήσεις) με το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της, ήτοι:

$$\text{Αριθμοδείκτης ειδικής} = \frac{\text{Διαθέσιμα} + \text{Απαιτήσεις}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

ρευστότητας

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας, λόγω μεγάλων αποθεμάτων, δεν προσδίδει ρευστότητα στην επιχείρηση. _ εκ τούτου ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας αποτελεί καλύτερη ένδειξη της ικανότητας μιας επιχειρήσεως να εξοφλεί τις τρέχουσες υποχρεώσεις της από ό, τι ο προηγούμενος αριθμοδείκτης. Αν τα αμέσως ρευστοποιήσιμα στοιχεία μιας επιχειρήσεως (κυκλοφορούν μείον αποθέματα) είναι ίσα ή μεγαλύτερα των τρεχουσών υποχρεώσεων, τότε, θεωρητικά τουλάχιστον, η επιχείρηση έχει καλή τρέχουσα οικονομική κατάσταση.

Ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας μας δείχνει πόσες φορές τα ταχέως ρευστοποιήσιμα στοιχεία της επιχειρήσεως καλύπτουν τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της.

Ένας αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας γύρω στη μονάδα θεωρείται ικανοποιητικός μόνο αν στις απαιτήσεις της επιχειρήσεως δεν περιλαμβάνονται επισφαλείς ή ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις και αν η περίοδος εισπράξεως των απαιτήσεων της επιχειρήσεως και εξοφλήσεως των υποχρεώσεών της είναι περίπου ίσες. Επειδή όμως στην πράξη ο εξωτερικός αναλυτής ενδέχεται να μην έχει στοιχεία για το είδος αυτών των απαιτήσεων, κρίνεται σκόπιμο οι απαιτήσεις να λαμβάνονται μειωμένες προκειμένου να υπολογιστεί ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας.

Αντίθετα, ένας αριθμοδείκτης μικρότερος της μονάδας δείχνει ότι τα αμέσως ρευστοποιήσιμα στοιχεία της επιχειρήσεως είναι ανεπαρκή για να καλύψουν τις τρέχουσες υποχρεώσεις της, με αποτέλεσμα η επιχείρηση να εξαρτάται από τις μελλοντικές της πωλήσεις, προκειμένου να εξασφαλίσει επαρκή ρευστότητα. Έτσι, αν προβλέπεται κάποια μείωση των μελλοντικών πωλήσεων, θα πρέπει να

αναζητηθούν νέα κεφάλαια, είτε με έκδοση νέων τίτλων μετοχών, είτε με προσφυγή στον δανεισμό.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί, ότι μια μεγάλη διαφορά μεταξύ των αριθμοδεικτών γενικής και ειδικής ρευστότητας αποτελεί ένδειξη ότι υπάρχουν αυξημένα αποθέματα στην επιχείρηση.

2.6.1.3 Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας (Cash ratio)

Ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας εκφράζει την ικανότητα μιας επιχειρήσεως για την εξόφληση των τρεχουσών και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών της με τα μετρητά που διαθέτει.

Ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας είναι το πηλίκο της διαιρέσεως του συνόλου του διαθέσιμου ενεργητικού μιας επιχειρήσεως με το σύνολο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών της και εκφράζεται από την σχέση:

$$\text{Αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας} = \frac{\text{Διαθέσιμο ενεργητικό}}{\text{Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Στο 'διαθέσιμο Ενεργητικό περιλαμβάνονται τα μετρητά στο ταμείο, οι καταθέσεις όψεως, οι επιταγές και τα εισηγμένα στο χρηματιστήριο χρεόγραφα και γενικά τα ισοδύναμα με τα μετρητά στοιχεία.

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει πόσες φορές τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία μιας επιχειρήσεως καλύπτουν τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

2.6.1.4 Αριθμοδείκτης Αμυντικού Χρονικού Διαστήματος (Defensive interval ratio)

Οι αριθμοδείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας, παρά το γεγονός ότι είναι γνωστοί και ευρύτατα χρησιμοποιούμενοι λόγω της ευκολίας υπολογισμού τους από τα

υπάρχοντα στοιχεία, εντούτοις παρουσιάζουν ορισμένες αδυναμίες, οι κυριότερες των

οποίων είναι:

1. Υπολογίζονται με βάση τα οικονομικά στοιχεία του ισολογισμού δεδομένης χρονικής στιγμής και ως εκ τούτου εκφράζουν μια στατική εικόνα. Με άλλα λόγια οι αριθμοδείκτες ρευστότητας, που αναφέρθηκαν μέχρι τώρα, παρέχουν το μέτρο της ικανότητας μιας επιχειρήσεως να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις μιας δεδομένης χρονικής στιγμής, με βάση τα κυκλοφοριακά της στοιχεία στην ίδια χρονική στιγμή.

2. Τα στοιχεία με βάση τα οποία υπολογίζονται οι αριθμοδείκτες ρευστότητας λόγω του ότι αναφέρονται σε ορισμένη χρονική στιγμή μπορεί να είναι σκόπιμα ή μη διογκωμένα ή και χαμηλότερα των πραγματικών. Αποτέλεσμα αυτού είναι να δίνεται παραπλανητική εικόνα για την ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες υποχρεώσεις της.

Για τους λόγους αυτούς, οι αριθμοδείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας δεν δίνουν πλήρη εικόνα του βαθμού ικανότητας της επιχειρήσεως να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες υποχρεώσεις της. _ς εκ τούτου πολλοί αναλυτές υποστηρίζουν ότι καλύτερος δείκτης του βαθμού ρευστότητας είναι ο αριθμοδείκτης αμυντικού χρονικού διαστήματος, ο οποίος αποτελεί ένα πολύ συντηρητικό μέτρο του βαθμού ικανότητας μιας επιχειρήσεως να καταβάλλει τις λειτουργικές της δαπάνες και τα αμυντικά της στοιχεία χωρίς να βασίζεται στα λειτουργικά της έσοδα.

Ο αριθμοδείκτης αμυντικού χρονικού διαστήματος βασίζεται στα αμέσως ρευστοποιήσιμα στοιχεία μιας επιχειρήσεως που αποτελούν ανά πάσα στιγμή τη βασική πηγή ρευστών για την ικανοποίηση των τρεχουσών και προβλεπόμενων ημερησίων αναγκών σε μετρητά.

Ο αριθμοδείκτης αμυντικού χρονικού διαστήματος είναι το πηλίκο της διαιρέσεως του συνόλου των αμέσως ρευστοποιήσιμων στοιχείων μιας επιχειρήσεως με τις προβλεπόμενες ημερήσιες λειτουργικές δαπάνες αυτής.

$$\text{Αριθμοδείκτης αμυντικού χρονικού διαστήματος} = \frac{\text{Διαθέσιμα} + \text{απαιτήσεις}}{\text{Προβλεπόμενες ημερήσιες λειτουργικές δαπάνες}}$$

Με τον όρο προβλεπόμενες ημερήσιες λειτουργικές δαπάνες νοούνται τόσο οι τρέχουσες όσο και οι μελλοντικές δαπάνες που απαιτούνται για τη συνέχιση της

ομαλής λειτουργίας μιας επιχειρήσεως και βρίσκονται αν διαιρέσουμε το σύνολο των λειτουργικών δαπανών (κόστος πωληθέντων + δαπάνες διοικήσεως + δαπάνες διαθέσεως + διάφορες καθημερινές πληρωμές) με τον αριθμό των ημερών του έτους (365 ημέρες).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στις λειτουργικές δαπάνες δεν περιλαμβάνονται εκείνες που δεν συνεπάγονται εκροές μετρητών, όπως δαπάνες αποσβέσεων, προπληρωθέντα

έξοδα, προκαταβολές για αγορά πρώτων και βοηθητικών υλών, κ.λπ.

Τα παραπάνω στοιχεία, που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό του αριθμοδείκτη αμυντικού χρονικού διαστήματος, είναι δυνατόν να βρεθούν στον ισολογισμό τέλους χρήσεως και στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, για την εκτίμηση των μελλοντικών λειτουργικών δαπανών μπορούμε να στηριχθούμε στην κατάσταση αποτελεσμάτων της προηγούμενης χρήσεως, αφού αφαιρέσουμε τα έξοδα εκείνα που δεν συνεπάγονται καταβολή μετρητών, καθώς και ορισμένα άλλα έξοδα τα οποία δεν θα επαναληφθούν στην επόμενη χρήση. Θα πρέπει όμως να γίνει προσαρμογή των υπολοίπων λειτουργικών εξόδων ούτως ώστε να ληφθούν υπόψη οι υπάρχουσες πληθωριστικές τάσεις και τυχόν μεταβολές στις εργασίες της επιχειρήσεως, καθώς και σε άλλα μεγέθη, εφόσον υπάρχει σχετική πληροφόρηση.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να πούμε ότι για τον προσδιορισμό των μελλοντικών λειτουργικών δαπανών με μεγαλύτερη προσέγγιση προς την πραγματικότητα, την καλύτερη πηγή αποτελεί ο ταμειακός προϋπολογισμός που συντάσσεται για την επόμενη λογιστική χρήση, αλλά οι εξωτερικοί αναλυτές δεν έχουν πρόσβαση σ' αυτή την πηγή. Εν τούτοις, τον ταμειακό προϋπολογισμό μπορεί να χρησιμοποιεί η διοίκηση της επιχειρήσεως, καθώς και όσοι από το προσωπικό της έχουν πρόσβαση στα βιβλία της.

2.6.2 Αριθμοδείκτες δραστηριότητας

Χρησιμοποιούνται προκειμένου να μετρηθεί ο βαθμός αποτελεσματικότητας μιας επιχειρήσεως στη χρησιμοποίηση των περιουσιακών στοιχείων, κατά πόσο δηλαδή γίνεται ή όχι χρησιμοποίηση αυτών.

Χαρακτηριστικοί Δείκτες Δραστηριότητας είναι:

1. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων
2. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων
3. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Αποθεμάτων
4. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως
5. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Ενεργητικού
6. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Παγίων
7. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Ιδίων Κεφαλαίων

2.6.2.1 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων (Receivables turnover ratio)

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων βρίσκεται αν διαιρέσουμε την αξία των πιστωτικών πωλήσεων μιας επιχειρήσεως, μέσα στην χρήση, με το μέσο όρο των απαιτήσεών της. Επειδή όμως συνήθως δεν υπάρχουν στοιχεία για τις πιστωτικές πωλήσεις, καθώς και στοιχεία που να αναφέρονται στο μέσο όρο των χορηγούμενων πιστώσεων, λαμβάνονται υπόψη οι καθαρές πωλήσεις της χρήσεως και το σύνολο

των απαιτήσεων, όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό στο τέλος της χρήσεως. Ειδικότερα, για την περίπτωση των απαιτήσεων είναι προτιμότερο να πάρουμε το μέσο όρο των απαιτήσεων της αρχής και του τέλους της χρήσεως, διότι οι απαιτήσεις όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό, δηλαδή στο τέλος χρήσεως, δεν δίνουν αντιπροσωπευτική εικόνα για το ύψος αυτών κατά τη διάρκεια της χρήσεως. Στις απαιτήσεις περιλαμβάνονται οι φορτωτικές εισπρακτέες, τα γραμμάτια ή οι συναλλαγματικές και οι απαιτήσεις με ανοικτούς λογαριασμούς.

$$\text{Αριθμοδείκτης ταχύτητας} = \frac{\text{Καθερές πωήσεις}}{\text{Μέσος όρος απαιτήσεων}}$$

εισπράξεως απαιτήσεων

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων δείχνει πόσες φορές, κατά μέσο όρο, εισπράττονται κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσεως οι απαιτήσεις της επιχειρήσεως.

Για την εύρεση της μέσης πραγματικής δεσμεύσεως των κεφαλαίων μιας επιχειρήσεως από τους πελάτες της σε αριθμό ημερών ή τη μέση χρονική περίοδο που

απαιτείται για την είσπραξη των απαιτήσεών της διαιρούμε το σύνολο των ημερών του έτους (365 ημέρες) με τον αριθμοδείκτη ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων.

Επομένως, όσο μεγαλύτερη είναι η ταχύτητα εισπράξεως των απαιτήσεων τόσο μικρότερος είναι ο χρόνος παραμονής αυτών στην επιχείρηση.

Η μέση διάρκεια παραμονής των απαιτήσεων στην επιχείρηση, μέχρις ότου εισπραχθούν, υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση:

Μέση διάρκεια παραμονής

των απαιτήσεων = $365 \times \frac{\text{Μέσο ύψος απαιτήσεων}}{\text{Καθαρές πωλήσεις}}$
στην επιχείρηση

Το χρονικό αυτό διάστημα αφ' ενός μετρά την αποτελεσματικότητα της διοικήσεως της επιχειρήσεως στην είσπραξη των απαιτήσεών της και αφ' ετέρου εκφράζει την πιστωτική της πολιτική.

Η μέση διάρκεια παραμονής των απαιτήσεων στην επιχείρηση πρέπει να διατηρείται όσο γίνεται μικρότερη, όχι μόνον διότι τα κεφάλαια που δεσμεύονται για τη χρηματοδότηση των πωλήσεων έχουν κάποιο κόστος, αλλά διότι έχουν και ένα κόστος ευκαιρίας λόγω του ότι θα μπορούσαν να επενδυθούν αποδοτικά κάπου αλλού.

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων παρέχει ένδειξη της ποιότητας και του βαθμού ρευστότητας των απαιτήσεων μιας επιχειρήσεως, καθώς και του κατά πόσο επιτυχής υπήρξε η διοίκηση αυτής στην είσπραξη των απαιτήσεών της. Σχετικά με την ποιότητα των απαιτήσεων σημειώνονται ότι θα πρέπει να παρακολουθείται η σχέση μεταξύ του ύψους των επισφαλών και του ύψους των συνολικών απαιτήσεων. Μία αύξηση της σχέσεως αυτής διαχρονικά παρέχει ένδειξη προοδευτικών δυσκολιών στην είσπραξη των απαιτήσεων. Αντίθετα, η μείωση της σχέσεως αυτής διαχρονικά δείχνει βελτίωση των συνθηκών εισπράξεως των απαιτήσεων της επιχειρήσεως.

2.6.2.2 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων (Trade creditors to purchase ratio)

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εξοφλήσεως βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των αγορών της χρήσεως με το μέσο όρο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων μιας επιχειρήσεως προς τους προμηθευτές της, με

την προϋπόθεση ότι όλες οι αγορές γίνονται με πίστωση.

$$\text{Αριθμοδείκτης ταχύτητας} = \frac{\text{Αγορές}}{\text{Μέσο ύψος βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων}}$$

βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις εμπεριέχονται οι ανοικτοί λογαριασμοί

προμηθευτών, καθώς και τα γραμμάτια πληρωτέα.

Το μέσο ύψος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, όπως απεικονίζεται με το ύψος των πληρωτέων λογαριασμών, είναι ο αριθμητικός μέσος

όρος των υποχρεώσεων αρχής και τέλους.

Στην πράξη, επειδή το σύνολο των αγορών της χρήσεως σπάνια δημοσιεύεται ή δεν δημοσιεύεται καθόλου, πολλοί αναλυτές χρησιμοποιούν αντ' αυτού το κόστος πωληθέντων της χρήσεως αφού το προσαρμόσουν σύμφωνα με τα στοιχεία εκείνα που δεν συνεπάγονται πραγματική καταβολή μετρητών (π.χ. αποσβέσεις, κ.λπ.), καθώς και με τη μεταβολή του ύψους των αποθεμάτων. Όμως το κόστος πωλήσεων ενδέχεται να περικλείει σημαντικές δαπάνες που απαιτούν τη χρήση ρευστών και το γεγονός αυτό ίσως να μειώνει την αξία υπολογισμού του αριθμοδείκτη.

Στην περίπτωση αυτή ο αριθμοδείκτης ταχύτητας βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων υπολογίζεται από τη σχέση:

Αριθμοδείκτης

$$\text{ταχύτητας} = \frac{\text{Κόστος πωληθέντων}}{\text{Μέσο ύψος βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων}}$$

βραχυπρόθεσμων

υποχρεώσεων

2.6.2.3 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Αποθεμάτων (Inventories turnover ratio)

Η ικανότητα μιας επιχειρήσεως να πωλεί τα αποθέματα της γρήγορα αποτελεί ένα ακόμη μέτρο του βαθμού χρησιμοποίησης των περιουσιακών της στοιχείων.

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων βρίσκεται αν διαιρέσουμε το κόστος των πωληθέντων προϊόντων ή εμπορευμάτων μιας επιχειρήσεως με το μέσο απόθεμα των προϊόντων της, ήτοι:

Αριθμοδείκτης ταχύτητας

$$= \frac{\text{Κόστος πωληθέντων}}{\text{Μέσο απόθεμα προϊόντων}}$$

κυκλοφορίας αποθεμάτων

Στα αποθέματα προϊόντων περιλαμβάνονται τόσο τα έτοιμα προϊόντα, όσο και οι πρώτες ύλες και τα ημικατεργασμένα προϊόντα.

Αν δεν είναι γνωστό στον εξωτερικό αναλυτή το κόστος των πωληθέντων, τότε για τον υπολογισμό της ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων χρησιμοποιείται η αξία των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν μέσα σε μία χρονική περίοδο.

Ως μέσο απόθεμα προϊόντων λαμβάνεται το μέσο μηνιαίο απόθεμα σε τιμές πωλήσεως, δηλαδή το άθροισμα των μηνιαίων απογραφών εμπορευμάτων διαιρούμενο διά 12. Στην περίπτωση που ένας τέτοιος υπολογισμός είναι εξαιρετικά δύσκολος, τότε λαμβάνεται ο μέσος όρος των αποθεμάτων αρχής και τέλους χρήσεως, ήτοι:

Αριθμοδείκτης ταχύτητας

$$= \frac{\text{Καθαρές πωλήσεις}}{\text{Μέσο απόθεμα προϊόντων}}$$

κυκλοφορίας αποθεμάτων

Πρέπει να σημειωθεί ότι το μέσο απόθεμα προϊόντων, όπως υπολογίζεται, θα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικό μέγεθος των υπαρχόντων αποθεμάτων κατά τη διάρκεια μιας χρήσεως, αλλιώς χρειάζονται πρόσθετες πληροφορίες.

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων δείχνει πόσες φορές ανανεώθηκαν τα αποθέματα της επιχειρήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της μέσα στη χρήση.

Γενικά, όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων τόσο πιο αποτελεσματικά λειτουργεί η επιχείρηση. Για το λόγο αυτό οι καλά οργανωμένες επιχειρήσεις, εκτός αν αναμένεται αύξηση των τιμών των προϊόντων τους, προσπαθούν να διατηρούν το ελάχιστο ποσό αποθεμάτων που χρειάζονται κι αυτό για να ελαχιστοποιούν το ύψος των τόκων των κεφαλαίων που δεσμεύουν για τα αποθέματα, να εξοικονομούν δαπάνες αποθηκείσεως και να μειώνουν τον κίνδυνο μη πωλήσεώς τους λόγω αλλοιώσεως ή αλλαγής των προτιμήσεων των καταναλωτών.

2.6.2.4 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως (Net Working capital turnover ratio)

Υπάρχει στενή σχέση μεταξύ των πωλήσεων και του κεφαλαίου κινήσεως μιας επιχειρήσεως, διότι όσο αυξάνουν οι πωλήσεις τόσο περισσότερα κεφάλαια κινήσεως απαιτούνται για αποθέματα και για αυξημένες ενδεχομένως πιστώσεις προς τους

πελάτες της. Γι' αυτό προκειμένου να ελεγχθεί η επαρκής ή όχι χρησιμοποίηση των κεφαλαίων κινήσεως προσδιορίζεται ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κεφαλαίων κινήσεως, ο οποίος βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των καθαρών πωλήσεων μιας επιχειρήσεως με το καθαρό κεφάλαιο κινήσεώς της, ήτοι:

Αριθμοδείκτης ταχύτητας

$$\text{κυκλοφορίας καθαρού} = \frac{\text{Καθαρές πωλήσεις}}{\text{Καθαρό κεφάλαιο κινήσεως}}$$

κεφαλαίου κινήσεως

Το καθαρό κεφάλαιο κινήσεως προσδιορίζεται αν από το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού αφαιρεθούν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχειρήσεως .

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει ποιο είναι το ύψος των πωλήσεων που επιτεύχθηκε από κάθε μονάδα καθαρού κεφαλαίου κινήσεως και αν η επιχείρηση διατηρεί μεγάλα κεφάλαια κινήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της.

Για να έχει μεγαλύτερη αξία ο αριθμοδείκτης αυτός θα πρέπει να προσδιορίζεται για μια σειρά ετών και να συγκρίνεται με τον αντίστοιχο αριθμοδείκτη του κλάδου, όπου ανήκει η συγκεκριμένη επιχείρηση.

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης μπορεί να παρέχει ένδειξη ανεπάρκειας κεφαλαίων κινήσεως και χαμηλή ταχύτητα ανανεώσεως των αποθεμάτων ή της ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων. Στην περίπτωση αυτή, η ανεπάρκεια στα κεφάλαια κινήσεως μπορεί να συνοδεύεται από αυξημένες τρέχουσες υποχρεώσεις, οι οποίες ενδέχεται να είναι ληξιπρόθεσμες πριν από τη μετατροπή των αποθεμάτων ετοιμών προϊόντων και των απαιτήσεων σε μετρητά.

Μια χαμηλή ταχύτητα κυκλοφορίας κεφαλαίων κινήσεως μπορεί να είναι αποτέλεσμα υπεραυξημένων καθαρών κεφαλαίων κινήσεως, χαμηλής ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων και απαιτήσεων ή ενός αυξημένου ποσού κεφαλαίου κινήσεως, επενδεδυμένου σε προσωρινές επενδύσεις. Αυξημένες αποθεματοποιήσεις μπορεί να έχουν γίνει ενόψει αυξήσεων στις τιμές των προϊόντων της επιχειρήσεως ή προβλέψεως κάποιας ελλείψεως πρώτων υλών ή εμπορευμάτων στην αγορά.

2.6.2.5 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Ενεργητικού (Asset turnover ratio)

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού μιας επιχειρήσεως εκφράζει το βαθμό χρησιμοποίησεως αυτού σε σχέση με τις πωλήσεις της.

Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών πωλήσεως μιας επιχειρήσεως με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της επιχειρήσεως, που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια αυτής της χρήσεως για την επίτευξη των πωλήσεών της, ήτοι:

Αριθμοδείκτης ταχύτητας

$$\text{κυκλοφορίας του ενεργητικού} = \frac{\text{Καθαρές πωλήσεις}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}}$$

Οι καθαρές πωλήσεις προκύπτουν αν από το σύνολο των πωλήσεων αφαιρεθούν οι επιστροφές πωλήσεων και οι εκπτώσεις πωλήσεων.

Ως σύνολο ενεργητικού λαμβάνεται το ύψος του ενεργητικού μετά την αφαίρεση των συμμετοχών και άλλων παρεμφερών μακροχρόνιων τοποθετήσεων, διότι τα στοιχεία αυτά δεν χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση για την πραγματοποίηση πωλήσεων. Επίσης, αν το σύνολο του ενεργητικού στην αρχή της χρήσεως διαφέρει σημαντικά από αυτό που εμφανίζεται στο τέλος της χρήσεως, τότε για να βρεθεί το πραγματικό

ύψος ενεργητικού που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της χρήσεως υπολογίζεται ο μέσος όρος αυτού, δηλαδή:

(Σύνολο ενεργητικού αρχής + σύνολο ενεργητικού τέλους) : 2.

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού σημαίνει ότι η επιχείρηση χρησιμοποιεί εντατικά τα περιουσιακά της στοιχεία προκειμένου να πραγματοποιεί τις πωλήσεις της.

Αντίθετα, ένας χαμηλός αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού αποτελεί ένδειξη ότι εντατικής χρησιμοποιήσεως των περιουσιακών της στοιχείων, οπότε θα πρέπει ή να αυξήσει το βαθμό χρησιμοποιήσεως αυτών ή να προβεί σε ρευστοποίηση μέρους των περιουσιακών της στοιχείων.

2.6.2.6 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Παγίων (Fixed asset turnover ratio)

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το βαθμό χρησιμοποιήσεως των παγίων περιουσιακών στοιχείων μιας επιχειρήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της. Επίσης, παρέχει ένδειξη του αν υπάρχει υπερεπένδυση σε πάγια σε σχέση με τις πωλήσεις.

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας παγίων είναι το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών πωλήσεων της χρήσεως με το σύνολο των καθαρών παγίων, ήτοι:

Αριθμοδείκτης ταχύτητας

$$\text{κυκλοφορίας παγίων} = \frac{\text{Καθαρές πωλήσεις}}{\text{Καθαρό πάγιο ενεργητικό}}$$

Για τον προσδιορισμό του καθαρού παγίου ενεργητικού υπολογίζεται ο μέσος όρος του παγίου ενεργητικού στην αρχή και στο τέλος της χρήσεως εξαιτίας των

αποσβέσεων που γίνονται κατά τη διάρκεια της χρήσεως, δηλαδή:

(Καθαρό πάγιο ενεργητικό αρχής + Καθαρό πάγιο ενεργητικό τέλους) : 2.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης αυτός, τόσο πιο εντατική είναι η χρησιμοποίηση των παγίων περιουσιακών στοιχείων της επιχειρήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της.

Μείωση του εν λόγω αριθμοδείκτη διαχρονικά υποδηλώνει μείωση του βαθμού χρησιμοποίησης των παγίων, η οποία πιθανώς να δείχνει υπερεπένδυση σε πάγια. Αντίθετα, αύξηση αυτού αποτελεί ένδειξη μιας πιο εντατικής χρησιμοποίησης των παγίων σε σχέση με τις πωλήσεις, χωρίς όμως αυτό αν είναι πάντοτε βέβαιο. Γι' αυτό κατά την ερμηνεία αυτού του αριθμοδείκτη πρέπει να είναι κανείς επιφυλακτικός για τους λόγους που αναφέρονται και παραπάνω.

2.6.2.7 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Ιδίων Κεφαλαίων (Owner's equity turnover ratio)

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων δείχνει το βαθμό χρησιμοποίησης των ιδίων κεφαλαίων της επιχειρήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της.

Με άλλα λόγια δείχνει τις πωλήσεις που πραγματοποίησε η επιχείρηση με κάθε μονάδα ιδίων κεφαλαίων. Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών πωλήσεων της χρήσεως με τα ίδια κεφάλαια, ήτοι:

Αριθμοδείκτης ταχύτητας

$$\text{κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων} = \frac{\text{Καθαρές πωλήσεις}}{\text{Σύνολο ιδίων κεφαλαίων}}$$

Σε περίπτωση αυξήσεως των ιδίων κεφαλαίων κατά τη διάρκεια της χρήσεως, για τον υπολογισμό του αριθμοδείκτη λαμβάνεται ο μέσος όρος των κεφαλαίων της αρχής και του τέλους της χρήσεως, δηλαδή:

$(\text{Σύνολο ιδίων κεφαλαίων αρχής} + \text{Σύνολο ιδίων κεφαλαίων τέλους}) : 2.$

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης αυτός, τόσο καλύτερη είναι η θέση της επιχειρήσεως διότι πραγματοποιεί μεγάλες πωλήσεις με σχετικά μικρό ύψος ιδίων κεφαλαίων, γεγονός το οποίο ενδέχεται να οδηγεί σε αυξημένα κέρδη.

Από πλευράς ασφαλείας όμως, όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων, τόσο λιγότερο ευνοϊκή είναι η θέση της επιχειρήσεως, γιατί λειτουργεί κυρίως στα ξένα κεφάλαια. Ένας χαμηλός αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων είναι ενδεχόμενο να παρέχει ένδειξη υπάρξεως υπερεπενδύσεως σε πάγια σε σχέση με τις πωλήσεις.

Πάντως, ο αριθμοδείκτης αυτός έχει περιορισμένη αξία ως προς την αξιοπιστία και σπουδαιότητα των πληροφοριών που δίνει, γιατί και αυτός είναι ένας σύνθετος δείκτης. Στην έκταση που τα ίδια κεφάλαια είναι τοποθετημένα σε μακροχρόνιες επενδύσεις ή σε άλλα στοιχεία που δεν συμμετέχουν άμεσα στις πωλήσεις, ο δείκτης αυτός δεν έχει καμία σχέση με τις πωλήσεις που επιτυγχάνει η επιχείρηση. Αυξημένα ίδια κεφάλαια ίσως να είναι αναγκαία, γιατί έχουν επενδυθεί σε μικρή κυκλοφοριακή ταχύτητα περιουσιακά στοιχεία, όπως απαιτήσεις, αποθέματα και πάγια.

2.6.3 Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας

Με αυτούς μετράται η αποδοτικότητα μιας επιχειρήσεως, η δυναμικότητα των κερδών της και η ικανότητα της διοικήσεώς της. Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας μετρούν τον βαθμό επιτυχίας ή αποτυχίας μιας επιχειρήσεως σε δεδομένη χρονική στιγμή.

Χαρακτηριστικοί Δείκτες Αποδοτικότητας είναι:

1. Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου ή Μικτού Κέρδους
2. Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου ή Καθαρού Κέρδους
3. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων
4. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων
5. Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μοχλεύσεως
6. Αριθμοδείκτης Αποσβέσεως Παγίων

2.6.3.1 Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου ή Μικτού Κέρδους (Gross profit margin)

Ο αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους βρίσκεται αν διαιρέσουμε τα μικτά κέρδη της χρήσεως με τις καθαρές πωλήσεις αυτής και δείχνει το μικτό κέρδος που απολαμβάνει μια επιχείρηση από την πώληση προϊόντων αξίας 100 ευρώ, ήτοι:

Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου

$$\text{ή μικτού κέρδους} = 100 \times \frac{\text{Μικτά κέρδη Εκμ/λεύσεως}}{\text{Καθαρές πωλήσεις χρήσεως}}$$

Το ποσοστό μικτού κέρδους βρίσκεται επίσης αν από την αξία πωλήσεως αφαιρεθεί το κόστος πωληθέντων και η διαφορά εκφραστεί σε ποσοστό επί τοις εκατό της αξίας πωλήσεως. Ο υπολογισμός όμως αυτός είναι δυνατός μόνο αν η επιχείρηση δημοσιεύει το κόστος πωληθέντων.

Ο σχετικός τύπος είναι διαμορφώνεται ως εξής:

Ποσοστό μικτού

περιθωρίου

$$\text{ή μικτού} = 100 \times \frac{(\text{Καθαρές πωλήσεις} - \text{Κόστος πωληθέντων})}{\text{Καθαρές πωλήσεις}}$$

κέρδους

Ο υπολογισμός του μικτού κέρδους είναι πολύ σημαντικός για τις εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις γιατί παρέχει ένα μέτρο αξιολογήσεως της αποδοτικότητας τους. Σ' αυτού του είδους τις επιχειρήσεις το κόστος πωληθέντων είναι το σημαντικότερο μέγεθος και ως εκ τούτου ο προσεκτικός έλεγχος είναι απαραίτητος για την εξασφάλιση κερδοφόρας δραστηριότητας.

Ένας υψηλός δείκτης μικτού κέρδους δείχνει την ικανότητα διοικήσεως μιας επιχειρήσεως να επιτυγχάνει φθηνές αγορές και να πωλεί σε υψηλές τιμές. Αντίθετα, ένας χαμηλός δείκτης μικτού κέρδους δείχνει μια όχι καλή πολιτική της διοικήσεως στον τομέα αγορών και πωλήσεων. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε στασιμότητα πωλήσεων με αποτέλεσμα να μην πραγματοποιούνται αγορές σε μεγάλες ποσότητες, που θα μπορούσαν να επιτευχθούν με χαμηλές τιμές.

Είναι όμως δυνατόν μια επιχείρηση να έχει θέσει σκόπιμα ένα χαμηλό περιθώριο κέρδους, προκειμένου να επιτύχει αύξηση του όγκου των πωλήσεων ή αύξηση των πωλήσεων ενός νέου προϊόντος της, ώστε να διευρύνει τη δυναμική παρουσία της στην αγορά.

Ως εκ τούτου, μολονότι ένας υψηλός αριθμοδείκτης μικτού κέρδους φαίνεται, εκ πρώτης όψεως, ότι είναι προτιμητέος, εν τούτοις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες.

Τέλος, θα πρέπει να πούμε ότι ένας χαμηλός αριθμοδείκτης μπορεί να παρέχει ένδειξη ότι η επιχείρηση έχει κάνει επενδύσεις που δεν δικαιολογούνται από τον όγκο των πωλήσεών της, με αποτέλεσμα να έχει αυξημένο κόστος παραγωγής των προϊόντων της.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι το κόστος των πωληθέντων προϊόντων μιας επιχειρήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της εξαρτάται και από την

παρακολουθούμενη μέθοδο αποτιμήςεως των αποθεμάτων. Έτσι σε περιόδους πληθωρισμού, αν παρακολουθείται η μέθοδος FIFO θα έχει ως αποτέλεσμα αυξημένο περιθώριο κέρδους (μειωμένο κόστος πωληθέντων) απ' ό, τι αν ακολουθείται η μέθοδος LIFO (αυξημένο κόστος πωληθέντων).

Αφού ο δείκτης μικτού κέρδους μας δείχνει το πόσο επικερδής είναι μια επιχείρηση από την πώληση των προϊόντων της, η συνεχής παρακολούθηση αυτού για μια σειρά ετών μας παρέχει ένδειξη για την πορεία της εταιρίας διαχρονικά.

2.6.3.2 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου ή Καθαρού Κέρδους (Net profit margin)

Ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου δείχνει το ποσοστό του καθαρού κέρδους που επιτυγχάνει μια επιχείρηση από τις πωλήσεις της, δηλαδή δείχνει το κέρδος από τις λειτουργικές της δραστηριότητες. Με άλλα λόγια ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το καθαρό κέρδος, που έχει μια επιχείρηση από την πώληση προϊόντων αξίας 100 ευρώ. Ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους βρίσκεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά λειτουργικά κέρδη μιας περιόδου με το σύνολο των καθαρών πωλήσεων της ίδιας περιόδου, ήτοι:

Αριθμοδείκτης καθαρού

$$\text{περιθωρίου ή καθαρού} = 100 \times \frac{\text{Καθαρά Κέρδη Εκμεταλλεύσεως}}{\text{Καθαρές πωλήσεις}}$$

κέρδους

Στα καθαρά λειτουργικά κέρδη δεν περιλαμβάνονται τυχόν μη λειτουργικά έσοδα και κέρδη (έσοδα από συμμετοχές, προσωρινές επενδύσεις σε χρεόγραφα, δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, κληρώσεις λαχνών, κ.λπ.), όπως και τα μη λειτουργικά έξοδα και

ζημιές (ζημιές από καταστροφή εμπορευμάτων κ.λπ.), τα οποία όμως μπορεί να είναι σημαντικά και να επηρεάζουν το αποτέλεσμα. Για το λόγο αυτό, πολλές φορές, προκειμένου να υπολογιστεί ο παραπάνω αριθμοδείκτης λαμβάνονται τα καθαρά κέρδη της χρήσεως, τα οποία προκύπτουν με την προσθήκη των διαφόρων εσόδων και την αφαίρεση των διαφόρων εξόδων, ήτοι:

Αριθμοδείκτης καθαρού

$$\text{περιθωρίου ή καθαρού} = 100 \times \frac{\text{Καθαρά Κέρδη Χρήσεως}}{\text{Καθαρές πωλήσεις}}$$

κέρδους

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου τόσο πιο επικερδής είναι η επιχείρηση.

Ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους είναι πολύ χρήσιμος, δεδομένου ότι τόσο η διοίκηση όσο και πολλοί αναλυτές βασίζουν τις προβλέψεις τους για τα μελλοντικά καθαρά κέρδη της επιχειρήσεως επί του προβλεπόμενου ύψους πωλήσεων και του ποσοστού καθαρού κέρδους.

Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να τονιστεί ότι από τη μελέτη και των δύο παραπάνω αριθμοδεικτών (μικτού και καθαρού περιθωρίου) μπορεί ο αναλυτής να εμβαθύνει περισσότερο στην εσωτερική λειτουργία της επιχειρήσεως.

Εάν ο αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου δε μεταβάλλεται διαχρονικά, ενώ κατά την ίδια περίοδο ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου παρουσιάζει κάμψη, η εξέλιξη αυτή παρέχει ένδειξη μιας δυσανάλογης αυξήσεως των εξόδων λειτουργίας της επιχειρήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της. Εάν, αντίθετα, ο αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου παρουσιάζει κάμψη διαχρονικά, ενώ ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου παραμένει σταθερός, παρέχεται σε σχέση με τα έσοδα πωλήσεων. Εάν

όμως συμβαίνει οι δύο αυτοί αριθμοδείκτες να μειώνονται ενώ τα έξοδα λειτουργίας να παραμένουν σταθερά σε σχέση με τις πωλήσεις, τότε το γεγονός αυτό οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στο υψηλότερο κόστος παραγωγής.

2.6.3.3 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων (Return to total capital employed)

Ο υπολογισμός του αριθμοδείκτη αποδοτικότητας του συνόλου των απασχολούμενων από την επιχείρηση κεφαλαίων γίνεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά κέρδη της επιχειρήσεως, πριν από την αφαίρεση των τόκων και των λοιπών χρηματοοικονομικών εξόδων, με το σύνολο των απασχολούμενων σ' αυτή κεφαλαίων κατά την αυτή χρήση, ήτοι:

Αποδοτικότητα

$$\text{απασχολούμενων κεφαλαίων} = 100 \times \frac{\text{Καθαρά κέρδη εκμεταλ.} + \text{Χρηματοοικονομικά έξοδα}}{\text{Συνολικά Απασχολούμενα Κεφάλαια}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι ένας από τους σημαντικότερους αριθμοδείκτες μετρήσεως της αποδοτικότητας μιας επιχειρήσεως διότι:

α) Ένας χαμηλός αριθμοδείκτης αποδοτικότητας συνόλου απασχολούμενων κεφαλαίων μπορεί εύκολα να μηδενιστεί, σε περίπτωση που η επιχείρηση αντιμετωπίσει περίοδο κρίσεως.

β) Αν ο αριθμοδείκτης αυτός είναι χαμηλότερος από το κόστος των δανειακών κεφαλαίων, τυχόν αύξηση αυτών θα μειώσει τα κατά μετοχή κέρδη της επιχειρήσεως, εκτός αν τα νέα δανειακά κεφάλαια χρησιμοποιηθούν σε τομείς όπου η αποδοτικότητα του συνόλου των απασχολουμένων σ' αυτούς κεφαλαίων είναι υψηλότερη από τη μέση αποδοτικότητα των συνολικών κεφαλαίων της επιχειρήσεως.

γ) Ένας μόνιμα χαμηλός αριθμοδείκτης αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων ενός ή περισσότερων τμημάτων μιας επιχειρήσεως, παρέχει ένδειξη για ενδεχόμενη διακοπή της δραστηριότητάς τους, αν φυσικά αυτά δεν αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της όλης επιχειρήσεως.

δ) Ο υπολογισμός της αποδοτικότητας του συνόλου των απασχολουμένων κεφαλαίων αποτελεί, κατά κάποιο τρόπο, οδηγό στις περιπτώσεις που μια επιχείρηση πρόκειται να προβεί σε εξαγορά κάποιας άλλης ή άλλων επιχειρήσεων ή να αναλάβει νέες δραστηριότητες.

Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι επίσης πολύ χρήσιμος στις περιπτώσεις :

α) Σύγκρισεων της αποδοτικότητας μιας επιχειρήσεως από έτος σε έτος λόγω μεταβολής της διαρθρώσεως των κεφαλαίων της.

β) Συγκρίσεων της αποδοτικότητας της αποδοτικότητας διαφόρων επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου ή της αγοράς.

2.6.3.4 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

(Return on net worth)

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων είναι ένας ακόμη σπουδαίος δείκτης που απεικονίζει την κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχειρήσεως και παρέχει την ένδειξη του κατά πόσο επιτεύχθηκε ο στόχος πραγματοποιήσεως ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος.

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων εκφράζεται από το πηλίκο της διαιρέσεως με το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της επιχειρήσεως (μετοχικό κεφάλαιο + αποθεματικά), ήτοι:

Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας

$$\text{ιδίων κεφαλαίων} = 100 \times \frac{\text{Καθαρά κέρδη Εκμεταλ/σεως}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}}$$

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων μετρά την αποτελεσματικότητα, με την οποία τα κεφάλαια των φορέων της επιχειρήσεως απασχολούνται σ' αυτή.

Ένας χαμηλός αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων είναι ενδεικτικός του ότι η επιχείρηση πάσχε σε κάποιο τομέα της (ανεπαρκής διοίκηση, δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, κ.λπ.), χωρίς όμως να μπορεί ο εξωτερικός αναλυτής να εντοπίσει το ή τα αδύνατα σημεία της από τον εν λόγω αριθμοδείκτη και μόνο.

Αντίθετα, ένας υψηλός αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων αποτελεί ένδειξη ότι η επιχείρηση ευημερεί και τούτο ανάλογα μπορεί να οφείλεται στην επιτυχημένη διοίκησή της, στην εύστοχη χρησιμοποίηση των κεφαλαίων της, κ.λπ.

Στην τελευταία αυτή περίπτωση οι μέτοχοι έχουν ωφεληθεί από το γεγονός ότι τα ξένα κεφάλαια κοστίζουν στην επιχείρηση λιγότερο απ' ό, τι αυτά αποδίδουν σ' αυτήν.

2.6.3.5 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μοχλεύσεως (Financial Leverage Ratio)

Η επίδραση των δανειακών κεφαλαίων στα κέρδη μιας επιχειρήσεως είναι θετική και επωφελής, αν η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη από την αποδοτικότητα του συνόλου των απασχολούμενων κεφαλαίων. Η διαφορά αυτή δείχνει την επίδραση, που ασκεί η χρησιμοποίηση των δανειακών κεφαλαίων επάνω στην αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων της επιχειρήσεως.

Όταν η αποδοτικότητα των συνολικών κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη από το κόστος των δανειακών της κεφαλαίων, τότε η προσφυγή της επιχειρήσεως στο δανεισμό είναι επωφελής γι' αυτή. Το αντίθετο συμβαίνει όταν η αποδοτικότητα των συνολικών κεφαλαίων της επιχειρήσεως είναι μικρότερη από το κόστος των δανειακών της κεφαλαίων.

Η επίδραση αυτή μπορεί να μετρηθεί με τον υπολογισμό του αριθμοδείκτη οικονομικής μοχλεύσεως, ο οποίος βρίσκεται αν διαιρέσουμε την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων της επιχειρήσεως με την αποδοτικότητα του συνόλου των υπ' αυτής απασχολούμενων κεφαλαίων, ήτοι:

Αριθμοδείκτης

$$\text{οικονομικής} = \frac{\text{Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων}}{\text{Αποδοτικότητα συνολ. απασχολούμενων κεφαλαίων}}$$

μοχλεύσεως

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το ποσοστό της μεταβολής των καθαρών λειτουργικών κερδών προς διάθεση στους μετόχους από την κατά 1% μεταβολή των καθαρών κερδών προ φόρων και χρηματοοικονομικών εξόδων.

Στην περίπτωση που ο αριθμοδείκτης οικονομικής μοχλεύσεως είναι μεγαλύτερος της μονάδα τότε η επίδραση από τη χρήση ξένων κεφαλαίων στα κέρδη της επιχειρήσεως είναι θετική και επωφελής γι' αυτήν.

Όταν αυτός ισούται με τη μονάδα, τότε η επίδραση των ξένων κεφαλαίων στα κέρδη της είναι μηδενική και δεν υπάρχει οικονομική ωφέλεια για την επιχείρηση.

Τέλος, όταν ο αριθμοδείκτης είναι μικρότερος της μονάδας τότε η επίδραση των ξένων κεφαλαίων στα κέρδη της επιχείρησης είναι αρνητική και η επιχείρηση δανείζεται με επαχθείς όρους. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις υπερδανεισμού, που η περαιτέρω προσφυγή στο δανεισμό είναι επιζήμια για την επιχείρηση.

2.6.3.6 Αριθμοδείκτης Αποσβέσεως Παγίων (Ratio of depreciation to fixed assets)

Οι αποσβέσεις παγίων αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο κόστους, ιδιαίτερα στις βιομηχανικές επιχειρήσεις και στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, είναι δε σταθερές όταν υπολογίζονται με βάση την πάροδο του χρόνου. Αν όμως, ο υπολογισμός των αποσβέσεων γίνεται με βάση το βαθμό χρησιμοποίησης των παγίων στοιχείων, τότε είναι μεταβλητές.

Ο αριθμοδείκτης αποσβέσεων παγίων (εκτός γηπέδων) δείχνει το ποσοστό των παγίων στοιχείων το ποσοστό αποσβένει μια επιχείρηση από κάθε μονάδα παγίων εντός μιας χρονικής περιόδου. Ο αριθμοδείκτης αυτός παρέχει αφ' ενός ένδειξη για το αν η πραγματοποιούμενη ετήσια απόσβεση είναι επαρκής ή όχι αφ' ετέρου για το αν η δεδομένη επιχείρηση ακολουθεί ομοιόμορφη πολιτική αποσβέσεων διαχρονικά ή

επηρεάζεται από το ύψος των πραγματοποιούμενων εκάστοτε κερδών. Ανάλογες πληροφορίες μπορεί επίσης να ληφθούν και από τη σύγκριση των αριθμοδεικτών αποσβέσεων διαφόρων επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο κλάδο και είναι παρομοίου μεγέθους και συνθηκών λειτουργίας.

Ο αριθμοδείκτης αποσβέσεως παγίων δίδεται από τη σχέση:

Αριθμοδείκτης αποσβέσεων

$$\text{παγίων} = 100 \times \frac{\text{Αποσβέσεις χρήσεως}}{\text{Πάγια προ αποσβέσεων}}$$

Η πολιτική σύμφωνα με την οποία οι αποσβέσεις επηρεάζονται από το εκάστοτε ύψος των πραγματοποιούμενων κερδών έχει ως αποτέλεσμα να εμφανίζει η επιχείρηση αυξημένα κέρδη σε περιόδους υφέσεως ή το αντίθετο με απώτερο σκοπό τη μείωση ή την αποφυγή της υποχρέωσης πληρωμής φόρων.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όταν ο αριθμοδείκτης αυτός εξετάζεται για μια σειρά ετών, είναι σημαντικό να υπάρχουν παράλληλα και τα απόλυτα μεγέθη παγίων και αποσβέσεων.

Μείωση του αριθμοδείκτη αυτού για ένα χρονικό διάστημα παρέχει ένδειξη ανεπάρκειας αποσβέσεων ή και αλλαγής της πολιτικής αποσβέσεων. Αντίθετα, αύξησή του σημαίνει ότι η επιχείρηση εφαρμόζει μια πιο φιλελεύθερη πολιτική αποσβέσεων και έχει την τάση να μειώσει τον πραγματικό χρόνο αποσβέσεως των παγίων στοιχείων της.

2.6.4 Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας

Οι αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας παρέχουν ένδειξη της πολιτικής που ακολουθεί η διοίκηση μιας επιχειρήσεως έναντι των διαφόρων δαπανών λειτουργίας της και της αποτελεσματικότητας έναντι των επί μέρους δαπανών. Μια ανοδική πορεία των λειτουργικών δαπανών πρέπει να διερευνηθεί μήπως δεν καταβάλλονται προσπάθειες συμπίεσεως αυτών ή αυξάνονται δυσανάλογα των πωλήσεων ή των άλλων μεγεθών της επιχειρήσεως.

Χαρακτηριστικοί Δείκτες Δαπανών Λειτουργίας είναι:

- ο Αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων
- ο Αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων προς πωλήσεις

2.6.4.1 Αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων (Operating ratio)

Ο αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων εκφράζει το ποσοστό των καθαρών πωλήσεων, που απορροφάται από τα λειτουργικά έξοδα και το κόστος των πωληθέντων.

Ο αριθμοδείκτης αυτός βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των λειτουργικών εξόδων (διοικήσεως, διαθέσεως και γενικών εξόδων) και του κόστους των πωληθέντων με τις καθαρές πωλήσεις, ήτοι:

Αριθμοδείκτης

$$\text{λειτουργικών εξόδων} = 100 \times \frac{\text{Κόστος Πωληθέντων} + \text{Λειτουργ. έξοδα}}{\text{Καθαρές πωλήσεις}}$$

Όσο μεγαλύτερος είναι αυτός ο αριθμοδείκτης, τόσο μικρότερη είναι η αποδοτικότητα της επιχειρήσεως, διότι το ποσοστό λειτουργικών κερδών που παραμένει σ' αυτή βρίσκεται σε τέτοιο επίπεδο, που ίσως να μην επαρκεί για την εξυπηρέτηση των χρηματοοικονομικών και των άλλων εξόδων της επιχειρήσεως. Η ανάλυση των επιμέρους λειτουργικών εξόδων σε σχέση με τις πωλήσεις μιας επιχειρήσεως ενδέχεται να δείχνει την ικανότητα της διοικήσεώς της να προσαρμόζει τα έξοδά της ανάλογα με την αλλαγή των συνθηκών πωλήσεων.

Ο αριθμοδείκτης των επιμέρους λειτουργικών εξόδων προς τις καθαρές πωλήσεις δείχνουν το ποσοστό των καθαρών πωλήσεων, το οποίο έχει απορροφηθεί από τα

διάφορα λειτουργικά έξοδα. Οι αριθμοδείκτες αυτοί είναι πολύτιμοι, προκειμένου να γίνουν συγκρίσεις μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων ή να παρακολουθήσουν τα διάφορα στοιχεία διαχρονικά για την ίδια επιχείρηση.

Μελετώντας τη σχέση μεταξύ λειτουργικών εξόδων και πωλήσεων ο αναλυτής πρέπει να προσδιορίσει:

α) Αν το σταθερό κόστος ή αλλιώς τα σταθερά έξοδα είναι τόσο υψηλά, ώστε μια ελαφρά μείωση των πωλήσεων να οδηγεί σε ζημιά.

β) Αν το επίπεδο των αμοιβών των εργατοϋπαλλήλων και διευθυντικών στελεχών βρίσκεται στα ίδια επίπεδα με αυτά άλλων ομοειδών επιχειρήσεων.

γ) Αν οι πωλητές αμείβονται με μισθό ή με προμήθεια.

Από τη μελέτη αυτή θα βγουν πολύ χρήσιμα συμπεράσματα ως προς τα λειτουργικά έξοδα της επιχείρησης.

2.6.4.2 Αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων προς πωλήσεις (Operating expenses to net sales ratio)

Ο αριθμοδείκτης αυτός υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα λειτουργικά έξοδα της

επιχειρήσεως με τις καθαρές πωλήσεις της χρήσεως και εκφράζει την σχέση που υπάρχει ανάμεσα στα δύο αυτά στοιχεία:

Αριθμοδείκτης λειτουργικών

$$\text{εξόδων προς πωλήσεις} = 100 \times \frac{\text{Λειτουργικά έξοδα}}{\text{Καθαρές πωλήσεις}}$$

Η διάσπαση του αριθμοδείκτη αυτού στα επιμέρους στοιχεία που απαρτίζουν τα λειτουργικά έξοδα σε σχέση με τις πωλήσεις, αντανακλά τη δυναμικότητα της διοικήσεως να προσαρμόζει τα έξοδά της ανάλογα με τις συνθήκες πωλήσεων.

Η παρακολούθηση αυτού του αριθμοδείκτη διαχρονικά δείχνει την τάση των λειτουργικών εξόδων της επιχειρήσεως σε σχέση με τον όγκο των πωλήσεών της.

Επίσης, σύγκριση αυτού με τον αντίστοιχο αριθμοδείκτη άλλων ομοειδών επιχειρήσεων ή το μέσο όρο του κλάδου παρέχει ένδειξη για τη θέση της με βάση τα λειτουργικά της έξοδα. Όπως είναι φυσικό, τα λειτουργικά έξοδα των επιχειρήσεων διαφέρουν μεταξύ τους ανάλογα με το είδος των εργασιών τους και τις λειτουργικές τους ανάγκες.

2.6.5 Αριθμοδείκτες διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας

Μέσω των συγκεκριμένων αριθμοδεικτών εκτιμάται η μακροχρόνια ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της και ο βαθμός προστασίας που απολαμβάνουν οι πιστωτές της.

Χαρακτηριστικοί Δείκτες Διαρθρώσεων Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας είναι:

1. Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια
2. Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Δανειακά Κεφάλαια
3. Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Πάγια
4. Αριθμοδείκτης Καλύψεως Τόκων

2.6.5.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια (Ratio of owner's equity to total assets)

Η σχέση αυτή δείχνει το ποσοστό του συνόλου των ενεργητικών στοιχείων μιας επιχειρήσεως, που έχει χρηματοδοτηθεί από τους φορείς της. Ο προσδιορισμός του δείκτη αυτού δίδεται από τη σχέση:

Αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων

$$\text{προς συνολικά κεφάλαια} = 100 \times \frac{\text{Ίδια κεφάλαια}}{\text{Συνολικά κεφάλαια}}$$

Ο αριθμοδείκτης ιδίων προς συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια είναι τόσο σπουδαίος όσο και ο αριθμοδείκτης ρευστότητας μιας επιχειρήσεως, διότι εμφανίζει την οικονομική δύναμη αυτής και αντανακλά τη μακροχρόνια ρευστότητά της με το να παρέχει ένδειξη για την ύπαρξη ή όχι πίεσεως για την εξόφληση και την εξυπηρέτηση των υποχρεώσεών της.

Ένας υψηλός δείκτης ιδίων προς συνολικά κεφάλαια δείχνει ότι υπάρχει μικρή πιθανότητα οικονομικής δυσκολίας για την εξόφληση των υποχρεώσεων μιας επιχειρήσεως. Αντίθετα, ένας πολύ χαμηλός αριθμοδείκτης αποτελεί ένδειξη μιας πολύ επικίνδυνης καταστάσεως, λόγω πιθανότητας να προκύψουν μεγάλες ζημιές στην επιχείρηση, των οποίων το βάρος για την κάλυψη θα φέρουν τα ίδια κεφάλαια. Αυτό γίνεται εμφανέστερο σε περιόδους χαμηλών κερδών συνοδευόμενων από την πίεση εξοφλήσεως υποχρεώσεων, οπότε επιχειρήσεις με χαμηλή σχέση ιδίων προς συνολικά κεφάλαια βρίσκονται σε δυσχερή θέση.

Θα πρέπει να γίνει σαφής προσδιορισμός των στοιχείων που περιλαμβάνονται στα ίδια και στα δανειακά κεφάλαια μιας επιχειρήσεως διότι,, δυστυχώς, υπάρχει διχογνωμία και ασάφεια τόσο στην θεωρία όσο και στην πράξη. Για τον λόγο αυτόν, όταν υπολογίζεται ο αριθμοδείκτης αυτός, πρέπει εκ των προτέρων να έχει αποφασιστεί πού ακριβώς θα περιληφθούν τα διάφορα στοιχεία.

Κατά τη σύγκριση του αριθμοδείκτη ιδίων προς συνολικά κεφάλαια, για μια σειρά ετών, οι διαφορές μεταξύ επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου, που τυχόν παρατηρούνται, ενδέχεται να οφείλονται είτε στην αξία των παγίων και στο ύψος των διενεργούμενων αποσβέσεων, είτε στην ακολουθούμενη οικονομική πολιτική κάθε μιας επιχειρήσεως.

2.6.5.2 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Δανειακά Κεφάλαια (Ratio of owner's equity to total liabilities)

Ο αριθμοδείκτης ιδίων προς δανειακά κεφάλαια χρησιμοποιείται για να διαπιστωθεί αν υπάρχει ή όχι υπερδανεισμός σε μια επιχείρηση και εκφράζει τη σχέση μεταξύ των ιδίων κεφαλαίων (μετοχικό κεφάλαιο και αποθεματικά) προς το σύνολο των δανειακών κεφαλαίων (μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις).

Ο αριθμοδείκτης αυτός δίδεται από την παρακάτω σχέση:

Αριθμοδείκτης ιδίων προς

$$\text{δανειακά κεφάλαια} = \frac{\text{Ίδια κεφάλαια}}{\text{Ξένα κεφάλαια}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει την ασφάλεια που παρέχει η επιχείρηση στους δανειστές της. Αν είναι μεγαλύτερος της μονάδας μας δείχνει ότι οι φορείς της επιχειρήσεως συμμετέχουν σ' αυτήν με περισσότερα κεφάλαια απ' ό,τι οι πιστωτές της. Εξάλλου, όσο μεγαλύτερη είναι αυτή η σχέση τόσο μεγαλύτερη ασφάλεια παρέχεται στους πιστωτές της επιχειρήσεως.

2.6.5.3 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Πάγια (Ratio of owner's equity to fixed assets)

Ο αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων προς πάγια προσδιορίζεται αν διαιρέσουμε τα ίδια κεφάλαια μιας επιχειρήσεως με το σύνολο των επενδύσεών της σε πάγια, όπως αυτά αναγράφονται στα λογιστικά βιβλία της, ήτοι:

Αριθμοδείκτης ιδίων

$$\text{κεφαλαίων προς πάγια} = \frac{\text{Ίδια κεφάλαια}}{\text{Καθαρά πάγια}}$$

Ο υπολογισμός του αριθμοδείκτη αυτού έχει σκοπό την εύρεση του τρόπου χρηματοδότησης των παγίων επενδύσεων μιας επιχειρήσεως. Έτσι όταν τα ίδια κεφάλαιά της είναι μεγαλύτερα των επενδύσεών της σε πάγια, τότε ένα μέρος των κεφαλαίων κινήσεως αυτής προέρχεται από τους μετόχους της. Αντίθετα, όταν τα ίδια κεφάλαια είναι μικρότερα των επενδύσεων σε πάγια, τότε για τη χρηματοδότηση των παγίων στοιχείων της έχουν χρησιμοποιηθεί, εκτός από τα ίδια κεφάλαια, και τα ξένα.

Η πορεία του αριθμοδείκτη ιδίων κεφαλαίων προς πάγια διαχρονικά δείχνει την πολιτική που ακολουθεί μια επιχείρηση ως προς τον τρόπο χρηματοδότησης των παγίων στοιχείων της. Έτσι όταν ο αριθμοδείκτης αυτός σημειώνει άνοδο, σημαίνει ότι η αύξηση του παγίου κεφαλαίου χρηματοδοτείται κατά μεγαλύτερο ποσοστό από τα ίδια κεφάλαια παρά από δανεισμό. Αντίθετα, ένας συνεχώς μειούμενος αριθμοδείκτης δείχνει ότι τα ποσά που διατέθηκαν για την αύξηση του επενδυμένου παγίου κεφαλαίου έχουν αντληθεί, κατά το μεγαλύτερο ποσοστό, από δανεισμό και όχι από τη χρησιμοποίηση ιδίων κεφαλαίων. Η μεταβολή του αριθμοδείκτη αυτού διαχρονικά μπορεί να οφείλεται:

- α) Στην αγορά νέων παγίων περιουσιακών στοιχείων
- β) Στην πώληση παγίων στοιχείων
- γ) Στη διενέργεια αποσβέσεων
- δ) Στην παρακράτηση κερδών με τη μορφή αποθεματικών
- ε) Στην εμφάνιση έκτακτων ζημιών
- στ) Στη διανομή μερισμάτων, και
- ζ) Στην αύξηση κεφαλαίων με έκδοση νέων τίτλων.

Ένας χαμηλός αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων προς πάγια ενδέχεται να αντανακλά μια κάποια υπερεπένδυση των κεφαλαίων της επιχειρήσεως σε ακίνητα και λοιπά πάγια στοιχεία, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί επωφελής για την επιχείρηση, δεδομένου ότι απαιτεί μεγάλες ετήσιες αποσβέσεις, οι οποίες μειώνουν τα κέρδη της. Είναι πιθανόν επίσης μια τυχόν υπερεπένδυση σε πάγια να έχει πραγματοποιηθεί με τη χρησιμοποίηση κεφαλαίων κινήσεως, οπότε στην περίπτωση αυτή θα υπάρχει ανεπάρκεια αυτών για τις τρέχουσες ανάγκες της επιχειρήσεως. Αποτέλεσμα της τακτικής αυτής, η οποία μάλιστα παρατηρείται συχνά, είναι να γίνεται υπερδανεισμός της επιχειρήσεως για την ικανοποίηση των αναγκών της σε κεφάλαια κινήσεως με αποτέλεσμα την επιβάρυνση της με υψηλά χρηματοοικονομικά έξοδα.

2.6.5.4 Αριθμοδείκτης Καλύψεως Τόκων (*Number of times interest earned*)

Ο αριθμοδείκτης καλύψεως των τόκων, που πρέπει να καταβάλει μια επιχείρηση

μέσα σε μία χρήση για τη χρησιμοποίηση των ξένων, κυρίως, μακροπρόθεσμων κεφαλαίων της, δείχνει πόσες φορές αυτοί οι τόκοι καλύπτονται από τα καθαρά κέρδη

της. Με άλλα λόγια, ο αριθμοδείκτης αυτός εκφράζει τη σχέση μεταξύ των καθαρών κερδών μιας επιχειρήσεως και των τόκων με τους οποίους αυτή επιβαρύνεται μέσα στη χρήση για τα ξένα μακροπρόθεσμα κεφάλαια. Μπορούμε επίσης να πούμε ότι αποτελεί ένα μέτρο της δανειακής καταστάσεως της επιχειρήσεως σε σχέση με την κερδοφόρα δυναμικότητά της. _ς εκ τούτου πρέπει να αποτελεί συνάρτηση της διαρθρώσεως των κεφαλαίων της επιχειρήσεως και της κερδοφόρας δυναμικότητάς της (profitability).

Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι το πηλίκο της διαιρέσεώς των, πριν από την καταβολή των τόκων των ξένων κεφαλαίων, κερδών με τους τόκους των ξένων κεφαλαίων, ήτοι:

Αριθμοδείκτης

$$\text{καλύψεως τόκων} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη Εκμεταλλεύσεως προ φόρων και τόκων}}{\text{Σύνολο τόκων}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός παρέχει ένδειξη για το περιθώριο ασφαλείας που απολαμβάνουν οι μακροχρόνιοι πιστωτές και παρουσιάζει ιδιαίτερη σπουδαιότητα γι' αυτούς, καθώς εμφανίζει την ικανότητα της επιχειρήσεως να εξοφλεί τους τόκους των ξένων κεφαλαίων από τα κέρδη της.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητά της επιχειρήσεως αν πληρώσει τους τόκους της και τόσο μικρότερος ο κίνδυνος αθετήσεως στην εξόφληση των υποχρεώσεών της. Ο εξεταζόμενος αριθμοδείκτης, σε συνδυασμό με τον αριθμοδείκτη δανειακών κεφαλαίων, παρέχει ένδειξη του βαθμού

και της αποτελεσματικής χρησιμοποίησής των ξένων κεφαλαίων από την επιχείρηση.

Για μεγαλύτερη πληροφοριακή αξία, ο δείκτης αυτός πρέπει να συγκρίνεται με τον αντίστοιχο μέσο δείκτη του κλάδου και να εξετάζεται διαχρονικά για να μπορεί να εντοπιστεί η τάση του.

Το μέγεθος αυτού του αριθμοδείκτη αντικατοπτρίζει τις προτιμήσεις της διοικήσεως έναντι του αντιλαμβανόμενου επιχειρηματικού κινδύνου. Όσο μικρότερος είναι ο αριθμοδείκτης αυτός τόσο μεγαλύτερο είναι ο δανεισμός της επιχειρήσεως και τόσο μεγαλύτερη η πιθανότητα αποτυχίας της.

2.6.6 Αριθμοδείκτες επενδύσεων ή επενδυτικοί αριθμοδείκτες

Οι αριθμοδείκτες αυτοί συσχετίζουν τον αριθμό των μετοχών μιας επιχειρήσεως και τη χρηματιστηριακή τους τιμή με τα κέρδη, τα μερίσματα και τα άλλα περιουσιακά στοιχεία της

Χαρακτηριστικοί Δείκτες Επενδύσεων είναι:

1. Κέρδη κατά μετοχή
2. Μέρισμα κατά Μετοχή
3. Μερισματική Απόδοση
4. Ποσοστό Διανεμόμενων Κερδών
5. Εσωτερική Αξία Μετοχής
6. Λόγος τιμής προς κέρδη ανά μετοχή

2.6.6.1 Κέρδη κατά μετοχή (Earnings per share – E.P.S.)

Τα κατά μετοχή κέρδη μιας επιχειρήσεως είναι ένας από τους πιο σπουδαίους δείκτες

που χρησιμοποιείται στη χρηματοοικονομική ανάλυση, αλλά είναι συγχρόνως και ο πιο παραπλανητικός. Ο υπολογισμός των κατά μετοχή κερδών μιας επιχειρήσεως, η οποία έχει μόνο κοινές και προνομιούχες μετοχές (με ψήφο ή χωρίς ψήφο) βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των καθαρών κερδών της χρήσεως με το μέσο αριθμό των μετοχών της που ήταν σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια αυτής, ήτοι:

Κέρδη κατά μετοχή

$$(E.P.S.) = \frac{\text{Σύνολο καθαρών κερδών χρήσεως}}{\text{Μέσος αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}}$$

Σημειώνουμε ότι, πολλοί αναλυτές στην περίπτωση που θέλουν να υπολογίσουν τα κέρδη κατά μετοχή μιας επιχειρήσεως λαμβάνουν υπόψη τους μόνο τις κοινές με ψήφο μετοχές. Η άποψή μας είναι ότι θα πρέπει να λαμβάνονται και οι δύο κατηγορίες μετοχών (κοινές και προνομιούχες), διότι στη χώρα μας οι προνομιούχες μετοχές δεν διαφέρουν σε τίποτα από τις κοινές, παρά μόνο στο ότι δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Σε αντιστάθμισμα αυτού έχουν προτεραιότητα στη λήψη μερίσματος ή δίνουν σταθερό ή και σωρευτικό μέρισμα, καθώς και προτεραιότητα στη λήψη των κεφαλαίων που αντιπροσωπεύουν σε περίπτωση διαλύσεως της επιχειρήσεως. Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το ύψος των καθαρών κερδών, που αντιστοιχεί σε κάθε μετοχή της επιχειρήσεως και επηρεάζεται τόσο από το συνολικό ύψος των κερδών της επιχειρήσεως όσο και από τον αριθμό των μετοχών της. Το ύψος των κερδών, κατά μετοχή, αντανακλά την κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχειρήσεως, με βάση τη μια μετοχή της και χρησιμοποιείται ευρύτατα.

2.6.6.2 Μέρισμα κατά Μετοχή (Dividends per share – D.P.S.)

Ο δείκτης των κατά μετοχή κερδών μιας επιχειρήσεως παρέχει ένδειξη του ποσοστού των κερδών που μοιράζονται στους μετόχους (μέρισμα) και αυτού που παρακρατείται

από την επιχείρηση με τη μορφή διαφόρων αποθεματικών. Γι' αυτό ο υπολογισμός του ύψους του κατά μετοχή μερίσματος αποτελεί χρήσιμο δείκτη.

Το μέρισμα κατά μετοχή βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των διανεμόμενων κερδών (μερισμάτων) της χρήσεως με το σύνολο των μετοχών που δικαιούνται μερίσματος, ήτοι:

$$\text{Μέρισμα κατά μετοχή (D.P.S.)} = \frac{\text{Σύνολο μερισμάτων}}{\text{Αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}}$$

Προκειμένου να γίνουν συγκρίσεις των κατά μετοχή μερισμάτων με αντίστοιχα στοιχεία προηγούμενων χρήσεων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη τυχόν διανομή δωρεάν μετοχών από κεφαλαιοποιήσεις κερδών, αποθεματικών και υπεραξίας παγίων

στοιχείων, καθώς και τυχόν κατάτμηση ή σύμπτυξη μετοχών. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις και προκειμένου τα στοιχεία να καταστούν συγκρίσιμα, θα πρέπει να γίνεται προσαρμογή των μερισμάτων των προηγούμενων χρήσεων με βάση τον αριθμό των μετοχών της τελευταίας χρήσεως.

Πολλές επιχειρήσεις τείνουν να δίνουν σταθερό και ελαφρώς αυξανόμενο μέρισμα κάθε χρόνο κι αυτό διότι το σταθερό μέρισμα παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια στους επενδυτές από ό, τι ένα κυμαινόμενο. Έτσι, οι επιχειρήσεις ορίζουν ένα ύψος μερίσματος τέτοιο, το οποίο προβλέπουν ότι θα μπορούν να δίνουν και στο μέλλον.

2.6.6.3 Μερισματική Απόδοση (Current dividend yield)

Η τρέχουσα μερισματική απόδοση δείχνει την απόδοση που απολαμβάνουν οι επενδυτές από τα μερίσματα των μετοχών που έχουν επενδύσει τα κεφάλαιά τους και βρίσκεται αν διαιρέσουμε το μέρισμα κατά μετοχή με την τιμή της μετοχής στο χρηματιστήριο, ήτοι:

$$\text{Μερισματική Απόδοση} = 100 \times \frac{\text{Μέρισμα κατά μετοχή}}{\text{Τιμή μετοχής στο χρηματιστήριο}}$$

Η μερισματική απόδοση δείχνει το πόσο συμφέρουσα είναι η επένδυση σε μετοχές μιας δεδομένης επιχειρήσεως με βάση το μέρισμα το οποίο εισπράττει και την τρέχουσα χρηματιστηριακή τους αξία.

Όσο μεγαλύτερη είναι η μερισματική απόδοση μιας μετοχής τόσο πιο ελκυστική είναι η μετοχή για τους επενδυτές. Σύγκριση της μερισματικής αποδόσεως μιας επιχειρήσεως με τη μερισματική απόδοση άλλων επιχειρήσεων δείχνει τη σχετική σπουδαιότητα αυτής. Οι μερισματικές αποδόσεις διαφόρων επιχειρήσεων διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους κι αυτό διότι το ύψος των μερισμάτων που καταβάλλει κάθε μία εξαρτάται από τη μερισματική πολιτική που ακολουθεί.

2.6.6.4 Ποσοστό Διανεμόμενων Κερδών (Percentage of distributed profits)

Το ποσοστό διανεμόμενων κερδών, που διανέμει μια επιχείρηση ως μέρισμα στους μετόχους της, βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των καταβαλλόμενων μερισμάτων με το σύνολο των καθαρών της κερδών, ήτοι:

Ποσοστό διανεμομένων

$$\text{κερδών} = 100 \times \frac{\text{Σύνολο μερισμάτων χρήσεως}}{\text{Σύνολο καθαρών κερδών χρήσεως}}$$

Όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των διανεμόμενων κερδών τόσο μεγαλύτερο είναι το καταβαλλόμενο στους μετόχους μέρισμα. Αντίθετα, όσο μικρότερο είναι το ποσοστό αυτό τόσο πιο συντηρητική είναι η μερισματική πολιτική που ακολουθεί η επιχείρηση και τόσο μεγαλύτερο το ύψος των παρακρατούμενων κερδών με τη μορφή διαφόρων αποθεματικών για τη χρηματοδότηση μελλοντικών επενδύσεων. Αυτή την

τακτική ακολουθούν συνήθως νέες και αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες τείνουν να έχουν χαμηλό ποσοστό διανεμόμενων κερδών.

Αντίθετα, παλιές και μη αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις τείνουν να μοιράζουν το μεγαλύτερο μέρος των κερδών τους για μέρισμα και ως εκ τούτου να παρουσιάζουν υψηλό ποσοστό διανεμομένων κερδών ή μερισμάτων.

2.6.6.5 Εσωτερική Αξία Μετοχής (Book value per share)

Η εσωτερική αξία βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων μιας επιχειρήσεως με τον αριθμό των μετοχών της που βρίσκονται σε κυκλοφορία:

Εσωτερική αξία μετοχής

$$\text{(με βάση τη λογιστική καθαρά θέση)} = \frac{\text{Σύνολο ιδίων κεφαλαίων}}{\text{Αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}}$$

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι, εκτός από ορισμένες επιχειρήσεις (εταιρείες επενδύσεων και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας), η εσωτερική αξία μιας επιχειρήσεως δεν χρησιμοποιείται ευρύτατα διότι:

α) Η αξία των περιουσιακών στοιχείων αναφέρεται σε ιστορικές τιμές, οπότε δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα (εξαιρείται η περίπτωση που έχει γίνει πρόσφατη αναπροσαρμογή της αξίας των παγίων σε τρέχουσες τιμές).

β) Η αξία των περισσότερων περιουσιακών στοιχείων προσδιορίζεται από την κερδοφόρα δυναμικότητά τους και όχι την αξία τους όπως αυτή γράφεται στα βιβλία της επιχειρήσεως.

2.6.6.6 Λόγος τιμής προς κέρδη ανά μετοχή (Price earnings ratio)

Ο λόγος της τιμής προς κέρδη κατά μετοχή, όπως διεθνώς εκφράζεται με τον συμβολισμό (P/E), βρίσκεται αν διαιρέσουμε την τρέχουσα αξία μιας μετοχής με τα κατά μετοχή κέρδη της προηγούμενης ή της τρέχουσας χρήσεως (εφόσον είναι γνωστά), ήτοι:

Λόγος τιμής προς

$$\text{κέρδη κατά μετοχή (P/E)} = \frac{\text{Χρηματιστηριακή τιμή μετοχής}}{\text{Κέρδη κατά μετοχή}}$$

Ο δείκτης αυτός δείχνει πόσες φορές διαπραγματεύεται μια μετοχή τα κέρδη του προηγούμενου έτους στο χρηματιστήριο ή πόσα ευρώ είναι διατεθειμένος να καταβάλει ένας επενδυτής για κάθε ευρώ κέρδους της επιχειρήσεως. Συγχρόνως μας πληροφορεί για τον αριθμό των ετών που απαιτούνται σε καθαρά κέρδη ανά μετοχή για να αγοραστεί η μετοχή. Ο υπολογιζόμενος κατ' αυτό τον τρόπο λόγος τιμής προς κέρδη προϋποθέτει ότι τα κέρδη, με βάση τα οποία υπολογίζεται, θα παραμείνουν τα ίδια και στο μέλλον.

Ο αριθμοδείκτης τιμής προς κέρδη ανά μετοχή είναι πάντοτε θετικό μέγεθος και δεν υπολογίζεται όταν η επιχείρηση έχει ζημιές. Επίσης όταν τα κέρδη είναι μηδέν ο αριθμοδείκτης P/E ισούται με το άπειρο και δεν υπολογίζεται.

Συνήθως οι αναλυτές υπολογίζουν τον αριθμοδείκτη αυτό είτε με βάση τα κατά μετοχή κέρδη της προηγούμενης χρήσεως (ιστορικός λόγος τιμής προς κέρδη κατά μετοχή), είτε με βάση τα προσδοκώμενα κέρδη της τρεχούσης χρήσεως (προσδοκώμενος λόγος τιμής προς κέρδη κατά μετοχή), διότι η τιμή των μετοχών μιας επιχειρήσεως επηρεάζεται πολύ από τα προσδοκώμενα κέρδη της τρεχούσης χρήσεως και είναι χρήσιμο να συγκρίνεται η τρέχουσα τιμή της μετοχής με τα

τρέχοντα ή και τα αναμενόμενα την επόμενη χρήση κέρδη. Ο λόγος για τον οποίο χρησιμοποιούνται τα κέρδη της επόμενης χρήσεως για τον υπολογισμό του λόγου τιμής προς κέρδη (P/E) είναι ότι οι επενδυτές που αγοράζουν και πωλούν μια μετοχική αξία προβαίνουν σ' αυτή τους την ενέργεια βασιζόμενοι στα προσδοκώμενα κέρδη της επιχειρήσεως στο μέλλον.

Η έννοια του λόγου τιμής προς κέρδη (P/E) είναι παρόμοια με αυτή του επιτοκίου κεφαλαιοποιήσεως που χρησιμοποιείται για τη μετατροπή των μελλοντικών κερδών σε τρέχουσα αξία. Το ύψος του εκάστοτε χρησιμοποιούμενου επιτοκίου κεφαλαιοποιήσεως είναι ανάλογο με τον κίνδυνο που περικλείει κάθε μορφή επένδυσης. Η τιμή που κάποιος είναι διατεθειμένος να πληρώσει για να αποκτήσει μια μετοχική αξία εξαρτάται από την απόδοση που είναι διατεθειμένος να δεχθεί, αφού λάβει υπόψη του τους κινδύνους που αυτή περικλείει.

Όσο υψηλότερος είναι ο λόγος του P/E και των κατά μετοχή κερδών της επιχειρήσεως προς τα αντίστοιχα μεγέθη της αγοράς, τόσο μεγαλύτερη είναι η εμπιστοσύνη του επενδυτικού κοινού προς τις μετοχές της συγκεκριμένης επιχειρήσεως. Όσο διαρκεί αυτή η εμπιστοσύνη, μπορεί να λεχθεί ότι η επιχείρηση είναι σε καλύτερη θέση από τη θέση της αγοράς. Με άλλα λόγια, εκείνο που λέγεται είναι ότι είτε τα κατά μετοχή κέρδη ή το P/E της επιχειρήσεως είναι μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα μεγέθη της αγοράς και αυτό μας βοηθά στο να δούμε αν το P/E της επιχειρήσεως είναι υψηλό, χαμηλό ή κανονικό. Κανονικό θεωρούμε το μέσο P/E της αγοράς σε δεδομένο χρόνο. Βέβαια, το μέγεθος του P/E της αγοράς μεταβάλλεται διαχρονικά, γεγονός που δείχνει ότι ένα μέγεθος P/E σε μία χρονική περίοδο μπορεί να θεωρείται χαμηλό ενώ σε μία άλλη να θεωρείται υψηλό.

Γενικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι ένα υψηλό P/E σε σύγκριση με το μέσο P/E του

κλάδου ή της αγοράς υποδηλώνει είτε ότι η επιχείρηση προτιμάται από τους επενδυτές γιατί είναι η καλύτερη μέσα στον κλάδο, είτε ότι είναι υπερτιμημένη διότι οι επενδυτές έχουν υπερεκτιμήσει τις δυνατότητές της. Αντίθετα, ένα χαμηλό P/E υποδηλώνει ότι είτε η επιχείρηση δεν προτιμάται από τους επενδυτές, είτε είναι υποτιμημένη.

Οι επενδυτές προκείμενου να λάβουν μια επενδυτική απόφαση χρησιμοποιώντας ως οδηγό το ύψος του P/E :

1. Θα πρέπει ο επενδυτής να γνωρίζει ποια τιμή θεωρείται λογική για την απόκτηση μετοχών της επιχειρήσεως. Αυτή θα βρεθεί, αν συγκριθεί το τρέχον P/E με το ύψος του P/E της ίδια επιχειρήσεως για μια σειρά προηγούμενων περιόδων ή ετών. Έτσι, οι επενδυτές θα μπορέσουν να δουν τις διακυμάνσεις που παρουσίασε το P/E της επιχειρήσεως για μια μακρά σχετικά περίοδο.

2. Θα πρέπει να γίνει σύγκριση του P/E της επιχειρήσεως με το μέσο όρο του P/E του κλάδου στον οποίο αυτή ανήκει ή της αγοράς. Κατ' αυτό τον τρόπο οι επενδυτές αποκτούν ένα μέτρο συγκρίσεως του P/E της επιχειρήσεως με τα διαμορφούμενα στην αγορά P/E των άλλων επιχειρήσεων.

Η μελέτη των P/E των επιχειρήσεων που έχουν τις μετοχές τους εισηγμένες στο χρηματιστήριο βοηθά τους επενδυτές σημαντικά, προκειμένου να αποκτήσουν μια συγκριτική εικόνα σχετικά με τις τιμές τους στην αγορά. Τους βοηθά δηλαδή να επιλέξουν εκείνες τις μετοχικές αξίες που η τιμή τους είναι περισσότερο συμφέρουσα, με την προϋπόθεση βέβαια ότι ισχύουν για όλες οι ίδιες οικονομικές συνθήκες.

Συμπερασματικά θα μπορούσε να λεχθεί ότι είναι λογικό οι επενδυτές να αναζητούν

επιχειρήσεις καλής ποιότητας και να έχουν ως επιδίωξη την απόκτηση μετοχών σε χαμηλή τιμή με ένα λογικό P/E. Αντίθετα, απόκτηση μετοχών που έχουν υψηλό P/E μπορεί να οδηγήσει σε ζημιά από μια ενδεχόμενη πτώση των τιμών τους στην αγορά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο ρόλος της χρηματοοικονομικής – γενικής λογιστικής τελειώνει, κατά ένα μέρος, με την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (Ισολογισμός, Αποτελέσματα Χρήσης, Απολογισμός κλπ). Από το σημείο αυτό και έπειτα αρχίζει η ερμηνεία και η ανάλυση των αποτελεσμάτων της εκάστοτε επιχείρησης.

Οι λογιστικές καταστάσεις παρέχουν πλήθος πληροφοριών που μπορούν να βοηθήσουν τα στελέχη της επιχείρησης, αλλά και τους εξωτερικούς αναλυτές, επενδυτές, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ώστε να λαμβάνουν τις σωστές αποφάσεις.

Ωστόσο, εκτός των λογιστικών καταστάσεων, η πραγματική εικόνα της επιχείρησης δίνεται σε συνδιασμό με συμπληρωματικές πληροφορίες. Όλες αυτές οι πληροφορίες παρέχουν στους επενδυτές και τη διοίκηση της επιχείρησης τα κατάλληλα στοιχεία, ώστε να αξιολογήσουν ορθά τους στόχους, τους σκοπούς και τη συνολικότερη πορεία της εταιρείας.

Η χρήση των αριθμοδεικτών αποτελεί μια διαδεδομένη μέθοδο ανάλυσης λογιστικών καταστάσεων και οικονομικής ανάλυσης. Λαμβάνοντας λογαριασμούς και στοιχεία από τον Ισολογισμό, Αποτελέσματα Χρήσης κλπ μπορούμε να καταρτίσουμε ένα πλήθος αριθμοδεικτών οι οποίοι θα εμνηύουν με κατανοητό και ευδιάκριτο τρόπο την οικονομική – διοικητική κατάσταση της επιχείρησης.

Βιβλιογραφία

Βιβλία:

1. Βασιλείου Δημήτριος, Ηρειώτης Νικόλαος: Χρηματοοικονομική Διοίκηση: Θεωρία και Πρακτική, Εκδόσεις Rosili, Αθήνα 2008
2. Γκίκας Χ. Δημήτριος: Χρηματοοικονομική Λογιστική, Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Α.Σ.Ο.Ε.Ε), Β' Έκδοση, Εκδόσεις Γ. Μπένου, Αθήνα 2007.
3. Νιάρχος Α. Νικήτας: Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Έβδομη Έκδοση, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε., Αθήνα 2004.
4. Παπάς Α. Αντώνης: Χρηματοοικονομική Λογιστική Θεωρητικά & Πρακτικά Θέματα, Καθηγητής Λογιστικής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Α.Σ.Ο.Ε.Ε.), Τόμος Α' – Β' Έκδοση, Εκδόσεις Γ. Μπένου, Αθήνα 2008.
5. Σακέλλης Ι. Εμμανουήλ: Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που Προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, Καθηγητής Λογιστικής και Ελεγκτικής Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Ορκωτού Ελεγκτή – Λογιστή, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2005.
6. Χαλικιάς Ιωάννης: Στατιστική Μέθοδοι Ανάλυσης για Επιχειρηματικές Αποφάσεις, 3η έκδοση, Εκδοτικός Οίκος Rosili

Ιστοσελίδες:

www.gsis.gr

www.Wikipedia.com